

Met de Trekpot op Avontuur

CIRCUS SALTO

DE TREK POT

DOOR

ONNO
WIN

Rie
Reinderhoff

MET
DE
TREK POT
OP
AVON-
TUUR

DOOR

ONNO
WIN

VAN HOLKEMA &
WARENDORF NV
AMSTERDAM

MET DE TREKPOT OP AVONTUUR

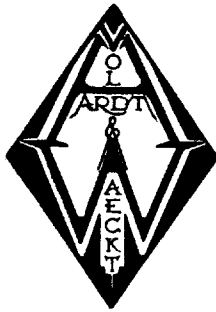
Toen ze een paar minuten later uit de kasten kwamen, rolde Wittem bijna om van het lachen.

blz. 15

J. LOK

MET DE TREKPOT OP AVONTUUR

DOOR
ONNO WIN
GEÏLLUSTREERD DOOR
RIE REINDERHOFF

AMSTERDAM
VAN HOLKEMA & WARENDORF NV.

N.V. DRUKKERIJ G. J. THIEME, NIJMEGEN

EERSTE HOOFDSTUK.

Zooals die Karel daar al den heelen avond zat te blokken!

Met zijn ellebogen lag hij op 't tafelblad gesteund. Onophoudelijk bewogen zijn lippen, maar je hoorde bijna niets anders dan een soort gebrom.

Alleen nu en dan sprak hij een woord uit en dan wipte zijn hoofd een eindje omhoog uit zijn handen. Dat was een gek gezicht. Moeder had er in 't begin een paar keer om gelachen. Het was precies of Karel's hoofd een elastieken balletje was, dat omhoog kaatste. Maar na drie keer lachte ze niet meer. Karel trok zich er toch niks niemendal van aan. Hij leerde maar.

Wat Karel dan eigenlijk wel leerde?

Jaartallen!

Geschiedenis was een vak, waar hij meer dan erg het land aan had.

Vader zei altijd:

„Die Karel kan wel goed jaartallen leeren, maar hij vergeet altijd, wat er in al die jaren gebeurd is.”

Dat was nu wel erg grappig van vader, maar de meester verstond geen grapjes. Oome Teddy noemden de jongens den meester. Hij was een vriendelijke man, behalve als hij jaartallen overhoorde. Hij wist er een kunstje op, zei hij altijd. En dat kunstje was heel erg leuk, tenminste, dat vond *hij*. Maar de jongens zeiden altijd:

„Leuk, jawel... als je zelf niet aan de beurt bent, maar als je er net uitgepikt wordt, nou dan kan je je doodongelukkig voelen.”

En dat wàs zoo!

Want Oome Teddy had alle jaartallen op allemaal kleine rolletjes papier geschreven. Net of het lootjes waren. En die had hij door elkaar geschud in een oud sigarenkistje. Stond er nu op het lesrooster „Geschiedenis”, dan haalde hij het sigarenkistje uit de kast en zei:

„Jongelui, we zullen vandaag eens kijken of Karel Verhoef nog altijd dat gaatje in zijn nek heeft, waar de jaartallen altijd net uitloopen, wanneer ik ze hem vraag.”

En dan moest je naar voren komen, of je wilde of niet. Je pakte een lootje en als je dan bofte, was het 1600. Dat wist nu letterlijk iedereen. Zestienhonderd: slag bij Nieuwpoort. En bofte je nog eens, dan was 't volgende jaartal 1500. Dat was ook doorgemakkelijk. Karel de Vijfde in Gent geboren. Maar alle andere jaartallen waren vreeselijk moeilijk te onthouden.

Als Karel nog eens wat te vertellen kreeg in de wereld, zou hij alle jaartallen laten veranderen. Waarom moesten de kinderen zulke moeilijke dingen leeren?

Karel bromde maar door. Moeder keek af en toe eens naar hem en dacht:

„Tjonge, tjonge, wat is mijn zoon ijverig vandaag. Dat is zeker, omdat het over een paar weken vacantie is en hij óver wil gaan.”

Maar daar klonk een gillend geluid door de straat: „Oeoeoeoeoe...impie...!”

Dat was Willem Verstar, de vriend van Karel, en het geluid, dat door de straat klonk, was hun signaal.

Karel sprong op.

„Ik ken ze,” zei hij.

„Heusch?” vroeg moeder.

„Heusch...” zei Karel, „...tenminste, bijna heusch! Maar ik zit er nu net een uur op te buffelen en ik vind 't welletjes! Trouwens, ik ben morgenochtend

vroeg op. Dan ga ik niet naar het zwembad, maar leer het heele zaakje nog eens."

„Ga dan maar," zei moeder.

Het was mooi weer. Die jongen kon toch ook niet den heelen dag in huis zitten.

* * *

Willem Verstar zat op de stoep op hem te wachten. Mager dat die Willem was!

De jongens zeiden in de klas altijd:

„Die Willem is net zoo dik als een vlaggestok. Hij heeft de kuit van een ooievaar en hij is net zoo vet als een spijker."

Maar bij de spelletjes was Willem nummertje één. Er was geen jongen die harder kon loopen dan hij.

„Wat gaan we doen vanavond?" vroeg Karel.

„We kunnen kiezen. Of vuitje scharen..."

Dat was ook zoo'n rare gewoonte van dien Willem. Hij draaide de woorden altijd om. Hij zei vuitje scharen en bedoelde schuitje varen. Of hij zei: „de kat heeft een vangeltje gevogen" en dan bedoelde hij: „de kat heeft een vogeltje gevangen".

„Niks hoor," zei Karel, „daar heb ik vanavond net zooveel zin in als een worm in zwemmen."

„Laten we dan een eindje gaan loopen," zei Willem.

„Misschien komen we nog meer jongens tegen en dan gaan we een spelletje doen. Schuilhok met verlos!"

Karel knikte.

„Gij is hoeie," zei Willem en samen gingen ze de straat uit in de richting van het plein.

Karel had wel goed gedacht: op het plein troffen ze nog twee jongens uit hun klas. Daar waren Max en Edo van den kruidenier uit de straat, waar Karel en Willem woonden.

„Doen jelui mee?” vroeg Karel, „schuilhok met verlos? Dan spreken we af, dat we ons alleen maar mogen verschuilen in die drie huizenblokken. Anders wordt het veel te moeilijk voor den jongen, die 'm is... en het is al zoo warm.”

„Goeie,” zeiden de jongens en Karel begon af te tellen, wie 'm moest zijn.

„Ienemiene-mukke, tien-pond krukke, tien pond kaas, jij bent de baas, wil je 't niet gelooven, klim dan maar naar boven, klim dan maar in de mast... Schele Japie, houd je vast.”

Willem was Schele Japie; hij moest den eersten keer zoeken.

Karel zette Willem met zijn gezicht tegen een lantaarn. Daar moest hij tot twee honderd vijftig tellen en intusschen zouden de jongens zich verschuilen.

Karel wist een prachtige schuilplaats. Toevallig had hij die verleden week ontdekt, toen hij met zijn vader een eindje om wandelde.

„Toen ik zoo oud was als jij,” had zijn vader gezegd, „konden ze me nooit vinden bij het schuilhok spelen. Weet je waar ik me verschool? Dat raad je in geen duizend jaar... Op straat!”

„Op straat?” had Karel gevraagd.

„Natuurlijk!” zei vader weer, „er stond altijd wel een trapdeur open... en je had bij ons van die huizen, die je hier ook hebt. Van die huizen, waar je een gewoon opschuifraam op de portalen hebt.”

„En wat deed u dan?” had Karel verder gevraagd.

„Nou, nog al glad,” zei vader, „ik ging zoo'n huis binnen, liep de trap op en ging twee hoog doodgewoon uit het raam op het trapportaal hangen. De menschen, die in het huis woonden, zeiden niks. Die dachten, dat ik daar woonde of op iemand wachtte. En de jongen, die 'm was, zocht overal. In alle kelders en achter alle schuttingen; maar de sufferd keek nooit eens naar boven.

En dat was maar goed ook, want dan had-ie gezien, hoe ik gewoonweg lag uit te kijken, totdat de paal vrij was. Was de paal vrij, dan rende ik als de gesmeerde mallemosterdpot naar den paal... en klaar was Kees."

Dat verhaal had Karel zich in de ooren geknoopt en daarom had hij Willem voorgesteld om schuilhok te gaan spelen. Hij zou nu dat kunstje van zijn vader eens fijntjes gaan probeeren.

Karel wist al in welk huis hij zich zou gaan verschuilen. Toen geen van de jongens keek, liep hij de trap op, schoof op de tweede verdieping het raam op het portaal open en ging met zijn ellebogen op de vensterbank liggen uitkijken.

Nee maar, wat een prachtige schuilplaats was dat!

Daar stond Willem nog te tellen, dat de lantaarnpaal er draaiërig van werd. En daar zag hij Edo en Max zoeken naar een geschikte schuilplaats.

Hem zagen ze natuurlijk niet. Als je schuilhok speelt, zoek je toch zeker niet in de lucht.

Het was doodstil in het huis waar Karel was. Alleen van de straat kwam wat rumoer.

Willem was klaar met tellen. Hij liet den lantaarnpaal los en ging op verkenning uit, maar hij liep heel erg langzaam en zorgde er voor om den paal in het oog te houden.

Karel, boven uit het venster, genoot!

Daar liep die oliedomme Willem en zocht en zocht.

En hier lag Karel en iedereen kon hem zien, maar Willem keek naar de straatsteenen, niet in de lucht.

Een oogenblik had Karel zin om „Koeieeeee!” te roepen en dan meteen vlug naar binnen te duiken, maar hij bedacht zich nog bijtijds.

Willem was nu een heel eind de straat uitgelopen.

„Ik kan nu best,” dacht Karel, „heel voorzichtig naar beneden gaan en naar den paal rennen. Dan weet niemand waar ik vandaan gekomen ben

en dan ga ik me straks weer hier verschuilen!”

Zoo gezegd, zoo gedaan.

Voorzichtig trok Karel zijn hoofd binnen boord. Hij schoof het raam dicht, liep op zijn teenen over het portaal naar de trap. Liep een beetje stommelend de trap af.

En juist op het oogenblik, dat hij zijn voet op de onderste tree wilde zetten... kreeg hij een grooten plas ijskoud water over zijn hoofd uitgestort!

Karel stond een oogenblik beduusd... maar toen klonk een zware stem over het trapportaal:

„Ik zal jou hier-en-ginder leeren kattedekwaad uit te halen op mijn trap... Leelijke kwajongen, die je bent. Dacht je, dat ik jou niet gehoord had, hè, leelijk stuk aanveegsel... En als je weer het hart onder je borstrok hebt om hier op mijn trap giebellegebbetjes uit te halen, dan zal ik je een pak slaag verkoopen, dat je geen kous van een sok kunt onderscheiden.”

Een groote zware man stond boven aan het trapportaal en schudde dreigend zijn vuist in Karel's richting. De man had een rood hoofd en keek slaperig. Hij had in de warmte een beetje liggen dutten en was wakker geworden door Karel's gestommel op de trap.

„Ik moet er tusschen uit,” dacht Karel en zonder zich een oogenblik te bedenken, rende hij met groote sprongen ook de andere trap af, de straat op.

„Karel... gezien!” riep Willem, die intusschen het eindje straat was teruggelopen en precies voor de deur van het huis stond, toen de druipnatte Karel daar uit kwam stormen.

„Ik heb pech,” zei Karel.

„Wat hebben we nu aan onze fiets hangen?” riep Willem verbaasd uit, „heb je in de gauwigheid een bad genomen of heb je van angst zoo zitten zweeten, dat het lijkt alsof je in de tobbe gelegen hebt.”

Karel zei niets. Hij wees naar boven... en warempel,

daar lag de slaperige man, die hem met water gegooid had, nog uit het trapraam van de twee hoog.

„Als jullie weer den moed hebt,” schreeuwde hij, „om bij mij op de trap schuilhokkie te spelen, dan bind ik jullie vast en zal je botje voor botje afranselen... stuk pijn-in-m'n-hoofd... En jij ook, heipaal met handen.” Dat laatste was tegen mageren Willem.

Karel stond het huilen nader dan het lachen.

In de verte kwamen Edo en Max aandraven. Zij hadden van uit hun schuilhoek gezien, dat er wat aan de hand was met Karel en Wim. Nu kwamen ze hard aanrennen om te weten te komen wat er nu eigenlijk gebeurd was. En toen ze 't hoorden, gierden ze het uit.

„Kon je je vinger niet opsteken...?” plaagde Edo.

En Max greep Edo en Wim elk bij een hand en met z'n drieën dansten ze een kringetje rondom den natten Karel.

Ze zongen:

„Het regent, het regent
Z'n schoenen worden nat...
Die reuze slimme Kareltje
Heeft een koud bad gehad!”

En toen gierden ze het opnieuw uit van het lachen.

Karel stond in het midden van den kring en probeerde mee te lachen, maar het water druppelde maar steeds uit zijn broekspijpen en als hij zich verroerde, plakten zijn natte kleeven tegen zijn huid. Wat een naar gevoel was dat!

De anderen hadden een geweldige pret. Max had alweer een nieuw liedje bedacht:

„Ik snap het niet, ik snap het niet
Ooooo, Karel!
Zijn goed is nat, en 't regent niet
Ooooo, Karel!”

De man, die Karel kletsnat had gegoooid, had zijn hoofd weer binnen het venster getrokken. De jongens dachten heelemaal niet meer aan hem. Maar plotseling kwam het roode hoofd van den man weer te voorschijn.

„Heee, jongens!” riep hij.

En toen de jongens naar boven keken, stak hij vlug een groote melkkan buiten het raam... vol water... en keerde die pardoos boven de hoofden van Willem en Karel en Edo en Max uit.

„En maak niet nog meer herrie voor de deur,” schreeuwde hij, „want dan krijg jelui nog meer!”

Nu waren ze alle vier drijfnat geworden.

Midden in hun gezang bleven ze steken.

En nu was de beurt aan Karel om te lachen, te lachen, dat hem de wangen pijn deden van de pret.

Maar op de trap klonk gebons en gestommel.

„Daar komt-ie... de watergooier!” riepen ze allemaal gelijk en meteen zetten ze het op een loopen, haast je rep je, de straat uit.

* * *

In de andere straat stonden ze met hun vieren in een portiek en klappertandden van de nattigheid. Want het was wel zomer en warm weer, maar natte kleeren aan je lijf is daarom toch lang geen grapje.

Ze keken elkaar aan en alle pret was opeens verdwenen. Als ze wat kleinere jongens waren geweest, zouden ze vast en zeker van narigheid zijn gaan huilen, maar nu zetten ze de tanden op elkaar en deden of het hun niets schelen kon.

Een poosje zwegen ze. Toen zei Karel:

„Zeg jongens, zoo kunnen we toch niet blijven rondloopen!”

„Laten we naar huis gaan!” zei Edo.

„Tja, daar zal niks anders opzitten,” zei Karel weer.

En de vier drijfnatte jongens⁷ sjokten de portiek uit, de straat op.

„Wat zullen we nou hebben?” klonk opeens een stem van den overkant. Het was Wittem, de bakker. Hij keek de jongens stuk voor stuk aan en schoot plotseling in een bulderenden lach:

„Neem me niet kwalijk,” riep hij uit, „maar ben jelui door je moeders in de tobbe gestopt en hebben ze vergeten jelui eerst uit te kleeden?”

De jongens keken sip.

„Jelui lijkt met z'n vieren,” zei de bakker, die een plaaggeest was, „jelui lijkt met z'n vieren wel een nest jonge katten... hoe komen jelui aan al die nattigheid?”

De jongens vertelden wat er gebeurd was.

„Tja,” zei de bakker, „dat is jelui verdiende loon. Wie krijgt het nu in zijn bol om bij wildvreemde menschen de trap op te loopen en op de tweede verdieping uit een raam te gaan hangen. Dat zou een mooie boel worden, wanneer iedereen dat maar ging doen. Niks hoor. Ik vind, dat die man jelui nog veel te weinig water op je hoofd gegooit heeft. Hij had jelui stuk voor stuk moeten vastbinden onder de pomp... en dan zwengelen maar, jongens!”

„U hebt makkelijk babbelen,” zei Karel.

„Natuurlijk!” zei Wittem, „maar jelui bent nat en jelui moet nu maar zien hoe je droog wordt. Boontje komt zoo om zijn loontje.”

„We gaan naar huis!” zei Karel.

„Nou,” zei de bakker, „dan denk ik, dat je moeder wel zal probeeren de roffel te leeren op den zolder van je broek. Als mijn zoon zoo klits-klats-kleddere-nat bij me kwam binnen spoelen, dan weet ik wel, dat ik hem zou aaïen.”

Daar hadden de jongens heelemaal niet aan gedacht. De bakker ging door met zijn geplaag.

„Moet je eens kijken,” zei hij, „die Edo krijgt zoo-
waar de tranen in zijn oogen. Toe jong, ga nou niet
huilen, zoo wordt je toch hoe langer hoe natter!”

„I...i...iii...ik kan toch niet droog huilen,” kermde
Edo.

En toen schoten ze allemaal in een lach.

De bakker wreef eens langs zijn neus.

„Ik geloof,” zei hij, „dat ik er wel wat op weet!”

De jongens keken hem vol verwachting aan.

„Als jelui nou eens met me meeding,” zei Wittem,
„en jelui ging bij mij in de bakkerij bij den oven jel u
kleeren drogen.”

„Hoera!” riepen de jongens.

„Maar op één voorwaarde,” zei de bakker, „ik laat
jelui kleeren drogen, omdat ik niet wil, dat je met dat
natte goed nog langer blijft rondsjouwen... maar van-
avond vertel je thuis eerlijk, wat er gebeurd is. We
houden dat niet stiekum, hoor... afgesproken?”

„Afgesproken!” zeiden de jongens.

„Top!” zei Wittem en toen liepen ze met hun vijven
naar de bakkerij, die om den hoek was.

* * *

In de bakkerij was het warm. Het rook er naar
brood en naar allemaal lekkere koekjes.

Wittem wees hun den weg, door de gang, naar den
oven.

„Nou, kijk eens hier,” zei hij, „het vuurtje brandt
en jelui spulletjes zijn binnen een kwartier droog.”

Karel en Wim en Edo en Max keken elkander eens aan.

„Nou, schieten jelui op?” vroeg Wittem.

„Ja, maarre...” begon Karel.

„Ooooo, ik snap 't al,” lachte Wittem, „je bedoelt,
dat jelui je moet uitkleeden en dat je hier natuurlijk
niet alle vier in je nakie voor het vuur kunt gaan

zitten. Tja... dat is niet gemakkelijk, wacht maar eens eventjes."

Hij wreef weer met zijn vinger langs zijn neus. Dat deed hij altijd als hij nadacht.

„Ik heb een idee!” riep hij opeens. „Kijk eens, ik heb hier precies vier diepe kasten. En hier heb ik gonjezakken, waar meel in gezeten heeft. Nou gaat elk van jelui in zoo’n kast... hij trekt zijn natte kleeren uit... wacht eens eventjes, zie zoo, ik knip van elk van deze vier gonjezakken de punten af, daar steek je je beenen door... klaar is Kees, vier broeken, mijne heeren... en dan kom jelui hier bij me zitten. Terwijl je kleeren drogen, zullen wij eens proeven hoe die verse botersprits smaakt, die in dat gindsche trommeltje zit!”

„Hiep, hiep hoera!” riepen de jongens.

Toen ze een paar minuten later uit de kasten kwamen, rolde Wittem bijna om van het lachen. En ook de jongens schaterden het uit.

Het was ook tè gek, zooals zij eruit zagen!

Hun bovenlijven waren natuurlijk bloot, maar die gonjebroeken stonden hun zoo dwaas, dat ze steeds weer opnieuw begonnen te lachen. Wittem had den hik van de pret.

„Jelui loopt weer in kruipbroeken,” gierde hij.

„Schei nou uit met je flauwiteiten!” zei Karel.

„Geef liever de botersprits,” zei Edo.

„Ik snap warempel niet wat daar nu aan te lachen is,” zei Max dood-ernstig.

Wittem bedaarde een weinig.

„Dat is waar ook, jongens,” zei hij, „de botersprits.”

Hij sleepte uit de gang een lange houten bank aan.

„Ga daar maar op zitten,” zei hij.

De natte kleeren van de jongens hing hij allemaal naast elkander over een lange lat, vlak bij den oven en het duurde niet lang of de wasem steeg in dichte wolken omhoog.

„Ziezoo, jongens,” zei hij.

De botersprits smaakte heerlijk. De jongens smulden, dat het een lieve lust was.

Karel glom van genoeg. Met de rechterhand streek hij vergenoegd over zijn maag en zei:

„Tjonge, tjonge, wat is bakker-zijn toch een fijn vak!”

„Ja, jongens,” zei Wittem, „dat is het ook... tegenwoordig zoo'n beetje tenminste. Nu heb je nog wel eens een uurtje vrij, maar vroeger, toen ik zoo oud was als jelui, was 't niks niemendal geen lolletje hoor! Toen ik vijftien was, moest ik elken nacht in de bakkerij staan en ik verzeker je, dat ik toen ook liever op m'n warme bedje gelegen had.”

„Elken nacht?” vroegen de jongens, „dan sliep je zeker overdag?”

„Of *niet* natuurlijk,” zei Wittem, „het was wel de bedoeling, dat je overdag ging slapen, maar als je een jongen van vijftien bent, nu dan wil je ook wel eens de zon zien, hè... en je wil ook wel eens een straatje omloopen. Tjonge, dat is een beroerde tijd geweest!”

„En deden dat alle bakkers?” vroeg Edo.

„Natuurlijk! Of dacht je, dat ik 't alleen was. Dat 's nachts werken van de bakkers was wat erg... maar gelukkig hebben ze daar toen een eind aan gemaakt. Ze hebben het eenvoudigweg verboden.”

„Nou,” zei Karel, „ik vind, dat een bakker ook overdag op straat moet kunnen lopen.”

Zoo bleven ze doorpraten. Wittem vertelde verhalen uit de bakkerij en hij wees hun hoe het brood nu eigenlijk gebakken wordt.

Eindelijk zei hij:

„Ik geloof warempel dat jelui kleeren droog zijn... ja hoor, als een kurk, mijne heeren! Moet ik ze ook nog strijken en laten thuis bezorgen of nemen de klanten de wasch meteen mee?”

De jongens lachten.

Ze kropen weer in de kasten en vijf minuten later stonden ze kant en klaar gekleed in de bakkerij.

„Lekker warm, baas,” zeiden ze.

„Wees maar voorzichtig, als je straks in de buitenlucht komt.”

De jongens gingen weg.

„Wel bedankt hoor, Wittem... voor het drogen... en voor de sprits!” riepen de jongens.

„In orde, jongens!” lachte de oolijke bakker, „en denk om wat we hebben afgesproken. Thuis vertellen wat er gebeurd is, hoor!”

„Ja hoor!” riepen de jongens.

Toen ze weer op straat stonden, zeiden Max en Edo:

„Wij gaan maar naar huis... we zouden vanavond vroeg thuis komen.”

Ze gingen weg.

„Wat zullen wij nu doen?” vroeg Willem.

„Ik weet wat,” zei Karel, „laten we naar m'n neef Hendrik gaan. Tjonge, die heeft zoo'n fijn ding in z'n tuintje staan. Een woonwagen en die heeft hij zelf gemaakt!”

„Een wuis op hielen?” vroeg Willem.

„Ja een wuis op hielen!” antwoordde Karel.

Samen gingen ze naar het huis van Hendrik. Ver was het niet. Een paar straten maar.

„Ha, die lat,” groette Hendrik en magere Willem keek boos.

„Ha, die bierton!” groette Willem terug. Hendrik was wel wat erg dik.

„Mogen we je woonwagen zien?”

„Gaan jelui over?” vroeg Hendrik, „want jongens, die blijven zitten, komen bij mij het huis niet in!”

„Neem je grootje in het ootje,” zei Karel.

„Jou grootje is mijn grootje ook, want je bent immers m'n neef,” kaatste Hendrik terug en toen

gingen ze samen naar het tuintje achter het huis.

Tjonge, tjonge, wat een prachtige woonwagen was dat. Van buiten leek hij niet groot, maar mooi was ie. Heelemaal groen geschilderd en op luchtbanden.

„Hoe gaat het ding nou vooruit?” vroeg Karel.

„Doodgewoon,” zei Hendrik, „ik zet er een trekpot voor, die trekt immers...”

„En dan zeker een dauwworm d'r achter,” zei Willem, „die kan dan douwen...”

„De lat zegt wat,” plaagde Hendrik.

Maar Karel was niet tevreden.

„Hoe gaat het ding nu vooruit,” vroeg-ie nog eens.

„Tja, dat is een heel verhaal,” zei Hendrik, „ik ben eigenlijk van plan geweest om een reis te maken door Nederland en een kennis van me te vragen om mee te gaan. Die kennis heeft een oud Fordje, zie je, en dat kan je er fijn voorspannen...”

„Inplaats van de trekpot,” zei Willem.

„Precies... maar het vervelende is nu, dat die kennis van me werkloos is geworden. Z'n Fordje heeft hij moeten verkopen en hij kan niet mee. Nou heb ik een woonwagentje en ik kan d'r niet uit.”

„Da's jammer!” zeiden de jongens.

„Nu is er nog één oplossing mogelijk,” zei Hendrik. „Eén fietser kan in zijn eentje het ding niet voorttrekken, daarvoor is het te zwaar en een paard... nee hoor, voor koetsier heb ik geen aanleg. Maar weet je wat wel kan?”

De jongens wisten het niet.

„We kunnen er wel drie of vier fietsers voorspannen. Dan is het gewicht verdeeld.”

Karel en Willem keken elkander aan. Eenzelfde gedachte was hun te binnen geschoten.

„Zouden wij dan niet met z'n drieën?” zei Karel.

Hendrik trok rimpels in z'n voorhoofd.

„Tja, 't zou wel kunnen... maar...re... maarre... jullie hebt geen fietsen...”

„Kan je die niet huren?”

„Huren... je zegt daar zoo wat... huren... Hmmm... daar zou ik misschien wel een mouwtje aan weten te passen. Zoo duur behoef dat niet te komen. En ik heb nog een kennis...”

„Doe 't!” zei Willem.

„Kan reuze worden, jô,” zei Karel, „wij met ons drieën voor den woonwagen. Enne... dan noemen we den wagen „De Trekpot”... enne... ik kan reuze goed rijst koken en eieren koken... drie minuten is half zacht en vijf minuten is hard... enne... 's nachts slapen we in den wagen...”

„Stop!” zei neef Hendrik, „we spreken dit af. Jelui gaat naar huis. En als je weet, dat je overgaat, kom jelui bij me terug. In dien tusschentijd ga ik eens neuzen wat die fietsen kunnen kosten. Ik ga eens met jelui vaders en moeders babbelen en als dat voor elkaar komt... nou jong, dan gaan we met z'n drieën er op uit!”

„Snotverjenne,” zei Karel. Dat zei hij altijd als hij opgewonden was.

En Willem zei niks. Maar hij keek naar zijn magere beenen. Toen boog hij zijn arm en wees naar de plaats waar z'n spierballen moesten zitten.

Druk pratend gingen de jongens naar huis.

Zou de tocht doorgaan?

Zouden ze de aardigste vakantie hebben van alle jongens uit de klas?

Of... zouden ze „De Trekpot” zien uitrijden... en zelf het nakijken hebben?

Wim en Karel liepen naar huis. Zij waren vol van de gebeurtenissen, die zij en de twee anderen dien avond hadden doorleefd. Zooveel als er dat geweest waren...!

„Weet je nog,” zei Willem, „eerst kwam die ver-

velende vent, dien we uit zijn slaap hadden gehaald... en die smeedt ons water op onze baadjes...”

„Tjémenikkie,” gierde Karel, „wat waren wij nat...”

„Bakker Wittem zou zeggen... klits-klats-kledderrenat...” lachte Willem en toen lachten ze allebei zoo hard, dat ze bijna tegen de huizen rolden van de pret.

Na een poosje zei Karel weer:

„’t Is toch wel een fijne vent, die bakker Wittem. Om ons zoo maar bij zijn oventje te laten zitten, totdat we heelemaal droog zijn...”

„En je dan nog koekjes er bij geven, zooiets moet je niet uitgommelastieken...”

„Nee, warempel niet... maar ’t fijnste vanavond vind ik toch dien Hendrik, dien neef van me met zijn woonwagen.”

„Wat een wijne fagen was dat...” zuchtte Willem, „geloof maar gerust, dat de kar van binnen nog mooier is dan van buiten. Die Hendrik kan reuzefijn knutselen. Ik heb me wel eens laten vertellen, dat hij eens een heelen Eiffeltoren heeft gebouwd van drie en zeventig doosjes lucifers... allemaal lucifershoutjes aan elkaar gelijmd... Daarvoor moet je een geduld hebben, dat je hooren en zien vergaat...”

Maar Karel geloofde niemendal van dat verhaal.

„Ach wat,” zei hij, „een Eiffeltoren van allemaal lucifershoutjes... dat kan toch immers niet...”

„Dat moet je heusch niet zeggen,” zei Willem, „ik heb wel eens gehoord, dat er menschen zijn, die van postzegels heele portretten aan elkander plakken... portretten van echte menschen en *zulke* groote portretten weet je, levenslang...”

„Levenslang?” zei Karel, „dat heet levensgróót!”

„Je weet er niets van... dat heet levenslång... als je heel groot op het portret staat, zoo met je hooge hoed op en je schoenen aan... dan sta je levenslång op het portret...”

„En toch zeg ik je, dat 't levensgroot heet...”

„Nietes!”

„Welles!”

„Nietes!”

„Welles!”

„En 't is toch lekker levensgroot!”

„En 't is toch lekker levenslang.”

„Jij bent een uilskuiken...”

„En jij... jij bent nog dommer dan... de pijp van de Zwolsche nachtboot!”

En toen schoot die Karel toch zoo onbedaarlijk in een lach, dat hij heelemaal niet meer dacht aan de kibbelarij.

„De pijp van de Zwolsche nachtboot... de pijp van de Zwolsche nachtboot... zoo dom als de pijp van de Zwolsche nachtboot... jij bent toch wel een...”

„Rare brasem, zegt mijn vader altijd,” vulde Willem aan, en toen waren ze den heelen twist vergeten. Een poosje zwegen ze.

„Als de tocht nou doorgaat,” zei Willem na eenige oogenblikken, „kunnen we fijn drie weken lang door Nederland zwerven. De trekpots rijdt overal mee... enne... wij fijn op onze fietsen ervoor... jarren maar, kongens!”

„Zou Hendrik doortrappertjes voor ons huren of een fiets, die vanzelf gaat?”

„Je bedoelt een frie... nou, Hendrik neemt toch zeker vast en zeker geen doortrappertjes... Zou een mooie boel worden, drie weken lang trappen... Niks hoor, we moeten morgen maar weer naar hem toe gaan en hem zeggen, dat hij fietsen met een frie moet nemen... als je dan van de hoogte af naar beneden gaat... kan je fijn je voeten stil houden...”

Willem dacht na en toen zei hij:

„Als we dan naar het Zuiden fietsen, hoef je nooit te trappen... dan ga je immers altijd naar beneden.”

„Ach rare brasem,” lachte Karel, „vertel dat maar

morgen niet op school, want dan ben je er gloeiend bij en blijf je zitten... enne dan komt er van de heele fietstocht niets."

De jongens werden stil bij de gedachte aan den dag van den overgang. Stel je voor, dat een van beiden bleef zitten. Dan was de heele tocht bedorven, want als je samen vrienden bent, dan moet je bij elkaar blijven in de vacantie; eerlijk is eerlijk!

Het werd hun een beetje bang te moede als zij aan die mogelijkheid dachten. Die meester van hen, die „Oome Teddy", was een strenge en als hij met jaartallen begon, was hij lang niet mis. Stel je voor, dat een van de twee niet overging. Niet met Karels neef Hendrik mee. „De Trekpot" alleen zien uitrijden, drie weken thuis blijven en steeds maar dat akelige gevoel, dat je zoo meteen in de klas zou komen te zitten met de kleine jongens, die een jaar later dan jezelf op school waren gekomen. En dan alles weer opnieuw leeren... nee, je moest er niet aan denken. Maar of je wilde of niet... 't kwam hun steeds weer opnieuw in de gedachten.

Zoo pratend en zuchtend en nadenkend liepen ze naar huis.

„Slaap ze!" zei Willem.

„Nacht!" groette Karel kortaf. Hij was er stil van.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Den volgenden morgen waren ze alle zorgen weer vergeten. De zon scheen. De lucht was blauw met hier en daar een klein wolkje.

Karel haalde Willem van zijn huis af en samen liepen ze hard in de richting van de school.

In de verte naderden Max en Edo.

„Zeg jongens," riep Karel opgewonden, „weet jelui 't al... Wat reuze suf van jelui gisteravond om naar huis te gaan..."

„We moesten,” zei Edo, „we hadden ’t immers thuis beloofd.”

„Ja jô, maar we zijn fijn nog bij dien neef van Karel geweest... die dikke Hendrik, weet je wel... en jô, weet je wat die heeft?”

Er waren nog meer jongens uit de klas bij gekomen. Ze joelden allemaal door elkaar.

„Nou, wat heeft die... vertel op... Duurt ’t nog lang?” klonk het van alle kanten.

„Die heeft,” zei Karel en hij trok een bar geheimzinnig gezicht, „die heeft een woonwagen...”

„Een woonwagen... een woonwagen?” riepen ze in koor. Dat was niet mis, een woonwagen!

„Ja, maar geen gewone woonwagen,” zei Willem, die vond, dat hij toch ook wat moest zeggen, „geen gewone woonwagen. Het is er eentje op fietswielen... met van die luchtbanden, weet je... die rijden lekker zacht...”

„En je kunt er in slapen... enne koken... en je kunt je er heelemaal in gedragen of je thuis bent...”

En toen zei Willem weer:

„Maar er zit geen paard voor... kan je nèt denken... een paard, dat is toch zeker dood-ouwerwetsch... nee, weet jelui, wat er vóór zit... dat raad je in geen duizend jaar...”

Alle jongens dachten, dat ze ’t wisten:

„Een auto!” riepen ze, „een Fordje of een oud Chevroletje...”

„Lekker mispoes!” riepen Karel en Willem, „nog eens raden... het is een woonwagen... enne er loopt geen paard voor... enne ook geen auto en toch gaat-ie vooruit... Hoe kan dat?”

„Nogal glad!” riepen de jongens weer, „dan zit er een motor *in!*”

„Weer mis!”

„Zullen we ’t die kleine kindertjes maar vertellen,” sneed Karel op.

„Och ja,” zei Willem en hij keek medelijdend, „ze komen er toch nooit uit zichzelf op... 't zijn nog maar zulke kleine jongetjes, zullen we maar denken.”

De jongens waren zoo nieuwsgierig, dat ze er niet aan dachten om kwaad te worden.

Karel keek heel geheimzinnig. Hij wreef eens langs zijn neus en hij keek eens in de lucht en toen zei hij: „Fietsen!”

„Fietsen?” riepen de jongens.

„Ja, fietsen... je kunt er fietsen voorspannen en dan trek je met drie man op je dooie gemak het heele gevalletje over den weg... enne 't mooiste is, nietwaar, Willem... als we óver gaan... dan maken wij, Willem en ik, met den woonwagen van neef Hendrik een fijne fietstocht door Nederland...”

„Oooooo!” riepen de andere jongens en Karel en Willem waren opeens de helden van den morgen.

„Tenminste,” zei Willem, „als we óver gaan...”

„Natuurlijk gaan jelui over!” riepen de jongens, „als jelui blijft zitten, kunnen ze ons allemaal wel laten zitten.”

„Zie je nou wel, Edo en Max,” zei Karel, „dat jelui gisteravond heel wat gemist hebt!”

Maar Edo en Max stonden niet meer bij het troepje jongens. Karel keek rond. Edo en Max stonden voor de schooldeur en praatten heel geheimzinnig met elkaar.

„Wat zouden die twee hebben?” dacht Karel, maar tijd om te vragen had hij niet, want de deur ging open en de jongens moesten naar binnen.

* * *

De school begon. De meester liep voor de klas heen en weer. De kinderen luisterden. Buiten scheen de zon. Langzaam kropen de uren voort. Toen was het twaalf uur. De bovenmeester trok aan de bel, dat het weer-

galmden door het geheele huis en uit alle klassen zag je jongens en meisjes te voorschijn komen. Die liepen pratend en snaterend de gangen door, de trappen af en zoo de straat op.

Toen Karel en Willem op straat kwamen, zagen ze Edo en Max in de verte hard naar huis hollen.

„Wat zouden die twee toch hebben?” vroeg Willem.

„Ik ben een boon als ik het weet. Vanmorgen deden ze ook al zoo stiekum-ik-heb-een-geheimpie!”

Maar 's middags, toen Willem en Karel tegen half twee naar school wilden gaan, wisten ze wat Max en Edo in hun schild hadden gevoerd.

Edo en Max riepen het al van verre en ze hadden een heelen troep jongens achter hen aanloopen, die allemaal meebrulden. De menschen kwamen uit hun huizen om te kijken wat er allemaal gebeurde, zoo'n lawaai maakten ze.

En *wat* riepen Max en Edo?

„We mogen méé... we mogen méééééééééé!... we mogen lekkertjes méééééééééé!”

Karel en Willem begrepen het onmiddellijk.

Max en Edo praatten door elkander van opwinding. Max struikelde over zijn eigen woorden en Edo sprak zoo vlug, dat zijn tong bijna in den knoop raakte.

„We... we zijn naar Hendrik geweest...”

„Nee... eerst zijn we naar huis geweest en daar hebben we aan vader en moeder gevraagd offe we mochten...”

„En dat was direct goed...”

„Maar vader zei... als Hendrik het goed vindt, zei-d-ie... enne toen...”

„Enne toen zijn we met z'n allen naar Hendrik geweest... vanmiddag nog... en die vond het reuze, jô... Hij zal direct fietsen huren voor ons, zei-d-ie... maar meer jongens konden niet mee, want vijf is net genoeg... wie 't eerste komt, wie 't eerste zadelpijn heeft, zei-d-ie...”

„En nou gaan we met ons vijven er op uit... Willem en Karel en Edo en ik... en Hendrik...”

„Met „De Trekpots” op avontuur...! Hoera!”

„Hoera!” schreeuwden alle jongens en ze riepen het drie keer.

De meester, die juist den hoek van de straat omsloeg, hoorde het gejuich en kwam op het opgewonden troepje af.

„Wie wordt er hier gevild?” vroeg hij.

„Niemand, meester!” riepen de jongens en ze begonnen allemaal door elkander den meester nog eens het heele verhaal te vertellen.

Tjonge, wat zette die meester een groote oogen op toen hij dat allemaal hoorde! Maar je kon ook zien, dat het hem echt plezier deed voor de jongens. Toch moest hij hen eventjes heel fijn plagen:

„En als jelui nu alle vijf blijft zitten?” vroeg hij, maar de jongens begonnen heel hard te lachen en toen hield de meester maar op met zijn geplaag.

„Ik wou maar, dat ik elf jaar was,” zei de meester, „dan ging ik met jelui mee,” en toen lachten de jongens nog harder. Stel je voor, een meester van elf jaar voor de klas.

’s Middags hadden ze aardrijkskunde. En de meester, die zeker nog aan het verhaal van de jongens dacht, ging prachtig vertellen van wat je allemaal zag, wanneer je wandelende of fietsende door Nederland ging trekken.

„Met een auto is het niks gedaan, hoor jongens,” zei hij, „die maken maar lawaai...”

Max stootte Willem aan, die naast hem in de bank zat.

„Toch wou ik maar, dat mijn vader een Fordje had,” zei hij.

„We hebben veel fijner,” zei Willem, „we hebben immers „De Trekpots”...”

„Niet praten daar, jongens,” riep de meester en toen zwegen ze weer.

„In mijn jonge jaren,” zei de meester en hij trok een beetje aan zijn sik, net of hij er spijt van had, dat hij niet meer zoo jong was als de klas, „in mijn jonge jaren... had je die fietsen nog zoo niet. Daar waren natuurlijk wel menschen, die zoo’n... velocipède noemden ze die dingen toen... hadden. Dat was een soort fiets met heel groote wielen en heelemaal in de hoogte zat de fietsrijder... ik zeg, dat er wel menschen waren, die zulke ouderwetsche fietsen hadden, maar je mocht al blij zijn, dat je er vrij mee mocht rijden in de stad. Buiten behoefde je er niet mee te komen, want dan gooiden ze je eenvoudig van den weg af. Je maakte het verkeer veel te gevaarlijk, zeiden ze. Maar toen ik zoo oud was als jelui nu,” ging de meester voort, „heb ik eens een man gezien, die bij ons in het dorp kwam en die had een wandeling gemaakt heelemaal van Siberië uit naar Nederland en nog veel verder. Dat had hij heelemaal gelooopen. Hij was langer dan een jaar onderweg geweest en overal had hij rondgekeken en die man vertelde mij en mijn broertjes en zusjes en aan alle vriendjes prachtige verhalen van wat hij allemaal had gezien op die reusachtig lange wandeling.”

De meester wachtte even en je kon echt merken, dat de jongens verlangend waren naar een van die verhalen van die man, die over de geheele wereld gewandeld had. De meester ging verder:

„En toen hij uit ons dorp vertrokken was, hadden mijn vriendjes en ik en al mijn broertjes en zusjes gewoonweg de wandelaarsziekte, zal ik maar zeggen. Er was maar één ding, waarover we wilden praten... en dat was... we moesten en we zouden ook om de heele wereld wandelen. De oudste van ons was amper elf jaar, maar dat hinderde niet, vonden we. Ik herinner ’t me nog als de dag van vandaag... we hadden afgesproken, dat we Woensdagmiddag onze wandeling om de heele wereld zouden beginnen, Woensdagmiddag

om half drie bij het aardappelenwinkeltje op den hoek van onze straat.”

De jongens lachten zoo hard ze konden. Stel je voor, een wandeling over de geheele wereld.

Maar de meester zei:

„Daar moet jelui nu niet om lachen, want we meenden het erg heusch, hoor! En zoo kwam die Woensdagmiddag dan aan. Mijn eene broer had een flesch water in zijn zak... en ik twee boterhammen... en verder waren er nog veertien andere jongens. Met ons zestienen hadden we precies en welgeteld acht heele boterhammen en twaalf apothekersfleschjes met water. Maar dat hinderde niks niemendal vonden we. Woensdagmiddag precies om half drie gingen we bij het aardappelenwinkeltje vandaan. We zouden dan onze wandeling over de heele wereld gaan maken...”

De meester wachtte weer even en trok weer eens aan zijn sik.

Toen ging hij verder:

„Het was ongeveer net zulk mooi weer als vandaag... maar veel en veel warmer. We hadden nog geen half uur geloopt of we waren doodmoe, maar de een wilde dat niet weten voor den ander en zoo sjouwden we maar door. Op het laatst werd de warmte zoo verschrikkelijk erg, dat we het niet langer konden stilhouden en *moe* dat we waren, jongens, *moe*... dood- en doodmoe! Een van ons zestienen zei opeens: Zouden we niet even gaan rusten? Toen zeiden de andere vijftien natuurlijk: ja... enne... toen vonden we al gauw een boom met reusachtig veel schaduw. Daar gingen we toen liggen. Het was er lekker koel en onze beenen brandden als kooltjes vuur, zoo *moe* waren we.”

Weer wachtte de meester even en de jongens hielden den adem in; wat zou er nu komen?

„En,” ging de meester verder, „het duurde geen tien minuten of de een na den ander viel in slaap en al

spoedig lagen zestien jongens naast elkander onder dien boom daar te snurken... te snurken of het geheele bosch met al de boomen in stukken gezaagd werd."

De heele klas lachte.

„Maar," zei de meester, „het mooiste komt nog. Want het werd al later en later en wij sliepen maar door. Maar thuis zaten onze ouders natuurlijk in ongerustheid en de veldwachter werd gewaarschuwd. De veldwachter ging er op uit en toen hij een paar uurtjes geloopt had, vond hij het heele slapende troepje natuurlijk. Maar, jongens, wat er toen gebeurde! We werden allemaal wakker geschud en doodmoe en met den slaap in onze oogen werd de heele troep, net als een kudde schapen, naar het dorp teruggebracht. We sjokten maar langs den weg en telkens als er een van de jongens zoo'n beetje wilde afdwalen, schoot de veldwachter, net als een herdershond, naar voren en riep: „Bij elkaar blijven... bij elkaar blijven!" Nee hoor, 't was geen gezicht... zooals wij daar liepen," zei de meester, „iedereen lachte ons uit en wij schaamden ons dood en ik wil jelui wel vertellen, dat we nooit meer lust hebben gehad om er in ons eentje op uit te trekken. Die eene keer had ons voor goed genezen van het idee om op je eigen houtje zoo maar van huis te gaan... dat is niks gedaan, hoor jongens!"

De jongens vonden dat ook.

„En," vroeg meester, „zal ik jelui nu eens een van de verhalen van dien echten wereldwandelaar vertellen, ik bedoel van dien man, die heelemaal uit Siberië was komen loopen?"

„Ja!" riepen de jongens.

De meester vertelde verder en het werd een prachtig en boeiend verhaal. De heele klas voelde, dat het verhaal eigenlijk voor Edo en Max en Willem en Karel bestemd was, die over een paar dagen zoo'n fijnen tocht zouden gaan maken met den woonwagen van neef Hendrik...

tenminste als ze overgingen, maar dat kon al niet anders, want dan zou de meester nu dat verhaal toch zeker niet vertellen.

Edo en de drie vriendjes hadden roode kleuren van spanning. Ze kregen een gevoel of ze zoo maar door de open ramen het schoolgebouw konden uitvliegen, net als de muschjes en dan steeds maar verder trekken.

En ze begrepen niet, dat het al vier uur was, toen de schoolbel door het gebouw klonk... zoo ingespannen hadden ze zitten luisteren.

Weer buiten voor de schooldeur, zei Edo:

„Zeg jongens, zullen we vanavond met ons vieren naar neef Hendrik gaan... we moeten de fietsen zien... enne... ik wil dien fijnen woonwagen van ons wel eens goed van binnen gaan bekijken.”

„Dat doen we,” zei Willem.

„Top!” riep Max.

„Pinkie-af!” zei Karel.

En daarna gingen ze naar huis.

* * *

Toen Edo en Max, Karel en Willem dien avond bij neef Hendrik kwamen, maakte tante Antje, Hendrik's moeder, de deur open.

„Dag jongens!” zei ze.

„Is Hendrik er niet?” vroegen de jongens.

„Hendrik?” zei tante Antje, „die is boodschappen doen, hij is aan het inkoopen voor den fietstocht... tjonge, tjonge, wat moeten jullie allemaal niet meenemen. Een mensch z'n hoofd loopt er compleet van om.”

„Mogen we binnenkomen, tante?” vroeg Karel.

De jongens gingen naar binnen.

„Maar van de plaats blijf jelui weg, hoor,” zei tante, „Hendrik heeft me gewaarschuwd. Hij zei: moeke, als de jongens komen, laten ze dan maar eventjes in de

keuken wachten, maar pas op, moeke, zei-d-ie er bij, dat ze niet op de plaats komen, want als die kleine kinderen met hun vingertjes aan den woonwagen gaan zitten peuteren, kan ik morgen weer van voren af aan beginnen."

De jongens gingen in de keuken.

Een poosje zeiden ze niets, toen zei Edo uit den grond van zijn hart:

„Tjakkes... wat een flauwe kwiebus is die Hendrik... als de kinderen met hun vingers aan den woonwagen komen, heeft hij gezegd... het lijkt warempel wel of we nog op de bewaarschool zijn!"

„Ik vind het ook een echte flauwe streek," zei Max, maar Karel lachte maar en zei toen:

„Jelui bent toch ook nog echt onnoozele hannessen... heb jelui dan niet gemerkt, dat tante maar een grapje maakte..."

En net op dat oogenblik ging de deur open. Neef Hendrik kwam binnen.

De jongens sprongen op hem toe:

„Gaan we naar den woonwagen, Hendrik... toe, ga nu mee naar de plaats," riepen ze. Hendrik legde eerst een groot pak neer, dat hij op zijn arm droeg, daarna ging hij zitten en zei:

„Mannen... ja, kijk maar niet zoo onnoozel, daar bedoel ik jelui mee... mannen, voor we ons huis gaan bezichtigen, wil ik eerst eens even een verstandig woord met jelui praten."

De jongens keken verbaasd.

Hendrik ging verder:

„Kijk eens mannen... zoo lang jelui hier in het dorp woont en je moeders voor jelui koken... zijn jelui nog maar kinderen... maar dat gaat zoo meteen anders worden. Wij met ons vijven... Willem en Karel en Edo en Max en ik, zei de gek... gaan zoo meteen drie weken lang de wijde wereld in. Geen moeder, die voor ons

kookt... dat moeten we zelf doen... en geen vader, die ons komt toedekken 's avonds... we moeten maar zien, dat we zoo in slaap komen... en het is niet alle dagen mooi weer, jongens..."

De jongens keken ernstig. Tjonge, wat voelden ze zich gewichtig. Het was waar wat die Hendrik zei.

„En nu wou ik eerst even met jelui praten... want we moeten toch precies weten wat we aan elkaar hebben."

„Natuurlijk!" zei Karel.

„Om te beginnen," zei Hendrik, „moeten we maar denken, dat „De Trekpot" een schip is... en ik ben de kapitein, begrepen?"

„Hoera! Leve onze kapitein Hendrik!" riepen de jongens.

„Goed zoo, mannen," zei Hendrik. Wat klonk dat opeens echt! „Kun jelui fietsen repareren?"

Alleen Karel kon dat een beetje.

„Dat moet jelui dan zoo gauw mogelijk zien te leeren. Ik zal je wel helpen. Want kijk eens, het gaat zoo, nietwaar. We trappen met ons vijven voor den woonwagen, maar alle banden gaan niet tegelijkertijd kapot. Stel je nou eens voor, dat de banden precies om de beurt springen, dan kunnen we die drie weken wel niets anders doen dan bandjes plakken. Dat gaat natuurlijk niet."

„Hoe doen we dat dan... kapitein?" vroeg Edo.

„Als een band springt, spannen we de fiets uit. We tillen de fiets in den wagen en terwijl de anderen verder rijden, plakt een van ons in den wagen het dingetje. Daarom moeten we allemaal leeren banden plakken... want het zou een rare boel worden als één man altijd de vervelende werkjes moet doen!"

„Ik vind banden plakken heelemaal niet vervelend," zei Edo... „ik wil wel altijd alle bandjes plakken!"

Hendrik lachte.

„Leer jij 't nu maar eerst... en verder mannen, stel ik voor, dat we den woonwagen gaan bekijken. Eén ding nog. Die woonwagen is ons huis en hij hoort niet van mij alleen, nee... hij hoort van ons allemaal! We zullen er zuinig op zijn, nietwaar... mannen!”

„Ja kapitein,” zeiden de jongens en toen gingen ze naar de plaats.

Van buiten was de wagen heelemaal wit geschilderd.

„Dat is tegen de warmte,” zei Hendrik. „Nu wordt het binnen in de kar lang zoo warm niet.”

Tjonge, tjonge, wat was die wagen mooi ingericht. Hij reed op vier auto-wielen en schudde zachtjes heen en weer op de sterke veeren. Hendrik legde de jongens alles uit.

„Zie je dat dak,” zei hij, „als ik nu aan deze staaldraden trek, dan gaat de helft van het dak opzij... dat is makkelijk als je 's morgens den boel aan kant maakt... want dat moeten we ook doen natuurlijk... en hier, die plank is de tafel. Je tilt het ding op, je zet er die twee schuine pooten onder en klaar is Kees.”

De jongens keken hun oogen uit van bewondering. Wat had die Hendrik dat allemaal prachtig gemaakt.

„En dit zijn de bedden,” zei hij, „hoe noemen ze die dingen ook weer...”

„Klapbedden, kapitein,” zei Karel.

„Precies, klapbedden, overdag is het net een kast en neemt het heelemaal geen ruimte in... en 's nachts is het een lekker bed... hier aan dezen kant slapen Max en Edo.”

„In één bed?” vroegen Max en Edo.

„Nee... in twee!” zei Hendrik en er kwamen kringetjes om zijn oogen net alsof hij hard moest lachen, maar zich inhield.

„Maar daar is toch maar één bed,” zei Edo.

Neef Hendrik antwoordde niet, maar sloeg het gordijn van het klapbed terug. Hij trok en daar schoof 't bed

naar voren. Maar nu sprongen de jongens een gat in de lucht van verbazing, want het was niet één bed, maar het waren er twee. En die stonden boven elkander, precies als aan boord van een schip.

„Het zijn kooien!” zei Karel.

„En we slapen boven elkaar,” zei Edo.

„Ik moet bóven slapen!” riep Max, „*ik* boven... ik heb 't het eerst gezegd.”

„Aan boord van „De Trekpot”,” zei Hendrik, „valt er niets te moeten... om de beurt slaapt er eentje boven en eentje onder... en in dezen hoek slapen Willem en Karel, ook in kooien. En hier vlak bij de deur slaap ik. We hebben allemaal vlak bij ons bed een raampje... dat geeft frissche lucht genoeg. Geloof maar gerust, dat we met ons zessen een massa plezier zullen hebben.”

„Met ons zessen,” zeiden de jongens, „met ons zessen... Max en Edo en Karel en Willem en Hendrik... dat is toch maar vijf...”

„Jelui vergeet Loebas, den hond,” zei Hendrik, „er moet toch ook eentje zijn, die 's nachts op ons past... Loebas gaat mee... en hij slaapt vlak bij mijn bed. Hij houdt een oogje in het zeil, wanneer wij slapen. Maar nu zal ik jelui verder laten zien, wat er in den wagen zit.”

En Hendrik legde het hun verder uit.

Het was toch wel een handige kapitein, die ze hadden. Nergens in den wagen zag je kasten. Die had Hendrik heel slim onder den wagen en tusschen de wielen gemaakt. Zoo namen ze geen ruimte in en toch kon je alles meenemen wat je wou. Pannetjes en potjes en een prachtige primus waar ze op zouden koken en nog veel meer. En achter aan den wagen zat een ton stevig vastgeschroefd.

„Zit daar water in, kapitein?” vroegen de jongens.

„Geraden,” zei Hendrik. „We nemen ons eigen water

mee op reis, als we midden in de hei wakker worden is dat wat gemakkelijk.”

En voor aan den wagen kon je al zien hoe de fietsen zouden worden vastgemaakt. Heel eenvoudig. Daar zat een lange stang, die aan het einde precies een stemvork was. Tusschen de twee tanden van de stemvork reed je de fiets en die werd dan met een paar beugels zoo stevig vastgemaakt, dat hij niet kon omvallen.

„Ik ga links vóórrijden,” zei Hendrik, „en Karel naast me, jij Willem, bent de spil... en Edo en Max rijden achter... en nu jongens gaan we weer naar binnen, want we hebben nog een massa af te spreken.”

Eenige minuten later zat het heele troepje in de voorkamer.

Tante Antje schonk een kopje thee en presenteerde balletjes en neef Hendrik zat met een groot vel papier voor zich en schreef alles op.

Alles wat ze moesten meenemen werd netjes aange-teekend. Zoo konden ze niets vergeten.

En toen ging Hendrik vertellen welken weg ze zouden nemen.

De jongens vonden het praten over de reis bijna net zoo fijn als de reis zelf.

Toen het donker begon te worden, zei Hendrik:

„En nu als de wiedeweerga naar huis, vandaag is het Dinsdag... ik wil jelui geen minuut eerder hier zien, dan Donderdagmiddag. Als jelui dan van den meester de boodschap hebt, dat je overgaat, dan loop je eerst naar huis om het aan je moeder te vertellen... en dan kom je hier, begrepen? Vrijdagmorgen vertrekken we, 's morgens om zeven uur. Afgesproken?”

„Afgesproken, kapitein!” zeiden de jongens.

„Goeien nacht dan... mannen!” zei Hendrik.

De jongens stonden op.

„Dag tante Antje,” zeiden ze.

„Goeien nacht, kap!”

Druk pratend gingen ze naar huis.

Nog maar twee dagen en dan zouden ze drie weken lang vrij rondtrekken met „De Trekpot”, die hun huis was.

Het duurde minstens twee uur, voordat de jongens dien avond in slaap vielen, zoo opgewonden waren ze!

DERDE HOOFDSTUK.

Eindelijk was het Vrijdagmorgen geworden.

De langverwachte dag was aangebroken.

Vandaag zouden Karel en Willem en Max en Edo uittrekken met den woonwagen van neef Hendrik, „De Trekpot”. En Loebas, de hond, zou meegaan!

Met hun zessen zouden ze drie weken lang door Nederland rijden. Hun eigen huis, de mooie wit-geschilderde woonwagen, zouden ze zelf voorttrekken langs de wegen; zij op de fietsen, die neef Hendrik had gehuurd en stevig bevestigd voor aan de kar. 's Avonds zouden ze hun eigen bedje spreiden in den wagen, de jongens boven elkander, twee aan twee, net als aan boord van een schip en Loebas zou de wacht houden.

En den volgenden morgen zou het weer verder gaan, door bosschen en over de hei, langs dorpen en steden, waarvan ze op de aardrijkskunde-les wel veel gehoord hadden, maar die ze nu allemaal zouden zien met hun eigen oogen.

Wat een vakantie zou dat worden!

En het blééf maar mooi weer!

's Morgens om vier uur stonden Max en Edo, die broertjes waren, al óp.

„Hoe laat is het, jô?” vroeg Edo.

„Vier uur...”

„Dan moeten we ons reppen, want anders komen we te laat... Hendrik heeft gezegd, dat we om half zeven bij hem moesten zijn...”

Vader en moeder sliepen nog.

Voorzichtig liepen Max en Edo naar de keuken. Ze wuschen en plasten, dat het een lieve lust was.

En toen de zon boven de daken van de huizen aan den overkant uitkwam, konden ze hun pret niet langer bedwingen.

Uit twee jongenskelen galmde opeens het lied door het huis:

„Ziee...iet hoe het vrie...iendelijk zo...onlicht
Schittert op weiden en op woud...”

Daar kraakte de trap!

Vader stond voor hen. Hij was zóó uit bed gestapt, dat kon je zien, en hij had in de gauwigheid zijn broek achterste voren aangetrokken.

„Wat zullen we nou hebben?” riep hij uit. „Spelen jelui voor spook of leeren jelui voor nachtwaker...”

„We moeten om half zeven bij Hendrik zijn, vâ,” zei Max.

„En het is nu pas kwart voor vieren... rare Chineezzen, dat jelui bent... voorwaarts marsch, naar je bed en je komt er niet uit, voordat de klok half zes geslagen heeft.”

„En als we nu te laat komen...?”

„Dat neem ik op mijn verantwoording,” zei vader en toen moesten de jongens, of ze wilden of niet, weer naar hun bed.

Daar lagen ze, gewasschen en met gekamde haren, in hun bed en wachtten.

Je kon de klok in de gang hooren tikken. Hoor, nu sloeg de klok! Het was vier uur.

„Nog anderhalf uur!” zei Edo tegen Max.

„Wat gaat de tijd toch langzaam,” zei Max.

Maar eindelijk... eindelijk was het dan toch half zes.

„Hoera... hoera... het is half zes!” schreeuwden de jongens door het stille huis en ze sprongen hun

bed uit en liepen holderdebolder naar de keuken. Daar viel het zonlicht al in groote bundels door de ramen.

Tjonge, tjonge, wat repten die twee zich om hun boterhammen op te eten!

Moeder plaagde hen een beetje.

„Zie je nou wel, vader,” zei ze, „dat ze vlug kunnen eten... als ze maar willen...”

Maar de jongens hadden voor niets oog dan voor hun twee koffertjes, die in een hoek van de keuken stonden. Daarin zaten alle dingen, die ze op hun reis zouden noodig hebben.

Zoo werd het kwart over zessen. Vader en moeder, die ook al klaar waren, brachten de jongens naar het huis van neef Hendrik. „De Trekpot” stond voor de deur, de fietsen er voor. En Karel en Willem liepen er al omheen en legden alles uit aan bakker Wittem en aan een heel stelletje jongens van de klas, die allemaal waren gekomen om de vriendjes uitgeleide te doen.

„Morgen kapitein!” zeiden Max en Edo tegen Hendrik.

„Morgen... mannen!” riep deze terug.

Wat klonk dat ècht!

Het duurde nog eenige minuten, toen waren alle dingen in den wagen gebracht.

„Loebas... hier!” riep neef Hendrik en daar kwam Loebas, een groote hond met verstandige oogen en zware, sterke pooten.

„Loebas gaat met den baas mee!” zei Hendrik en het was net of de hond begreep, dat hij fijn drie weken vacantie zou hebben, want hij sprong tegen neef Hendrik op en probeerde hem in het gezicht te likken.

„Alles klaar?” riep neef Hendrik. „Alles klaar... dan opstappen en vooruit.”

Daar gingen ze.

„Hiep hiep hiep hoera... lang leve „De Trekpote”,
riepen de jongens uit de klas en bakker Wittem schreeuwde boven alles uit.

„Hoera!” riep de bemanning van „De Trekpote” terug en neef Hendrik begon te zingen en allemaal zongen ze het mee:

„Adieu... wij moeten... elkander groeten,
Adieu... vaarwel... tot wé...é...é...derziens!”

Licht als een veertje hobbelde de woonwagen achter de vijf fietsen aan, die door sterke beenen in beweging werden gebracht.

„Fijne fietsen jô,” riep Karel, „en met een terugtraprem!! Fijn hè!”

De jongens uit de klas en de vaders en moeders liepen nog een eindje mee, maar „de Trekpote” kreeg al meer en meer vaart en toen was het groote oogenblik van afscheid aangebroken.

„Dag vader... dag moeder,” riepen de jongens.

„Dag jongens... stuur jeli veel ansichtkaarten?”

„Reken maar,” riepen de jongens, „telkens als we rusten, schrijven we naar allemaal een ansichtkaart...”

En voort gleden de fietsen over den weg, voorbij de laatste huizen van het stadje, Nederland in.

De tocht was begonnen!

* * *

Anderhalf uur hadden de jongens gefietst.

Ze begonnen een beetje moe te worden.

„Dat moet nog wennen,” zei neef Hendrik, „die fietsen zijn jeli nog wat vreemd en je hebt natuurlijk een beetje pijn aan je... zadel... zullen we maar zeggen. Over een dag of wat is dat wel over... maar onder-tusschen heb je het nu. Om de anderhalf uur zullen we voorloopigeenkwartiertjerustnemen... Wat jij, Loebas?”

Loebas sprong vroolijk blaffend tegen zijn baas op. Hij mocht zooiets wel. Zijn sterke pooten droegen hem voort. Het leek alsof hij geen vermoeidheid kende.

In de schaduw van een boom rustten de jongens uit. Ze lagen er heerlijk.

„Nu moeten we oppassen,” zei Edo, „dat we niet allemaal in slaap vallen, net zoo als in het verhaal, dat de meester vertelde. Dat zou te gek worden.”

In de verte naderde een hooge boerensjees. Het paardje er voor was een stevige draver. Het beest droeg zijn kop trotsch op den mooi gebogen hals.

„Dat is een fijne renner, die daar aankomt,” zei neef Hendrik.

En zoo was het ook.

Al nader en nader kwam het rijtuigje en toen het vlak bij den woonwagen gekomen was, stond het met een ruk stil. Een groote man stak zijn hoofd een eindje vooruit en riep:

„Sakkerlepeltjes... da's fijn spul, jongens... en waar komen jelui nu heelemaal vandaan?”

De jongens noemden den naam van hun stadje.

Intusschen was de boer van den bok geklommen. Hij bekeek den wagen van alle kanten.

„Mag ik dat ding ook eens van binnen bekijken?” vroeg hij.

„Wel wis en warempel,” zei neef Hendrik, die wat trotsch was op zijn werk, „ga je gang maar!”

Dat liet de boer zich geen tweemaal zeggen. Je kon zien, dat hij heel erg nieuwsgierig was om te weten hoe de woonwagen van binnen was ingericht.

„Dank je wel, hoor jongens,” zei hij, „dan zal ik maar eventjes naar binnen gaan.”

Hij zette zijn eenen voet op het trapje, dat naar den ingang van den wagen voerde... maar wat was dat?

Daar vloog plotseling iets donkers door de lucht, recht op den boer af...

Loebas was van onder den boom, waar de jongens lagen, met een grooten sprong op den boer afgesprongen en hapte met zijn scherpe tanden naar diens beenen.

Zijn geflaf klonk nijdig en dreigend.

De boer schrok er danig van en wist niet wat er aan de hand was, maar Loebas gromde door en toen zocht de man zijn redding in de vlucht.

Met een luiden schreeuw liet hij de leuning van het trapje los en zette het op een loopen.

„Loebas hier!” riep neef Hendrik vlug, maar het was te laat.

De boer rende zoo hard hij kon den weg op. Hij holde alsof alle honden van de wereld achter hem aan zaten.

Loebas was spoedig gekalmeerd, maar het paard van den boer was even erg geschrokken van het plotselinge geflaf. Het sprong heen en weer voor het lichte wagentje.

Neef Hendrik verloor geen oogenblik zijn zelfbeheersching. Hij greep het vurige beest bij den teugel en hield het stevig vast.

„Kom maar terug!” riep hij luidkeels naar den boer, die op een afstandje stond te kijken. „Kom maar terug... Karel, leg jij eens Loebas aan dien boom vast.”

Pas toen de boer zag, dat Loebas veilig en wel aan den boom gebonden lag, kwam hij terug.

„Da's een kwaje, die hond!” zei hij.

„Hij is een *waakhond*,” zei neef Hendrik eenvoudig, „hij moet oppassen, dat er geen dieven komen of andere boosdoeners... tja en dan moet hij wel scherp zijn tegen alles wat vreemd is, waar of niet?”

„Daar heb je gelijk aan,” zei de boer, „maar toen het beest me daar net naar mijn keel vloog...”

„Mijn keel,” gierden de jongens, „hij vloog u toch zeker naar den zolder van uw broek.”

„Houd je mond... apen,” zei de boer, maar je kon zien, dat hij zelf ook lachte om zijn schrikachtigheid.

„Wilt u een beetje water drinken?” vroeg neef Hendrik.

„Niks hoor,” zei de boer, „ik vind jelui toch wel een stel aardige jongens en ik vond het maar wat een kranige streek van u,” dat was tegen neef Hendrik, „om mijn paard vast te houden. Als die op hol was geslagen, had ik hem het eerste uur nog niet terug gehad... Heb jelui geen zin om een eindje met me mee te gaan? Ik woon hier een kwartiertje rijden vandaan... en in de schuur staat fijne melk en op de planken liggen hompen kaas, jô, prima! En achter het huis is een groote plas, waar jelui kunt poedelen.”

„Ja, fijn!” riepen de jongens en ze sprongen op uit het gras en gingen weer op hun fietsen zitten.

Alle vermoeidheid was verdwenen.

In het vooruitzicht van de komende dingen voelden zij zich frisch en monter.

Loebas, de trouwe waakhond, werd van het touw bevrijd.

Hij scheen met den boer goede vrienden te willen worden. Nu de jongens zoo vriendelijk tegen dien vreemde waren, vond hij het al lang goed.

Vroolijk blaffend sprong hij rond „De Trekpot”, die, getrokken door de jongens, voorthobbelde over de stille wegen naar de boerderij.

* * *

Toen ze een twintig minuten gefietst hadden, wees de boer op een groote boerderij, die links van den weg lag.

„Daar woon ik!” zei hij. Het was een prachtig huis.

Het dak was van gloednieuwe pannen gemaakt en dat roode kleurtje stond wat aardig bij het groen van de vensterluiken.

„Woont u hier al lang?” vroeg neef Hendrik.

„Het is een hieuw nuis!” zei Karel.

„Wat zeit-ie nou?” vroeg de boer.

„Ach,” lichtte Edo hem in, „dat is zoo’n gewoonte van dien mallen brasem om alle letters om te draaien. Hij bedoelt: het is een nieuw huis!”

„Dat is het,” zei de boer. „Het huis, dat hier vroeger stond is tot den grond toe afgebrand... hooibroei, als het hooi gaat broeien, dan slaat de vlam er uit en dan is er weleens kans, dat het overslaat. Dat is hier ook gebeurd. Een vlam, jongens, en een rookwolk, die kaarsrecht de lucht inging... uren ver in den omtrek kon je ’m zien.”

„Woonde u toen hier al?” vroeg Willem.

„Niks hoor. Dit huis van mij heet „Rust en Vrede”. Weet jelui hoe het huis heette, dat hier vroeger stond, dat afgebrande bedoel ik?”

„Ook „Rust en Vrede”,” raadde Max.

„Mispoes!” zei de boer.

„Nou... „Vrede en Rust” dan!” zei Edo.

„Weer mis,” zei de boer, „laat ik het jelui maar meteen zeggen. Dat huis heette... „Runderrust”!”

„Runderrust?” vroeg neef Hendrik, „Runderrust? Dus dat beteekent, dat in dat huis de runderen rustten. Lekker boel zal dat geweest zijn. Zeker de koeien in de bedstee...”

„Ha, hahaha, een koe in de bedstee,” gierden de jongens.

„En de varkens in den luien stoel,” joelde Max.

„En de eendjes in het gootsteentje,” riep Karel.

„Ja... enne de menschen met touwen om hun hals in de wei... daar liepen ze dan te grazen. Runderrust. Gewoon de omgekeerde wereld.”

„Ja,” zei de boer, „ik heb ’t ook een beetje gekke naam gevonden en daarom heb ik er maar „Rust en Vrede” van gemaakt, maar het is een fijn huis, hoor.”

Dat was inderdaad zoo.

Het huis van den boer was ruim en licht en in de schuur lag een stapel kazen, gewoonweg een muizenluilekkerlandje.

Een van de kazen was doormidden gesneden. De boer greep er een groot brok van en hompte er flinke stukken kaas van af.

„Hier jongens,” zei hij, „smikkelen maar!”

En de jongens smikkelden!

Hun kiezen maalden de kruidige kaas in honderduizend fijne stukjes en toen het op was en Loebas geen kruimeltje van de korsten had overgelaten, zei de boer:

„En nou achter het huis in den plas poedelen.”

Nou, dat behoefde je den jongens niet tweemaal te zeggen.

Ze renden naar „De Trekpot” en in hun eigen woonwagen kleedden ze zich uit.

„Fijn, dat we onze zwempakken meegenomen hebben,” riep Edo, „die moeders denken gewoonweg overal om.”

„Als ik geen zwembroek had,” schepte Karel op, „had ik gewoonweg m’n hemmetje aangehouden en dat had ik dan van onderen met een paar waschknijpertjes bij elkaar gehouden...”

De jongens rolden zoowat om van het lachen bij de gedachte, dat Karel in een hemd met waschknijpertjes zou gaan zwemmen.

„Zou me een mooi gezicht geweest zijn,” spotte Edo, „jij in een lang hemd... de dood van Pierlala zou er niks bij geweest zijn.”

Maar ondanks alle gepraat en gestoei waren de jongens in een oogwenk uitgekleed en daar liepen ze in hun luchtige zwempakjes over het erf van de boerderij naar den plas.

Het was een groote vijver en het water was schoon. Kroos dreef er niet in.

„Ploeter maar, jongens,” zei de boer, „zwemmen kun je er niet, want daarvoor is het te ondiep! En als je verdrinken wil kan je het niet eens... of je moest op je hoofd in het water gaan staan!”

De jongens dartelden in het water en schreeuwden van pret.

Loebas hield wel van zoo'n spelletje. Hij rende met groote sprongen door het water, telkens een eindje er boven uit. Een mal gezicht was dat.

Karel had den voetbal uit den wagen gehaald en daar speelden ze nu mee.

Loebas rende achter den bal aan.

„We gaan lummel spelen!” riep Edo, „Loebas is de lummel... pak den bal, Loebas!”

De hond begreep, dat de jongens een spelletje wilden en werd nog uitbundiger.

Hij draafde achter den bal aan en deed het water omhoog spatten.

Neef Hendrik stond op den kant met den boer te praten. Ze hadden het over den prijs van de aardappelen en over den slechten tijd.

Met een grooten boog wierp Karel den bal naar Edo. Deze wilde den bal grijpen, maar miste. En nu rolde de bal een eindje het land in. Loebas sprong, luid blaffend van plezier, op den kant naar den bal. Hij stootte er met zijn neus tegen en voort rolde de bal, weer terug naar den vijver. De hond rende er achter aan en vlak bij neef Hendrik gekomen, sprong hij opeens met luid gejank van vreugde en pret tegen zijn baas op.

Neef Hendrik stond nog kalm te praten met den boer. Hij was op die onverwachte liefkoozing heelemaal niet verdacht geweest en toen Loebas tegen hem opsprong, wankelde hij, verloor op het randje van den vijver zijn evenwicht... en rolde languit in het water. Daar lag hij nu in den ondiepen vijver, aangekleed en wel.

Dat gaf een gejoel en gejuich van vreugde.
„Duimelot is in het water gevallen,” riepen de jongens.

En Edo, die op alles een liedje wist, begon te zingen:

„Alle eendjes zwemmen in het water,
Falderalderiere, Falderalderiere.
Alle eendjes zwemmen in het water,
Fal, fal, falderaldera!”

Maar neef Hendrik vond het zoo leuk niet. Hij vond het heelemaal niet noodig om te zingen.

Hij krabbelde uit den vijver overeind en ging naar „De Trekpot”.

„Ik ga me verschoonen, jongens,” riep hij, „blijf jelui maar even doorspelen!”

En het spelletje met Loebas begon opnieuw.

* * *

Na een half uur waren de jongens doodop van het stoeien. Zelfs Loebas scheen vermoeid te zijn. Zijn tong hing hem uit den bek.

„Uitrusten jongens!” commandeerde neef Hendrik.

De jongens kleeadden zich in den wagen weer aan. Toen ze aangekleed voor het huis kwamen, had de boer in de schaduw van de boomen een groot glas melk voor elk klaar gezet.

Dat smaakte!

Rustig zaten ze bij elkander. Het was warm en zij voelden hun armen en beenen nog van het wilde spelletje van straks.

Opens hield een klein auto'tje voor de boerderij stil. Een raar klein wagentje was het. Voorop zat maar één groote lamp inplaats van twee en het heele ding had meer weg van een tor dan van een automobiel. Aan

den eenen kant was het rood, aan den anderen kant wit geschilderd. En met gouden letters stond op elke deur geschreven: *Circus Salto*.

„Kermislui!” zei de boer.

En dat waren het.

„We zijn van het Circus Salto,” zei de oudste van de twee mannen, die uit het auto’tje waren gekomen.

„Ik ben signor Sardelli... olifanten-dresseur... en dit is signor Potterolie, onze eerste clown. Kunnen we hier een beetje water krijgen voor onzen auto... het heele zaakje is in de hitte verdampt.”

„Ga je gang maar,” zei de boer, „daar ginder is de put!”

De beide mannen schepten water en goten dat in hun auto.

„Ook een glas melk?” vroeg de boer.

„Zeker wel,” zei signor Sardelli. Hij was klein en gezet en hij droeg een rood fluweelen pak, evenals de andere. Signor Potterolie was mager. Zijn oogen stonden geen oogenblik stil. Dan keek hij naar den een, dan weer naar den ander.

De beide circusmensen gingen zitten.

„Moet u nog verder?” vroeg de boer, die nieuwsgierig was.

„Nee, niet zoo ver, we moeten naar Witterstad... twintig kilometer maar... Daar komt morgen ons circus en nu gaan wij vast vooruit om de heele boel in orde te maken. Ons circus „Salto” is het grootste van de heele wereld. We hebben meer dan tachtig wagens, en een tent waar meer dan zeven duizend mensen in kunnen. En paarden hebben we... honderden. Leeuwen en tijgers en zeehonden en olifanten... het is een heele stad waar we mee reizen.”

De jongens waren vol belangstelling.

Een circus in de buurt en hier zaten, zoo maar vlak naast hen, de olifanten-temmer en de clown, mensen,

die met de reizende stad de geheele wereld waren door-gezworven.

„Bent u al ver geweest?” vroeg Karel.

„Ver... ver,” zei de clown, „de heele wereld is ons huis, en buiten ons huis zijn we nog nooit geweest, dus vèr waren we niet. Maar als je het precies weten wilt. We zaten drie maanden geleden nog in Zweden, mooi land jongens, en verleden jaar om dezen tijd lagen we te braden in de pampas van Zuid-Amerika. Als we in Nederland klaar zijn, gaan we naar België en zoo verder door naar het Zuiden en in Marseille schepen we ons in, want dan gaat de baas naar Zuid-Afrika. Als *jelui* dat ver vindt, *wij* niet, hoor!”

„En overal gaat het heele circus mee?” vroeg de boer.

„Natuurlijk,” zei de ollifanten-temmer.

„Fijn!” zuchtte Karel.

„Niks fijn,” zei de man weer, „dat lijkt maar zoo, hoor jongens! Niemand werkt harder in de heele wereld dan de menschen van het circus. Het is bij ons de dood-gewoonste zaak van de wereld als je twee dagen en twee nachten achter elkander moet werken... en zonder te rusten natuurlijk. We breken onze tent zelf af, we bouwen het ding weer op en dan spelen maar. Zwaar werk, jongens... en de menschen? Onder het kermis-volk zit van alles.”

Vreemd, het was nèt alsof de man bij de laatste woorden naar den clown keek.

„Uit alle landen komen allemaal lui in het circus, die denken, dat ze daar avonturen kunnen beleven. Raar goedje, hoor. Daar heb je onze Indianen...”

„Echte Indianen?” vroegen de jongens.

„Echte,” zei de man, „ze verschieten niet in de zon en als je ze wascht krimpen ze niet. Jelui hebt zeker wel eens in boeken gelezen van Winnetou!”

„En van Old Shatterhand,” riepen de jongens.

„Malligheid hoor,” zei de man, „die Indianen van

ons zullen geen vlieg kwaad doen en toch zijn het echte Sioux. Maar het zijn doodgoeie menschen... precies het omgekeerde van wat ze je in al die boeken vertellen en zoo heb je er van alles onder."

„Zullen we weer verder rijden?" vroeg de clown.

De mannen groetten en gingen weg.

De jongens bleven met neef Hendrik en den boer wat napraten. Over het circus en over reizen.

Opeens riep Karel:

„Waar is Loebas? Heeft een van jelui Loebas gezien?"

„Loebas... Loebas... Loebas!" riepen de jongens, maar de hond verscheen niet.

„Ik snap niet waar de hond kan zitten," zei neef Hendrik.

De jongens liepen rond het huis en riepen weer:

„Loebas... Loebas!"

Maar er kwam geen antwoord.

„De kermislui!" riep neef Hendrik opeens, „als die den hond maar niet gestolen hebben. Zoo'n mooie hond."

Verslagen zaten de jongens weer onder den boom.

Al hun pret was bedorven. Loebas, hun trouwe waakhond, was weg. Wie weet wat ze daar in dat circus met het dier uithaalden.

Neef Hendrik keek vastberaden.

„Het kan niet anders," zei hij, „de kerels hebben het beest meegenomen in hun auto'tje. Maar ik *zal* hem terugkrijgen. Wacht maar! Al moest ik ze achterna reizen tot in Zuid-Afrika toe. Ik zàl den hond terughalen."

De boer keek peinzend voor zich uit.

„Het is al laat geworden," zei hij, „en je heele plan van de reis ligt in de war. Wil je vannacht met den wagen achter het huis gaan staan, want zoo zonder waakhond langs den weg slapen is toch ook niet alles, zeker niet als er kwaad volk in de buurt is. Dan zullen we morgenochtend eens kijken wat we

kunnen doen. Ver weg kan de hond onmogelijk wezen!”
„Goed!” zei neef Hendrik terneergeslagen.
De jongens rolden den woonwagen het erf op.

VIERDE HOOFDSTUK.

Daar stond de mooie Trekpot nu, maar Loebas was er niet.

De jongens waren er verdrietig van. Hoe trouw had het beest niet opgepast, toen de boer dien middag den wagen wilde binnengaan. En hoe prettig hadden ze niet met den hond gespeeld in het vijvertje. Neef Hendrik was in het water gevallen, zóó had de hond gestoeid.

Den geheelen avond praatten de jongens over niets anders dan over Loebas. Als ze op den weg honden-geblaf hoorden, liepen ze snel naar buiten om te zien of het Loebas was, maar elken keer kwamen ze bedroefd terug.

Loebas was en bleef verdwenen.

Zouden ze den hond ooit weer terugzien?

De jongens hadden dien nacht bijna niet geslapen.

Het was dan ook werkelijk een verdrietig geval. Loebas, hun trouwe hond, was verdwenen en niemand wist waar hij was.

Ze hadden zich van den eersten nacht in den woonwagen heel wat anders voorgesteld.

„Als ik boven in de bovenste kooi lig,” zei Edo tegen Max, „dan ga ik allemaal proppen papier in je mond stoppen, wanneer je beneden slaapt.”

Maar Max, die zich niet de kaas van het brood liet eten, zei:

„Als je het hart hebt om dat te doen, zal je eens zien hoe ik me wreek.”

„Ach man,” zei Edo weer, „wat ben jij voor een ventje. Jij ligt lekker het eerst in het onderste bed en je kunt niks terug doen.”

Maar Max lachte en zei:

„Zoo, dat denk je maar. Vergis je niet vader. Ik wil jouw gezicht wel eens zien, wanneer je boven in je bedje ligt en ik prik je van onderen met een speld in je... in je zitgomelastiek.”

Toen werd Edo kwaad en hij riep:

„Als je dat durft, sla ik je op je gezicht!”

„Maar ik moet me zeker wel proppen papier in m'n mond laten stoppen...”

„En ik moet me zeker wel laten prikken, kom maar eens op, mannetje, dan zal ik je aaien, dat je geen kous van een sok kunt onderscheiden...”

Neef Hendrik kwam op de twee broertjes aan.

„Wat is er hier aan de hand?” riep hij, „muitერი aan boord?”

„Edo wil vechten,” zei Max.

„Zoo,” vroeg neef Hendrik, „is die Edo zoo'n sterke vent, dan moet hij maar eens ruzie gaan maken met mij.”

„Hij is begonnen,” zei Edo.

„Nietes, hij!” riep Max.

„Mannen,” zei neef Hendrik, „steek allebei je rechterhand uit. Ziezoo, eerst geef je mekaar een hand. Zijn jelui weer goeie vrienden, ja...? in orde, dan vertel jelui me nu wat er aan de hand was en dan zal ik later zeggen wie gelijk had.”

En toen Edo en Max vertelden waarom ze hadden gekibbeld, begonnen ze allebei heel hard te lachen, want er was immers nog niets gebeurd. Edo had nog geen papieren in den mond van Max gestopt en Max had zijn broertje nog heelemaal niet geprikt.

„Jelui bent twee rare snijboonen,” zei neef Hendrik, „om zulke dingetjes moet je toch geen ruzie met elkander maken en dan nog wel willen vechten bovendien. Die Max en die Edo,” zei hij tegen Karel en Willem, die er bij gekomen waren, „die Max en Edo zijn zoo verschrikkelijk sterk, angstig gewoon! Die Edo,

hè jongens, stond gisteren voor een bewaarschool te schreeuwen: Laat de sterkste er maar uit komen, ik lust hem!”

„Ha, ha, ha!” lachten de jongens.

„Ja,” ging neef Hendrik verder, „maar die Max moet je ook niet uitvlakken. Die is nog veel sterker dan zijn broertje. Die Max hè, is zoo angstig sterk, die neemt zich zelf zoo maar beet in zijn eigen borst en dan tilt hij zichzelf zoo boven zijn macht.”

De jongens konden niet meer van het lachen en alle gekibbel was vergeven en vergeten.

Maar toen ze ophielden met lachen, moesten ze opeens weer denken aan Loebas, die verdwenen was. Loebas, met wien ze zoo prettig hadden gespeeld. Loebas, die zoo trouw op den woonwagen paste.

Loebas was weg!

De jongens gingen slapen en toen ze wakker werden, was hun eerste blik naar de plaats waar neef Hendrik's bed stond. Maar dat was ook al leeg. 's Morgens, zoodra de zon was opgegaan, had hij de boerderij verlaten en was op zoek gegaan naar zijn hond. Maar een uur of wat later kwam hij thuis en aan zijn gezicht zagen de jongens al, dat al zijn zoeken vergeefs geweest was.

„De hond is en blijft gestolen,” zei hij verdrietig.

„Door die lui van het circus,” zei de boer.

„Maar hij zal en hij moet terugkomen!” zei neef Hendrik weer. En de jongens riepen uit één mond:

„We zullen net zoo lang zoeken tot wij Loebas teruggevonden hebben.”

* * *

In de voorkamer van den boer zaten de jongens en neef Hendrik en de boer zelf rondom de groote tafel.

Zij hielden krijgsraad. Zij spraken erover op welke manier zij het beste den hond terug zouden kunnen vinden.

„Kijk eens,” zei neef Hendrik, „het is natuurlijk mogelijk, dat Loebas niet door de lui van het circus is meegenomen. Er kan hem een ongeluk zijn overkomen of een ander kan hem meegenomen hebben, maar ik kan mij dat bijna niet voorstellen, want ik ben vanmorgen al heel vroeg den heelen weg weer terug naar ons eigen stadje gereden en nergens wist men er iets van. Niemand van de politie had gehoord van een ongeluk, waarbij een hond was overreden of zoo. En niemand had verder op een andere manier iets van Loebas gemerkt. Er blijft dus niks anders over dan dat een van die lui van het circus den hond heeft meegenomen en we moeten dus achter dat circus aan.”

„Dat is nou alles goed en wel,” zei de boer, „maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Je kunt natuurlijk wel de politie waarschuwen en vragen of die in het circus gaat zoeken naar den hond, maar stel je niet voor, dat je het beest dan vindt. Ze verstoppden Loebas natuurlijk ergens. Er zijn in zoo’n kermissspul immers hokken en wagens genoeg.”

„Tja,” zei Willem, „en wat nog erger is... als Loebas in het circus is, dan is de dief of de dieven gewaarschuwd, dat wij verdenking hebben... en dan komt Loebas heelemaal niet meer terug.”

„Precies!” zei neef Hendrik, „wij moeten doen alsof wij aan het circus heelemaal niet hebben gedacht en als we Loebas hebben ontdekt... dan pas moeten we de politie waarschuwen!”

Karel had den heelen tijd op zijn stoel zitten heen en weer te draaien. Het was net alsof hij iets wilde zeggen, maar het niet dorst. Anders was die Karel toch niet zoo’n schuchtere jongen.

Maar nu scheen hij toch eindelijk den moed gevonden te hebben. Hij opende zijn mond en zei:

„Ik geloof, dat ik er wel wat op weet!”

„Vooruit Karel,” zei neef Hendrik, „niet zoo be-

scheiden! Als je meent, dat je iets moet zeggen, moet je er rond voor uit durven komen. Wat wil je?"

Karel haalde diep adem en zei:

„Kijk eens... als Loebas in het circus is, dan kun je daar alleen maar achter komen, als je zelf in het circus bent!"

„Dat klopt!" zei de boer.

„Ja maar," vervolgde Karel, „ik bedoel niet 's avonds, net zoals de andere mensen, die naar het circus gaan... maarre... eentje van ons moet zien, dat hij in het circus komt... om te werken bedoel ik... en in dien tusschentijd kijkt hij terdege uit zijn oogen om te zien of Loebas er is."

De boer keek peinzend naar den zolder van de kamer; Neef Hendrik wreef eens langs zijn neus.

Maar Karel ging verder:

„En nou heb ik zoo gedacht... als ik, ja ik, nou eens naar het circus ging om te zien of ik er wat te doen kan krijgen, in de stallen of zoo... en jelui volgt het circus met den woonwagen, zoodat jelui altijd vlak bij de hand bent, wanneer ik jelui noodig heb... nou, dan kan er toch eigenlijk niks gebeuren..."

Neef Hendrik keek boos. Hij zei:

„Daar komt niks van in! Jij gaat *niet* naar dat circus om er te werken. Trouwens, je bent nog veel te jong; ze mogen je niet eens laten werken. Neen Karel, dat idee van jou is best, maar jij gaat niet... ik ga!"

„Dat kan niet," zei Karel.

„Waarom niet?" vroeg neef Hendrik.

„Omdat ze u kennen. Die Sardelli en die Potterolie hebben gisteravond toch zeker den heelen tijd met u zitten praten... Die zijn ook niet van gisteren; zoodra ze u zien, weten ze precies wat er aan de hand is!"

„Maar jij dan?"

„Ik heb den heelen tijd in de schaduw gezeten... Ik weet zeker, dat ze mij niet kennen... en wat dien

leeftijd betreft... ik ben heel erg groot zeggen ze altijd... Ik weet zeker, dat ze daar niet naar vragen."

„Ik sta het vast en zeker niet toe," zei neef Hendrik.

„Maar daar is geen enkele andere manier om in dat circus te komen," zei Karel.

Ze bleven nog een langen tijd met elkander zitten praten en eindelijk zei neef Hendrik:

„Ik vind het goed, dat je naar het circus gaat, maar onder één voorwaarde...!"

„En die is?" vroeg Karel.

„Dat je vader en moeder het ook goed vinden."

„Dan weet ik het goed gemaakt!" zei de boer, „dan span ik onmiddellijk het paard voor den brik en dan rijden we, zoo hard als we kunnen, naar de stad. Daar spreken we met je vader en moeder en als die het goed vinden, dan gaan we zoo Loebas zoeken!"

„Hiep, hiep, hoera!" riepen de jongens. Het was net alsof ze zeker wisten, dat op deze manier Loebas terug zou komen.

* * *

Het vurige paard van den boer draafde weer lustig over den weg, terug naar het stadje, waar de jongens woonden. In den brik zaten de boer, die het paard mende, neef Hendrik en Karel.

Jonge, wat ging dat lekker en vlug, maar neef Hendrik en Karel hadden geen vroolijke bui, want ze dachten aan Loebas en hoe ze het beest terug zouden krijgen.

De vader en moeder van Karel keken verwonderd, toen het rijtuigje voor de deur stilhield. Moeder was erg zenuwachtig; ze scheen bang, dat er wat met de andere jongens gebeurd zou zijn, maar neef Hendrik stelde hen spoedig gerust.

„De jongens maken het best, hoor!" zei hij, „maar er is wat anders!"

En hij vertelde van de kermislui en van Loebas en hoe de hond was weggeraakt.

Vader en moeder keken bezorgd, maar ze begrepen toch nog altijd niet goed, waarom nu juist Karel daarvoor terug moest komen.

Neef Hendrik vertelde het hun. Hij zei, dat Karel in het circus wilde probeeren werk te krijgen en zoo te ontdekken waar ze Loebas verborgen hielden.

„Dat is geen kleinigheid,” zei vader.

„Nee,” zei neef Hendrik, „en om de waarheid te zeggen, heb ik er zelf ook niet veel voor gevoeld. Het is een heele waag, moet je rekenen.”

„Dat is het!” zei vader, „stel, dat het je gelukt om er binnen te komen, dan zal je toch heel goed uit je oogen moeten kijken.”

„Niemand anders dan ik kan het doen,” zei Karel eenvoudig, „die Sardelli en Potterolie kennen mijn gezicht niet, en dan vind ik, dat ik het moet doen!”

„Tja!” zei vader en je kon aan zijn gezicht zien, dat hij wat trotsch was op zijn flinken zoon, „je plicht moet je doen, dat is zoo... nou allá, ga dan maar.”

„Maar geef me eerst nog eens een flinken zoen,” zei moeder, en toen namen ze afscheid.

Het paard draafde vroolijk over den weg terug naar „De Trekpot”.

Eindelijk kwamen ze weer bij de boerderij. De andere jongens, Edo en Max en Willem, stonden al op den weg te wachten.

„Alles inpakken, jongens,” commandeerde neef Hendrik, „we moeten zoo gauw mogelijk het circus zien op te zoeken. Dan gaat Karel vooruit... en wij blijven steeds zoo’n beetje in de buurt. Elken avond tegen een uur of tien, als de voorstelling afgeloopen is, komt Karel bij ons in den wagen om ons te vertellen wat hij dien dag heeft gezien.”

Vlug was alles nu in den woonwagen gepakt. De

jongens sprongen op de fietsen. Vooruit ging het weer.

„Houd je goed, jongens,” riep de boer, „en schrijf me eens een briefkaartje, om te vertellen hoe het er mee gaat. En als jelui weer eens in de buurt komt, dan wip je maar eens aan. Ik heb kaas genoeg in de schuur.”

„De Trekpot” hobbelde weer over den weg.

Wat zou de dag van morgen brengen?

* * *

Toen de jongens een paar uur gereden hadden, bemerkten ze, dat ze in de buurt van het circus kwamen. Overal zag je groote kleurige biljetten op de muren geplakt en met groote letters stond daarop gedrukt: „Circus Salto”! En op een groot plein, midden in de stad, ontdekten ze het circus.

Tjonge, tjonge, wat was dat een groot ding. Middenin stond een reusachtige tent; twee hooge masten staken er boven uit. En daar omheen stonden wel een honderd groote wagens. Alles zat achter een houten hek, dat men als een afrastering er omheen had gebouwd.

„Het is een heele stad!” zei Willem.

„Een reizende stad,” zei neef Hendrik.

Ze reden „De Trekpot” een eindje buiten de stad en daar praatten ze nog eens precies over alles wat er zou gebeuren.

„Als je er niet in komt,” zei neef Hendrik tegen Karel, „dan moet je onmiddellijk hier terugkomen, want dan ga ik naar de politie en zal net zoo lang zoeken, totdat ik Loebas gevonden heb. Kom je dus niet terug, dan weten we, dat je geslaagd bent.”

„En wanneer zie ik jelui dan weer?” vroeg Karel.

Nu het groote avontuur beginnen moest, werd hij toch wel een klein beetje zenuwachtig!

„Wij gaan vanavond naar de voorstelling,” zei neef

Hendrik. „Misschien zien we je daar wel en als we je niet zien, dan gaan we de stallen bekijken... dat kan je altijd bij een circus, en dan moet het al heel gek lopen, wanneer we je niet zien!”

„Afgesproken,” zei Karel.

De jongens namen afscheid van hun vriendje. Het was net alsof Karel op eens veel ouder was geworden.

Karel wandelde alleen weg in de richting van de stad.

Wanneer zouden ze hem terug zien?

VIJFDE HOOFDSTUK.

Karel was twaalf jaar, maar als je hem zag, zou je zeggen dat hij vijftien of zestien jaar was, zoo groot was hij. Toch klopte zijn hart een beetje angstig nu hij naar het circus wandelde. Hij wist niet goed hoe hij het moest aanpakken en hij hoopte maar, dat alles al achter den rug was.

Zoo naderde hij het plein waar het groote circus stond. Karel liep eens een keer om het hek heen; dat was een afstand!

Hier en daar waren in het hek deuren aangebracht. Automobielen reden af en aan, groote en kleine, ook van die kleintjes, zooals het wagentje, waarin hij gisteren Sardelli en Potterolie had gezien.

Binnen in het circuskamp was het een en al drukte. Daar zag je zwarte en bruine en gele menschen heen en weer lopen.

Op één van de hekken stond een groot bord. Daar was op geschilderd: „Personeelsingang” en er vlak onder was met krijt geschreven: Staljongens gevraagd!

„Wie niet waagt, wie niet wint,” zei Karel tegen zich zelf. Hij stapte het hek door en vroeg aan een baardigen portier, die daar zat:

„Kan ik hier niet komen als staljongen?”

De portier keek hem eens aan.

Zijn blauwe oogen lachten in zijn baardige gezicht. Hij leek een aardige man.

„Zoo?” vroeg hij, „wil jij stalknecht worden... Jij bent er vroeg bij moet ik zeggen.”

Karel wist niet goed wat hij moest antwoorden.

„Nou, hoe zit het?” vroeg de portier, „krijg ik nog antwoord of heb je plotseling je tong verloren!”

„Tja,” stotterde Karel, „ik zag op het bord staan, dat hier een staljongen noodig was... enne nou dacht ik, dat het misschien voor mij wat was. Heb ik kans?”

De portier begon plotseling heel luid te lachen.

„Ha... ha... ha... die is goed,” riep hij, „je trekt een gezicht of het de mooiste betrekking is, die iemand krijgen kan... wil je dat zoo graag worden, stalknecht?”

„Ja!” zei Karel en dat antwoord kwam hem uit den grond van zijn hart.

„Waarom?” vroeg de portier.

Karel zweeg.

Hij kon den man toch niet gaan vertellen, dat hij in het circus wilde komen om te zien of hij daar Loebas kon ontdekken.

De portier keek hem weer eens aandachtig aan. Hij begreep wel, dat er iets bijzonders met dien jongen aan de hand was.

„Weten je vader en moeder,” vroeg hij, „dat je hier wilt komen?”

„Ja!” zei Karel.

„Hmmm,” zei de portier en hij keek met zijn blauwe oogen Karel eens heel strak aan, „hmmm... woon je hier in de stad... Nee? dat dacht ik wel, want dan zou ik je wel eens een keertje moeten gezien hebben.”

„Hoe bedoelt u dat?” vroeg Karel.

„Wel,” zei de man, „ik werk hier ook pas van gisteren... in elke stad komt er een nieuwe portier voor dezen ingang, want ze moeten iemand hebben die Nederlandsch spreekt en de leveranciers

zoo'n beetje kent, zie je... Wel en nou sta ik hier."

Hij wachtte even en toen zei hij:

„Hoe heet jij?"

„Karel!"

„Zoo Karel, vertel dan maar eens meteen wat je eigenlijk in je schild voert, want dat jij zoo maar zonder reden in het circus als stalknecht wilt gaan werken, daar geloof ik geen lor van. Laat ik jou eens goed aankijken... Jij lijkt wel groot voor je leeftijd, maar ik wil op staanden voet alle olifanten uit het circus achter elkander opeten, als jij ouder bent dan dertien!"

„Ik ben twaalf!" zei Karel bedremmeld.

„Asjeblieft twaalf," zei de man, „en dacht je, dat ik daar maar zoo inliep? Niks daarvan, hoor. Jongetjes van twaalf jaar kunnen we hier niet aannemen, marsch, maak dat je wegkomt en zorg, dat ik je nooit meer zie. Jij gaat onmiddellijk naar je vader en moeder terug, begrepen?"

De tranen sprongen in Karel's oogen. Al was hij nog zoo flink, dat was toch te veel voor hem.

„Hoe hebben we het nou?" riep de portier, „ga je daarom huilen, rare snijboon?"

Karel begon hoe langer hoe harder te huilen.

De portier kreeg medelijden met hem.

„Ga maar eens mee, jonge vriend," zei hij, „hier in mijn huisje, dan kan je op je gemak uithuilen en daarna een beetje water drinken... De menschen zouden denken, dat een ijsbeer je op je teenen getrapt heeft, zoo grien jij!"

In het kleine houten wachthuisje van den portier dronk Karel een groote kroes helder, koud water. Lekker was dat. Hij knapte er heelemaal van op.

De portier bekeek hem aandachtig en nieuwsgierig. Hij was er nog niet achter wat voor jongen Karel nu eigenlijk wel was.

„Vertel eens," zei hij, „wat kom je hier nou eigenlijk

uitvoeren en waarom vind je het nu zoo verschrikkelijk, dat we hier niemendal voor je te doen hebben?"

Karel aarzelde. Zou hij den man vertellen wat er met Loebas gebeurd was? Hij leek erg vriendelijk, die portier, heelemaal geen bullebak of nijdas.

„Vooruit dan maar," dacht hij.

En toen vertelde hij den portier het heele verhaal van „De Trekpote" en van den gestolen Loebas.

„Dat is een schandaal!" zei de portier en je kon aan zijn gezicht zien, dat hij het eerlijk meende.

Karel was blij, dat hij in het circus iemand gevonden had, met wien hij kon praten over den hond en over zijn plan om in het circus zelf uit te kijken.

De portier zette groote oogen op, toen hij precies hoorde wat Karel wilde.

„Ik moet zeggen," zei hij, „dat je durft. Dat is geen kleinigheid wat je wilt. Die Sardelli ken ik wel, en die Potterolie ook. Sardelli, dat is een aardige vent, maar die Potterolie heb ik altijd een raren waterchinees gevonden..."

„Kan ik nu niet hier in het circus komen?" vroeg Karel.

De portier keek eens nadenkend door het ruitje van zijn wachthuisje.

„Weet je wat," zei hij ten slotte, „ik weet er misschien wel wat op. Stalknecht, dat is niets voor je. Dat is geen werk voor een jong broekje zooals jij. Zoo'n stalknecht heeft een zwaar leven, hoor! Om te beginnen moet hij verstand hebben van paarden. Hij moet met de onhandelbaarste beesten kunnen omgaan en ik verzeker je, dat er hier in het circus lieverdjes bij loopen... En verder moeten stalknechten hard werken, hoor! Die draaien hun hand niet om voor zestien of achttien uur werk per dag. 's Morgens voor dag en dauw de paarden poetsen en ze verder verzorgen. 's Middags de paarden optuigen voor de middagvoorstelling, ze in de

rij naar de groote tent brengen. Dan zijn de stalknechten gekleed in kleurige buizen en breede hoeden en zoo rijden ze dan met de paarden rond. Dan gaan de beesten weer terug. Ze moeten weer worden verzorgd, geborsteld en geroskamd en dan moeten ze weer wat te eten en te drinken hebben. Tegen zeven uur worden de beesten dan weer opgetuigd voor de avondvoorstelling en dan begint het lieve leventje weer van voren af aan."

Karel zette groote oogen op. Hij had altijd gedacht, dat zoo'n jongen in het circus eigenlijk te benijden was. De werkelijkheid was toch wel een beetje anders dan je dacht.

„Tja," zei de portier, „het wordt 's nachts wel een uur of twee voor de staljongens kunnen gaan uitrusten, want de stallen moeten brandschoon zijn, dat snap je. En weet je waar de jongens slapen?" vroeg de portier.

„In bed natuurlijk," zei Karel.

„Dat mochten ze willen," zei de man, „niks daarvan, hoor. De staljongens slapen in den stal. Ze kleeden zich niet uit, maar grijpen een bos stroo en daar gaan ze op liggen. Zoo maar tusschen de paarden in!"

„Ajakkie!" zei Karel.

„Zeg dat wel!" zei de portier, „het ruikt in zoo'n stal nooit frisch en je ligt thuis bij je mammi en je pappie veel lekkerder, geloof dat maar! Nee hoor, als ik een jongen was, zouden ze mij nooit meekrijgen met een circus."

„Dat wil ik ook niet," zei Karel, „ik wil alleen maar weten waar Loebas gebleven is."

„Precies!" zei de portier, „en daarover zit ik nu juist te denken. Kijk eens, staljongen, dat gaat niet. Maar weet je wat misschien wel kan? Het circus blijft hier in de stad minstens een week staan, misschien nog wel langer en de directeur heeft gisteren al gezegd, dat het misschien wel gemakkelijk zou zijn als ik er een jongen bijkreeg, die boodschapjes kon doen in de stad en die

op het hek kon passen, wanneer ik gasten naar den wagen van den directeur breng."

„Dat zou prachtig zijn!" zei Karel.

„Dat dacht ik ook. Weet je wat? Ga nu maar naar je vrienden terug en kom morgen om dezen tijd weer hier aan het hek. Dan zal ik intusschen eens met den directeur spreken en wie weet, gelukt het mij om jou op die manier hier in het circus te smokkelen."

„Tjonge," zei Karel, „dat zou prachtig zijn als ik hier kwam. Dan kan ik, wanneer ik wil, mijn vrienden en neef Hendrik opzoeken en ik kan vrij op het terrein rondscharrelen."

„Juist... en hoepel nu zoo spoedig mogelijk op, want we hebben al veel en veel te lang gepraat. Dag Karel!"

„Dag..."

„Zeg maar Zandstra!"

„Dag Zandstra... tot morgen!"

„Tot morgen Karel... en groet je vrienden van me!"

Verheugd stapte Karel het hek weer uit.

* * *

Met vlugge passen liep Karel terug naar „De Trekpot".

Edo en Max en Willem zagen hem al van verre aankomen. Zij waarschuwden neef Hendrik, die binnen in den woonwagen aan het timmeren was.

„Daar komt Karel weer terug!" riepen ze, „het is hem zeker niet gelukt."

En toen renden ze heel hard naar Karel toe.

„Willen ze je niet binnenlaten?" vroegen ze al van verre.

Karel schudde het hoofd, maar aan zijn verheugd gezicht zagen ze wel, dat er iets bijzonders aan de hand was.

„Laten we wachten, totdat neef Hendrik er bij

is," zei hij, „dan zal ik het jelui precies vertellen."

Nu, neef Hendrik kwam er spoedig genoeg bij.

Zoodra hij gehoord had, dat Karel in de verte aankwam, had hij hamer en zaag opzij gelegd, zijn jasje aangetrokken en was naar buiten gekomen.

* * *

De jongens zaten op het trapje van den woonwagen en Karel vertelde hoe hij aan het hek was ontvangen door den portier Zandstra en hoe deze hem had uitgelegd, dat hij geen kans had om als staljongen te worden binnengelaten.

„Zandstra is een echte leuke vent," zei hij, „en hij vond het wat een schandaal, dat ze Loebas hebben gestolen... enne... hij zou eens met den directeur spreken om te vragen of er voor mij niet wat te doen was... een soort boodschappenjongen, bij Zandstra zelf, zie je."

„Dat zou een prachtige oplossing zijn," zei neef Hendrik.

De jongens bleven nog doorpraten.

Ze konden niet ophouden over het circus. Karel moest steeds weer opnieuw vertellen. Hoeveel tenten er wel waren en hoeveel wagens en of hij mooie paarden had gezien en olifanten en zoo!

„Hè," zei Willem, „ik zou best eens met zoo'n circus mee willen!"

„Nou en òf!" riepen Edo en Max tegelijk.

„Ik heelemaal niet," zei Karel en toen vertelde hij hun van de staljongens en hoe hard en lang die wel moesten werken.

„Het is heelemaal geen grapje, hoor," zei neef Hendrik, „zoo'n circus, dat lijkt allemaal wel mooi van buiten, maar dat is maar de buitenkant. De menschen hebben er een moeilijk, een veel te moeilijk leven. En

„Jij bent een nieuwe,” zei de Indiaan.

blz. 68

de beesten... laten we daar maar over zwijgen! Een olifant is 'n mooi beest, maar zoo'n dier is toch ook niet op de wereld gekomen om door een hoepeltje te springen of om allemaal kinderachtige kunstjes te vertoonen."

Zoo hadden de jongens het circus nog nooit bekeken.

„Dacht je soms," zei neef Hendrik, „dat zoo'n olifant het zoo lekker vindt om elken dag in een trein te worden geladen en dan maar weer naar een andere plaats te worden gebracht? En dan 's avonds voor duizenden menschen allemaal gekke dingen uit te halen. Ik denk, dat zoo'n beest ook veel liever in Afrika was gebleven, om daar in de bosschen rond te zwerven en in vrijheid te leven."

Karel zei:

„Ik geloof, dat Zandstra er net zoo over denkt. Hij zei het wel niet, maar je kon aan alles merken, dat hij heelemaal niet in de wolken was over alles wat er in het circus gebeurt."

„Dat is niemand uit het circus," zei neef Hendrik, „alleen de menschen, die buiten het hek staan, vinden een circus prachtig. Die kijken alleen maar naar de mooie, gekleurde platen op de schuttingen en naar de mooie lichtjes in de tent, maar de menschen uit het circus zelf, die werken hard, verdienen weinig, moeten van de eene stad naar de andere trekken en als zij oud geworden zijn, dan bekommert zich niemand meer om hen!"

Zooblevenzenogwatpraten.Hetlieptegendenmiddag.

„En nu," zei neef Hendrik, „gaan we het middageten klaar maken. Vanmiddag maken we een fijne wandeling door den omtrek en wat we verder zullen doen, dat zien we dan nog wel."

„En morgen," zei Karel, „ga ik naar Zandstra... zou hij me nemen?" vroeg hij er benepen achter.

„Ik heb zoo een gevoel van wèl," zei neef Hendrik.

* * *

Den volgenden dag, tegen negen uur, stapte Karel weer naar het groote circuskamp.

Hij ging Zandstra opzoeken.

Zijn hart klopte van verwachting, want nú kwam het er immers op aan! Als Zandstra hem in dienst wilde nemen als boodschappenjongen, zou Karel de kans krijgen om in het circus uit te zien naar Loebas, hun hond, die zoo plotseling verdwenen was. Maar als Zandstra *niet* wilde, wanneer hij berouw had gekregen of wanneer er plotseling een kink in den kabel was gekomen, dan was alles verloren! Dan moesten ze weer op andere middelen zinnen om te weten te komen of Potterolie of Sardelli den hond hadden gestolen en waar ze Loebas hadden verstopt.

Het was druk in het circuskamp.

Overall zag je menschen bezig met water en gereedschap. Er liepen negers en bruine menschen en Chineezers en menschen, van wie Karel niet wist uit welk land ze kwamen, zoo vreemd zagen ze er uit.

„Zoo Karel!” begroette Zandstra hem.

„Morgen, meneer Zandstra,” zei Karel en hij keek vol verwachting in het baardige gezicht van den vriendelijken portier.

„En nu wil je zeker graag weten,” zei deze, „of het nog gaat... met dat baantje, bedoel ik! Zou je het erg naar vinden, wanneer het niet doorging?”

„En of,” zei Karel.

„Nou... wees dan maar gerust, hoor. 't Is in orde. Jij kunt direct hier bij mij in het wachthuisje komen zitten. Het eerste uurtje kijk je maar eens zoo'n beetje rond; en dan zullen we wel verder zien!”

Karel sprong ongeveer een gat in de lucht van plezier.

Het was gelukt. Hij zou vrij in het circus kunnen rondloopen en zoeken naar Loebas.

„Kijk,” zei Zandstra en hij haalde een blauwe pet

te voorschijn. Met gouden letters stond op die pet geschreven: „Circus Salto”.

„Moet ik die opzetten?” vroeg Karel.

„Natuurlijk,” antwoordde de portier, „want anders kan je toch niet in het circus rondloopen. Ze kennen je hier immers heelemaal niet... en als je zoo maar in je gewone kleeren hier op het terrein ging rond-scharrelen, zouden ze je voor een nieuwsgierigen school-jongen verslijten, die door de wacht geslopen is. Dan zou je meer last dan plezier hebben... Allee... zet dus die pet op je knikkertje.”

Karel had schik voor tien. Toen de uniformpet eenmaal op zijn blonde haren stond, moest hij gauw in het ruitje van het wachthuisje kijken om te zien hoe het hoofddeksel hem stond. Het viel hem best mee; hij vond van zich zelf, dat hij wat een kwiek portiertje was.

„En Karel,” zei Zandstra, „nu ga je maar een uurtje op het terrein van het circus rondwandelen en dan ben je hier weer terug.”

„Mag ik vrij overal rondloopen?” vroeg Karel.

„Ja! Je kuiert maar zoo'n beetje door de stallen en tegen half tien moet je eens in de tent gaan kijken, want dan oefenen ze daar... dat is wat aardig om te zien... Misschien leer je er nog wel wat van.”

Karel wandelde langzaam in de richting van de groote woonwagens, die meer naar het midden van het terrein stonden. Tjonge, tjonge, wat was dat allemaal interessant. In één wagen was een complete elektrische centrale ondergebracht. Je zag er groote motoren en boven op het dak stond een groote paal. Daar kwamen alle draden samen, die naar de andere wagens liepen. Veel verstand van electriciteit had Karel niet, maar zooveel begreep hij wel, dat het Circus Salto overal zijn eigen electrisch licht meesleepte. En een telefoon zag je er ook. Uit een wagen klonk het getik van schrijfmachines.

„Dat is zeker het kantoor,” zei Karel hardop.

„Ja,” zei toen opeens een vreemde stem naast hem, „dat is het kantoor.”

Karel keek op. Al het nieuwe en vreemde had hem zoo geboeid, dat hij niet eens had opgemerkt, dat er iemand naast hem stond. Het was een oude man. Zijn gezicht was roodachtig bruin. Hij had glanzende zwarte oogen en lang haar. Zijn neus was krom en had een prachtigen vorm.

Karel antwoordde niet. Hij keek naar het vreemde gezicht van den ouden man en naar de kleeren, die hij om het lijf had. Het was een vuurroode broek met allemaal haren langs de kanten en in plaats van een jasje droeg hij een soort leeren buis.

En opeens wist Karel, wat voor iemand die oude man was. Een Indiaan! Een echte Indiaan. Er was in het circus Salto een troep Indianen, dat had hij op de aanplakbiljetten gelezen en nu stond er een van dien troep naast hem.

„Jij bent een nieuwe,” zei de Indiaan. Hij sprak Nederlandsch, maar met een vreemde uitspraak en de letter r liet hij erg rollen, precies zooals een papegaai doet, dacht Karel.

„Heb jij je tong verloren?” zei de Indiaan.

„Nee,” zei Karel en hij moest lachen om het grappige gezicht, dat de oude man daarbij trok.

„Waarom geef jij mij dan geen antwoord?”

„Ik schrok... ik liep hier zoo te kijken en had heelemaal niet gezien dat u naast mij staat... Ik heet Karel.”

„En ik... wel, ik heet Charlie... maar noem me maar Zwartemes, zoo heet ik hier in het circus.”

Karel keek nog altijd een beetje beteuterd. Hij wist niet goed hoe hij het had, maar de oude man lachte vriendelijk tegen hem en zei:

„Heb jij trek in een lekkere kop warme koffie... of drink je liever melk?”

„Allebei,” zei Karel en toen klopte de man hem op den schouder en zei: „Ziezoo, zoo mag ik het hooren... allebei... nou ga dan maar gauw mee naar wagen drie en vijftig.”

Naast Zwartemes wandelde Karel nu over het circus-terrein. Hij voelde zich wat gewichtig. Dat was toch zeker geen kleinigheid om naast een echten Indiaan te loopen. Als de jongens uit de klas dät eens hadden kunnen zien.

„Ziezoo... we zijn er,” zei Zwartemes, „hier woont de heele familie.” Op het trapje van den grooten woonwagen zaten een Indiaansche vrouw en drie jongens, zoo in den leeftijd van Karel.

„Dat is mijn vrouw,” zei Zwartemes.

„Uw squaw,” zei Karel, die blij was, dat hij dat wist. Zwartemes lachte even, maar zei niets.

„En zijn dat uw kinderen?” vroeg Karel, op de jongens wijzend.

„Mijn kleinkinderen,” antwoordde Zwartemes, „ik ben hun grootvader; die grootste, dat is Hardlopend Paard, die middelste heet Snelle Pijl en de jongste hier heet Snoek.”

„Snoek?” zei Karel, „dat is een Nederlandsche naam.”

„Zoo,” zei Zwartemes, „maar dat is een Indiaansche snoek, hoor.”

De vrouw van Zwartemes schonk een kop lekkere koffie in met veel melk er in.

„Dank u,” zei Karel, toen hij den kop aannam.

„Mijn vrouw verstaat je niet, Karel,” zei Zwartemes, „ik ben de eenige van de heele familie, die een beetje Nederlandsch kan praten. In de bergen, waar mijn stam woont, staat een huis, waar een Hollander woont en ik heb veel met dien man gejaagd en gesproken. Zoo heb ik wat van jelui taal geleerd en dat komt me opperbest te pas nu we met het circus hier in Nederland zijn. Volgend jaar gaan we weer terug...”

„Naar Amerika?” vroeg Karel.

„Natuurlijk, wat dacht je dan... naar Azië misschien? Wij Indianen komen toch zeker uit Amerika... Er zijn er niet veel meer van ons over. Vroeger, toen woonde de roode man... dat zijn de Indianen... overal. Er waren wel duizend stammen, je had er de Sioux en de Pawnees en de Zwartvoet-Indianen en nog veel meer, maar die bestaan niet meer. In heel Amerika zijn nu nog maar tweeduizend Indianen over... en daar zijn de Amerikanen tegenwoordig wat zuinig op.”

„Waar zijn die anderen dan gebleven?” vroeg Karel, „dood misschien?”

„Ja... dood,” zei Zwartemes eenvoudig, „honderden jaren achter elkander zijn ze opgejaagd. Ik heb in het huis van dien blanken vriend van me, dien Hollander waarmee ik jaagde... ook wel eens boeken daarover gelezen. Jongensboeken waren dat en daarin werd verteld van al die heldendaden, die er in de prairie zijn verricht. Kijk eens Karel, jij bent nog maar een klein kereltje, maar laat ik je dan dit zeggen: het is heelemaal geen heldendaad wanneer je een Indiaan doodschiet, ook al heet je Old-Shatterhand. Snap je?”

„Tja,” zei Karel.

„Nou en verder,” zei de oude Indiaan vroolijk, „zwerven wij zoo'n beetje over de wereld met het circus. We zijn nu eens hier en dan weer eens daar en we zien van alles, maar het volgend jaar gaan we weer terug. Dan hebben we wat geld overgespaard en dan blijven we verder rustig leven in onze bergen, dat is toch altijd heel wat beter dan in zoo'n woonwagen rondscharrelen. Dat blijft toch altijd maar behelpen, zie je...”

Karel luisterde maar. Hij vond het geweldig interessant, alles wat die Zwartemes hem vertelde en hij nam zich voor om den jongens in „De Trekpot” en later ook den jongens op school een heeleboel

te vertellen van die Indianen daar ginds in Amerika.

„Ziezoo,” zei Zwartemes na een poosje, „je koffie is op... gaan we nu een eindje wandelen? Je wilt zeker nog wel wat meer zien van het circus... of heb je er nu al genoeg van?”

„Niks hoor,” zei Karel, „ik heb nog alleen maar de kantoorwagens gezien, maar van de stallen nog niks en ook ben ik nog niet in de groote tent geweest... enne om tien uur moet ik weer bij Zandstra zijn... dat is de portier, weet je?”

„Komt in orde,” zei Zwartemes, „laten we dan maar meteen opstappen en eens gaan kijken wat er in de stallen te koop is.”

ZESDE HOOFDSTUK.

Op een groote vierkante tent stond met roode letters geschilderd: „Olifantenstal”.

„Zullen we daar eens het eerst gaan kijken?” vroeg Zwartemes.

„Graag,” zei Karel en toen stapten ze binnen.

Het was een ruime, hooge stal. Op een rijtje stonden de olifanten. Karel telde de beesten.

„Een en twintig zijn het er,” riep hij verwonderd uit, „wat een massa is dat!”

„Precies,” zei de temmer, die naderbij was gekomen, „een en twintig en ze hebben allemaal een naam, die groote daar dat is Rosie en die daar heet Marie en zoo gaat het maar door.”

„En doen die allemaal kunsten?” vroeg Karel.

„Zeker, Rosie kan touwtje springen en Marie op een tonnetje loopen!”

„Jakkie,” zei Karel, „flauwe kunsten voor zoo’n groot beest...”

„Willen we verder gaan?” vroeg Zwartemes.

En toen gingen ze den stal weer uit.

Zoo dwaalden de Indiaan en Karel door het circus.

Ze kwamen in den stal van de kameelen en in den paardenstal, waar meer dan vierhonderd paarden op een rij stonden.

„Karel,” zei Zwartemes toen, „het loopt tegen tien en jongen, nu moet je weer naar Zandstra toe... een anderen keer zullen we eens in de groote tent gaan kijken... weet je wat, ik breng je even naar den personeelsingang.”

Zandstra stond daar al uit te kijken naar Karel.

„Blij dat je er bent, Karel,” riep hij al van verre, „ik heb een boodschap voor je. Je moet dezen brief even naar het postkantoor brengen.”

En met een knipoogje zei hij er bij:

„Wie weet, misschien heb je wel een goeden kennis in de stad, dien je in het voorbijgaan meteen goedendag kunt zeggen.”

Karel dacht opeens weer aan de jongens in den woonwagen en aan neef Hendrik. Door al het nieuwe in het circus had hij heelemaal niet meer aan hen gedacht en ook niet aan Loebas, dien hij moest gaan zoeken.

„Ik ga dadelijk de stad in, Zandstra,” zei hij.

„Maar blijf niet te lang weg, Karel, want ik geloof dat de directeur straks ook nog een boodschap voor je heeft. Je moet bij hem komen, heeft hij gezegd. Tot straks dan.”

Zwartemes stond zoo'n beetje naar de wolken te kijken.

„Weet je wat,” zei hij opeens, „ik wandel een eindje met je mee. Ik moet toch nog wat tabak koopen, die neem ik dan meteen mee.”

Samen met Zwartemes wandelde Karel door de personeelsopening in het hek naar buiten, de straten van het stadje in.

Overal waar ze liepen keken de menschen verbaasd op. En Karel voelde zich! Hij liep immers zoo maar met een echten Indiaan op straat.

Wie naderden daar in de verte?

Zoowaar neef Hendrik met Willem en Edo en Max.

Karel maakte een onwillekeurige beweging om naar hen toe te loopen en hun te vertellen van het groote nieuws, dat hij was aangenomen en nu in het circus kon gaan zoeken naar Loebas. Maar Zwartemes liep immers naast hem en die wist niet met welk doel Karel als loopjongen in dienst van het circus Salto gekomen was.

De jongens keken verbaasd naar Karel en toen naar Zwartemes, die in zijn roode broek en leeren buis naast hem liep, maar zij groetten Karel niet.

„Jij kent die jongens, nietwaar Karel?” vroeg Zwartemes opeens.

„Ja...” zei Karel verlegen, „hoe weet u dat?”

„Een oude Indiaan heeft goede oogen in zijn hoofd. Toen ze aankwamen wilde je naar hen toeloopen, maar je bedacht je nog net bijtijds... en zij wilden ook naar je toeloopen, maar die dikke man, die bij hen is, zei: „Niet doen”... Heb ik goede oogen in mijn hoofd of niet?”

„Ja,” zei Karel. Hij wist niet wat hij verder moest zeggen.

„Wel,” zei Zwartemes, „waarom ga je dan niet naar hen toe?”

„Tja,” zei Karel aarzelend.

Hoe moest hij daar nu mee aan? Kon hij Zwartemes alles vertellen? Of moest hij zwijgen?

„Het schijnt je moeilijk te vallen om je vrienden te begroeten,” zei de Indiaan.

Het was dan ook een gek gezicht.

Karel stond met den Indiaan stil en een paar meter van hen af stond neef Hendrik met de jongens ook stil. Ze keken elkander aan en probeerden net te doen alsof ze elkander niet kenden.

Neef Hendrik scheen te begrijpen wat er aan de hand was. Hij stapte naar voren en zei:

„Dag Karel, hoe gaat het er mee? Dag meneer...”

„Ik heet Zwartemes,” zei de Indiaan.

„Ik moet even een boodschap naar het postkantoor doen,” zei Karel, „en hier... Zwartemes moet tabak koopen, nu zijn we samen gegaan.”

„Ja,” zei de Indiaan, „maar toen hij jelui zag, deed hij net alsof hij zijn laatste oortje versnoept had. Zoo verschrikkelijk bleu leek hij toch anders niet!”

Neef Hendrik keek eens naar Karel en toen naar den Indiaan.

„Weet je wat,” zei hij, „laten we vlug naar het postkantoor lopen, dan kan Karel den brief brengen, in het voorbijgaan nemen we tabak mee... enne... in-tusschen zal ik mijnheer Zwartemes op de hoogte brengen van wat er eigenlijk gebeurd is...”

Zwartemes begon plotseling luid te lachen.

„Mij op de hoogte brengen!” riep hij uit, „dat noem ik een goede grap. Mag ik eerst eens raden?”

„Raden?” zei neef Hendrik verwonderd.

„Ja, raden,” zei Zwartemes, „ik kan heel goed raadseltjes oplossen... Ik raad bijvoorbeeld, dat jelui een hond hebt gehad...”

„Dat is sterk!” zei Max.

„Nog sterker dan een pond koffie in een klein keteltje,” zei Edo.

„Wacht nou eventjes,” zei Zwartemes, „ik kan nog veel meer raden... Laat eens kijken... Die hond is gestolen... En toen heeft Karel gezegd, dat hij in het circus zal gaan om te kijken of de hond daar is... Want den vorigen avond heeft Potterolie... of Sardelli... dat weet ik niet zoo precies, den hond gezien...”

„Dat is sterk,” riep Max weer.

„Dat is heelemaal niet sterk,” zei Karel en hij keek Zwartemes strak aan, „zal ik jelui eens wat zeggen... dat heeft Zwartemes niet geraten... dat heeft hij *geweten!*”

„Precies!” zei neef Hendrik.

„Nu goed dan,” lachte Zwartemes, „dat heb ik geweten... en weet je van wien ik het gehoord heb... Dat mag jij nu eens raden, Karel!”

„Nog al moeilijk,” lachte Karel, „van Zandstra natuurlijk!”

„Mis!” zei Zwartemes, „ik zie wel, jelui bleekgezichten kunt niet raden. Ik zal het je maar meteen zeggen... Ik heb het gehoord van den directeur van het circus.” Nu keek Karel verbaasder dan ooit.

„Van den directeur van het circus,” vroeg hij, „en hoe weet die het dan?”

„Die heeft het van Zandstra... maar laat ik niet langer grapjes verkoopen en je maar meteen vertellen wat er aan de hand is. Kijk eens... jij bent gisteren bij Zandstra geweest en die heb je precies verteld wat je in het circus „Salto” kwam doen, nietwaar.”

„Ja!”

„Wel, je snapt toch zeker wel, dat Zandstra zulke dingetjes niet op zijn eigen houtje kan gaan doen. Zou een mooie boel worden als de portier alle mogelijke apen van jongens in het circus smokkelde...”

„Apen van jongens,” protesteerden de vrienden.

„Nou ja... bij wijze van spreken dan... maar je snapt best, dat Zandstra zooiets niet doen kon. Hij is daar geplaatst om op te passen, dat er geen onbevoegden in het circus komen. Men heeft vertrouwen in hem gesteld, dan kan hij toch zeker niet aan die complotjes van jelui gaan meedoen zonder dat de directeur het weet!”

„Dat is waar,” zei neef Hendrik en ook de jongens vonden dat Zandstra gelijk had.

„Wel,” zei de Indiaan, „toen is Zandstra naar den directeur gegaan en heeft hem alles verteld. Kunt u het goed vinden, zei hij, dat die jongen, die Karel, bij mij als loopjongen komt om in het circus uit te kijken

naar zijn hond... enne, dat kon de directeur goed vinden. Daarom heeft Zandstra jou vanmorgen in dienst genomen, Karel... Wel en toen heeft de directeur vanmorgen mij laten roepen en heeft tegen me gezegd: „Kijk eens, Zwartemes, jij spreekt Nederlandsch en er komt straks een kleine jongen...”

„Kleine jongen,” hoonde Karel, „ik lijk toch zeker wel zestien.”

Maar Zwartemes ging onverstoorbaar voort:

„En er komt straks een kleine jongen, dien we niet alleen kunnen laten rondsjouwen. Dat ventje moet een beetje in de gaten worden gehouden... in zijn eigen belang natuurlijk, zei de directeur en dat lijkt me nou een goed baantje voor jou, Zwartemes. Zie jij maar,” zei de directeur verder, „dat je met hem aan de praat raakt en verder ben jij verantwoordelijk voor hem... en nou weet jelui hoe ik zoo goed raden kon!”

Neef Hendrik klopte Karel goedkeurend op den schouder:

„Tjonge, Karel,” zei hij, „ik ben blij hoor, dat ik dat weet; je kunt niet gelooven hoe ik over jou in den piepzak gezeten heb... Daar kon wel van alles met je gebeuren in dat circus en als ik m'n zin had gedaan, was ik veel liever in het circus gaan werken dan jij...”

„Laten we er niet langer over praten,” zei Zwartemes, „de zaak is nu immers in orde en ik houd Kareltje onder mijn hoede... maar we moeten maken, dat we naar het circus terugkomen, want Karel heeft de boodschap gekregen van Zandstra, dat de directeur hem wil spreken en die baas van ons is geen gemakkelijk heer als je hem laat wachten... Ga je mee, Karel?”

„Ja, Zwartemes! Dag jongens, dag kapitein!”

„Dag Karel!”

* * *

„De directeur is in wagen acht en veertig,” zei Zandstra, „rechtuit, de groote kampstraat door en dan die gele wagen aan je linkerkant, daar is het.”

Karel had het spoedig gevonden. Het was eigenlijk niet één wagen, maar het waren er drie, die tegen elkander waren aangezet, zoodat je door deuren van den eenen wagen in den anderen kon komen.

Vóór het trapje, dat naar den middelsten wagen leidde, stond een groote neger.

„Ik moet bij den directeur komen,” zei Karel.

„Go in!” zei de neger. Dat was Engelsch en dat beteekende: ga maar naar binnen.

Karel klom het trapje op en klopte aan. „Binnen!” riep een zware stem en toen opende Karel de deur. Hij was in den wagen van den directeur.

De directeur was een klein mannetje. Zijn haar was heelemaal wit. Hij zat aan een groot schrijfbureau en voor hem lag een hooge stapel brieven. Die las hij een voor een door.

„Ga hier maar even zitten,” zei de directeur, „ik moet nog even die brieven lezen en dan zullen we eens praten.”

Karel ging in een luien stoel zitten. Terwijl de directeur voortging met zijn werk, keek hij eens op zijn gemak rond. Het was een echt kantoortje in den wagen. Er stond een tafeltje met een schrijfmachine en er was ook een telefoon. Alles was natuurlijk een beetje bekrompen, maar het was evengoed toch een aardig kamertje in dien wagen. Door een deur kwam je in den anderen wagen, dat was zeker de woning, want Karel zag er een gezellige huiskamer. Wat in den derden wagen was, kon Karel niet zien.

„Zoo,” zei de directeur na een poosje en hij legde zijn lorgnet op het schrijfbureau. Met zijn groote, blauwe oogen keek hij Karel vlak in het gezicht. „Zoo... dus jij bent de nieuwe loopjongen?”

„Ja mijnheer!”

„En bevalt het je nog al in het circus?”

„Ik ben er vandaag voor het eerst, mijnheer!”

De directeur wachtte even en toen zei hij met een glimlach om zijn lippen:

„De oude Zwartemes heeft je al verteld, dat we alles wisten, nietwaar jongeman?”

„Ja mijnheer.”

„Even voordat je aanklopte heeft hij getelefoneerd... en vertel me eens, heb je al wat van je hond gezien...”

„Nee mijnheer.”

„Hoe heette het beest eigenlijk?”

„Loebas!”

„Hmm... Loebas, rare naam voor een hond, enfin, ieder zijn meug... en je denkt, dat Potterolie of Sardelli het beest hebben gestolen, nietwaar?”

„Het kan haast niet anders, mijnheer... neef Hendrik heeft den heelen weg afgezocht... overal heeft hij gevraagd en nergens had men er iets van een hond gemerkt. Nee, Sardelli en Potterolie hebben vast en zeker Loebas meegenomen en in dat auto'tje van het circus gestopt...”

„Stop!” riep de directeur en hij sloeg met zijn vuist op tafel, „stop... Karel... Er kan gebeuren wat er gebeurt... maar die hond zal terechtkomen. Ik wil niet, dat van mijn circus gezegd wordt, dat je de deur op slot moet doen, wanneer de menschen van circus „Salto” in de buurt komen... en als Potterolie of Sardelli den hond hebben meegenomen, dan zal ik zorgen, dat hun dat grapje zuur opbreekt. We gaan onmiddellijk in hun wagen zoeken...”

Karel stond op uit zijn stoel en kwam vlak bij den directeur staan.

„Dat zou ik niet doen,” zei hij.

„En waarom niet?” vroeg de directeur verbaasd. Het gebeurde hem niet dikwijls, dat men hem tegensprak.

Karel haalde diep adem en zei:

„Als we den hond nu niet vinden... en hij is tòch in het circus, dan vinden we Loebas nooit... want dan zijn Potterolie en Sardelli door ons gewaarschuwd en dan is alles verloren... Ik wil liever vandaag en morgen nog eens kijken, de hond kan wel in de stallen zijn of ergens buiten... Het is een prachtige hond, moet u weten... enne als ik weet, waar het beest is, dan kom ik dadelijk hier om u te waarschuwen.”

De directeur knikte goedkeurend:

„Jij bent een kraan van een vent, Karel,” zei hij, „ze kunnen jou ook om een boodschap sturen zonder dat je de centen verliest... ga nu maar weer het kamp in... en mondje dicht. Afgesproken?”

„Ja, mijnheer...”

„Dag Karel!”

* * *

Een vroolijk deuntje fluitend, wandelde Karel weer tusschen de wagens in. Spoedig had hij Zwartemes weer gevonden. Die scharrelde zoo'n beetje in de buurt van den directeurswagen; je kon zien, dat hij op Karel gewacht had.

„Wil ik je nu de stallen eens verder laten zien, Karel?” vroeg hij, „dan kunnen we daar meteen eens kijken of de hond er is.”

„Top!” zei Karel, en met hun beidjes wandelden ze in de richting van een groote tent, waaruit leeuwengebrul weerklonk. Voor in den tent stond een groote wagen. Het was er donker in en je kon eigenlijk niet goed zien wat er in was.

„Daar kon Loebas wel eens in zitten,” zei Karel.

„Loebas,” lachte de Indiaan, „dat zou een mooie Loebas zijn... weet je wat er in dien wagen zit... een Nijlpaard. Een echt Nijlpaard... Nero heet het beest... en als dat die hond van jou is, dan is het vast en zeker

geen schoothondje, want Nero weegt maar eventjes zeven duizend Kilo.”

„Zeven duizend Kilo... nee, dat is zeker geen schoothondje,” vond Karel.

„In dien wagen zit Nero den heelen dag... Dat is voor zoo'n beest ook geen pretje... Hier achter aan den wagen is een klein zwembad, zal ik maar zeggen, ingebouwd. Dat sjouwen we overal mee, want een Nijlpaard heeft nu eenmaal water noodig... Heb je wel eens een Nijlpaard in het wild gezien?... Ik wel, toen we drie jaar geleden in Afrika waren, heb ik de echte Nijlpaarden gezien... Tjonge, tjonge, wat een prachtige beesten zijn dat! Daar zwommen ze in een groot meer... uren ver konden ze daar zwemmen en je kon merken, dat ze er echt plezier in hadden, om heel ver in het water te poedelen en te dartelen... Maar Nero zit den heelen dag in zijn wagen... ja jongen, zoo heeft iedereen wat... ik zal ook blij zijn, wanneer ik met m'n jongens weer in de bergen van Amerika ben...”

De oude Indiaan zuchtte.

Karel zei niets. In den wagen van Nero klonk een vreemd gestommel en opeens stak het Nijlpaard zijn dikken kop tegen de tralies aan.

„Heb je honger, Nero?” zei Zwartemes en hij greep een homp roggebrood van een stapel en stak dat tusschen de tralies. Hap, deed Nero en dook weer naar achteren.

„Nou gaat hij naar zijn badkamer,” lachte de Indiaan.

Ze wandelden verder voorbij de hokken, waar de leeuwen slaperig lagen te knipoogen tegen de bezoekers. En een eindje verder stonden de hokken van de tijgers; groote beesten waren dat.

Eindelijk stonden Karel en Zwartemes weer in de buitenlucht.

„Als we nu langzaam in deze richting loopen,” zei Zwartemes, „dan komen we aan den wagen van

Potterolie en Sardelli... het is nummer dertien, dus kijk maar goed uit."

Met elkander pratend, wandelden ze in de richting van de wagens. Daar was nummer dertien, een groene woonwagen-automobiël. Juist toen ze bij het trapje waren aangekomen, klapte de deur open en Karels hart sloeg plotseling sneller, want daar stak Potterolie zijn hoofd buiten den wagen.

„Dag Potterolie,” riep de Indiaan.

„Tabéh!” zei Potterolie. Hij keek naar Karel.

„Een nieuweling?” vroeg hij.

„Een knechtje van den nieuwen portier,” vertelde Zwartemes, „een jongen hier uit de stad... Ik laat hem zoo’n beetje de boel bekijken...”

Potterolie keek Karel scherp en aandachtig aan.

„Sakkerloot,” zei hij langzaam, en het was net alsof hij over iets nadacht, „waar heb ik dien jongen toch eerder gezien...?”

Karel antwoordde niet, maar hij kreeg een kleur als vuur.

Zwartemes lachte.

„Hem eerder gezien... je bent nog niet goed wakker, Potterolie... een beetje zwaar gedroomd, denk ik... Zal je kwade geweten wel zijn!”

Nu kreeg Potterolie een kleur.

„Kwaad geweten?” vroeg hij, „wat bedoel je?”

„Ikke niks,” zei de Indiaan onnoozeltjes, „ga mee, Karel... sinjoor Potterolie is vanmorgen met zijn verkeerde been uit het bed gevallen.”

Langzaam liep Karel verder, maar in het voorbijgaan keek hij in het donker van wagen nummer dertien. En wat hij daar zag deed zijn hart bijna stilstaan van schrik en verrassing.

Want in het donker van den wagen meende hij den kop van Loebas te zien.

Ja, dat was Loebas, die Karel daar in den wagen

van Potterolie zag. Hij kon zich niet vergissen. Dat was de kop van den hond, dien zij sinds gisteravond zoo angstig zochten. Dat was de kleur van zijn vacht... het kòn niet anders!

Karel trilde op zijn beenen van zenuwachtigheid.

Zwartemes, de Indiaan, die met hem door het circus-kamp wandelde, zag wel, dat er iets bijzonders aan de hand was. Ook al had je niet zulke scherpe oogen als de Indiaan, dan zou je dat hebben gezien.

Toen ze een eindje van den woonwagen van Potterolie af waren, zei Zwartemes:

„Vertel eens, Karel, waarom deed jij daar net zoo zenuwachtig, toen je langs dien wagen ging?”

„Ik heb Loebas gezien!” zei Karel zachtjes.

„Loebas... de hond?”

„Ja!”

„Waar?”

„In den wagen van Potterolie!”

„En *ik* zag niks!”

„Dat komt, omdat u links van mij liep... Ik keek toevallig juist recht in den wagen en heelemaal achterin zat Loebas!”

„Weet je het zeker?”

„Absoluut!”

De Indiaan trok Karel opeens achter een wagen. Ze stonden hier op een eenigszins afgezonderd plekje. Uit het kamp kon niemand hen zien.

„Hier blijven staan, Karel!” zei de Indiaan.

„Waarom... wat is er?”

„Hier blijven en niet van je plaats komen... Ik moet eens zien of Potterolie wat gemerkt heeft!”

„Hoe... gemerkt?”

„Ja zeker... hij kan toch gezien hebben dat jij schrok... Hij kan je herkend hebben en dan weet hij, dat wij den hond hebben ontdekt... hier blijven staan.”

De Indiaan liep achter den wagen om, dook omlaag,

zoodat hij bijna geheel schuil ging achter een rij kisten, die in het veld stonden, en zoo schoof hij langzaam in de richting van het groote hek, dat om het circuskamp stond. Karel keek hem na. Je kon zien, dat de Indiaan het sluipen gewend was, want niemand in het circus, behalve Karel, zag hoe hij, bij het hek gekomen, een sprongetje nam: wip... daar stond hij buiten en nu wandelde hij weer doodbedaard naar den ingang. Karel wachtte. Het duurde wel tien minuten, voor Zwartemes terug was. Zijn gezicht stond peinzend.

„Ik begrijp er niet veel van,” zeide hij, „Potterolie kan niet het circus zijn uitgegaan, want dan moest ik hem gezien hebben.”

„Er zijn immers zooveel uitgangen!”

„Ja, maar als Potterolie ongezien met den hond het circus wil verlaten, kan hij dat alleen maar doen door den drukken hoofduitgang. Bij de andere uitgangen zouden ze hem direct vragen hoe hij aan dien hond kwam!”

„Dan is hij nog in zijn wagen!”

„Die is op slot en de gordijntjes zijn omlaag.”

„Hij kan zichzelf toch wel hebben opgesloten!”

„Waarom zou hij dat doen?”

„Dat weet ik niet!”

Zwartemes speelde met een stootje, dat hij in de hand had. Hij dacht na. Het duurde eenige minuten, toen zei hij:

„Zeg Karel... weet jij zeker, dat het jouw hond was, dien je gezien hebt?”

„Vast en zeker!”

„Dan staat ons maar één ding te doen...”

„En dat is...”

„Den directeur waarschuwen!”

„Ja!” zei Karel, „dat is het beste, wat wij kunnen doen... die moet dan maar dadelijk gaan kijken in den wagen van Potterolie.”

Zwartemes en Karel liepen in de richting van den directeurswagen. Als die nu maar dadelijk te spreken was, want hoe minder tijd er verloren ging, hoe beter. Toen ze in de buurt van den directeurswagen kwamen, keek Karel even om in de richting van den wagen van Potterolie... en meteen greep hij Zwartemes bij den arm.

„Wat is er?” vroeg Zwartemes.

„Potterolie is in zijn wagen!” zei Karel. „Hij had het gordijntje opzij gedaan en stond ons na te kijken... nu is het gordijntje weer voor het venster!”

„Dat is leelijker, Karel!” zei Zwartemes, „want... dat beteekent... dat Potterolie jou heeft herkend... en weet, dat wij nu naar den directeur gaan om alles te vertellen... Als we er nu niet gauw bij zijn, loopt alles mis, jongen!”

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Tien minuten wachtten Karel en Zwartemes nu al voor den wagen van den directeur. „De directeur is in conferentie,” was hun gezegd, „hij mag niet gestoord worden!”

„Kan het lang duren?” had Karel gevraagd.

„Lang,” zei de juffrouw van het kantoor, „lang... conferenties met den directeur duren nooit lang... daarvoor heeft hij immers geen tijd. 't Is hier een bedrijf van je welste!”

Maar ondertusschen duurde het bijna een half uur, voordat de directeur gelegenheid had om Zwartemes en Karel te ontvangen.

„Zoo jongeman,” zei hij, „ben je nu al weer hier? Vertel eens wat je op het hart hebt!”

„Loebas is in den wagen van Potterolie! Ik heb hem zelf gezien!”

„Wat!” riep de directeur uit en je kon zien, dat hij erg kwaad werd, „wàt?... Dus de hond is gestolen door mijn menschen... Daar zullen we een eind aan maken...”

„Ik ben bang, dat het al te laat is,” zei Zwartemes, „Potterolie heeft ons waarschijnlijk gezien, toen we naar uw wagen gingen...”

De directeur zei niets, maar greep meteen de telefoon.

„Juffrouw,” riep hij, „bericht u onmiddellijk naar alle uitgangen, dat niemand het circus uit mag... niemand, verstaat u en de hekken moeten ook in de gaten gehouden worden!”

En tot Karel en Zwartemes zei hij:

„Als Potterolie den hond heeft en hij is nog in het circus, dan is hij er nu gloeiend bij... ga mee, ik ga zelf in den wagen kijken... een diefstal in mijn circus... als de schoelje de dief is, dan zal ik een voorbeeld stellen, waarover mijn menschen nog zullen spreken... Ik ontsla hem op staanden voet!”

De directeur was vreeselijk kwaad. Zijn gezicht was rood en de aderen lagen als dikke koorden op zijn voorhoofd.

„Dat is geen gemakkelijke meneer,” dacht Karel, „als je zoo eentje als meester op school treft, hoef je ook niet veel gekheid te verkoopen.”

Vlug liepen ze nu naar den wagen van Potterolie.

De ingangen van het circus waren al gesloten. Er stonden groepjes menschen van het circus binnen het hek, die druk met elkander praatten. Ze begrepen er natuurlijk niets van.

De circusbui, die in de wagens waren, keken nieuwsgierig den directeur en Karel en Zwartemes na. Er was wat bijzonders aan de hand, maar wat wisten ze niet. Zoo kwam het drietal bij den wagen van Potterolie. De deur was op slot. De directeur bonsde op de deur. Geen antwoord!

„Sam...” riep de directeur tot een staljongen, die nieuwsgierig in de buurt rondrentelde, „Sam, loop als de weerga naar den smid en zeg, dat hij direct moet komen met een bos sleutels... en, hallo Sam, wacht

nog even, jij springt op een paard en je rijdt zoo vlug je kunt het heele hek langs en... als je Potterolie ziet... met een hond, neem je hem in z'n nekvel... ik bedoel Potterolie... en je sleept hem hierheen, den schobbejak!"

Sam rende weg en even daarna kwam een dikke man, hijgend en blazend als een verkouden locomotief, naar den wagen loopen; in de hand hield hij een grooten bos sleutels.

„Wagen open maken!" zei de directeur kortaf!

„Ja meneer!"

De derde sleutel paste en nu gingen de directeur, Karel en Zwartemes den wagen binnen. Het was er donker, maar Potterolie was er niet. En de hond ook niet!

„Gordijnen open," zei de directeur kortaf. Toen het wat lichter in den wagen geworden was, keken ze rond. Neen, er was niets te bespeuren, dat bewees, dat Loebas hier gevangen gezeten had. Zwartemes snuffelde achter in den wagen rond. Je kon merken, dat hij wat zocht. Gespannen keek de directeur naar den ouden Indiaan. Opeens stiet Zwartemes een kreet van verrassing uit. „Hond is hier geweest!" zei hij kortaf. En hij vervolgde: „Hier is een haar van Loebas... Potterolie heeft alles netjes opgeruimd, maar Zwartemes heeft scherpe oogen... Potterolie heeft vergeten, dat de hond haaruitval heeft!" Hij toonde den directeur en Karel een paar hondeharen.

Aan den ingang van den wagen verscheen Sam weer; een trappelend paard voerde hij aan den teugel.

„Niets gevonden, directeur," zei hij, „Potterolie is niet in het kamp."

„Heeft iemand hem zien weggaan?"

„Neen, niemand!"

„Dacht ik wel!" zei Zwartemes, „dan is hij door den drukken hoofduitgang stilletjes naar buiten geglipt."

Opeens gaf Sam een schreeuw van verrassing.

„Daar gaat Potterolie," riep hij uit, „hij komt juist

het hek binnen..." en meteen sprong Sam boven op het paard en rende in de richting van Potterolie. Na een paar minuten was hij weer terug. Potterolie liep naast hem. Karel en Zwartemes en de directeur stonden buiten den wagen. Potterolie trok een verbaasd gezicht.

„Wat is hier aan de hand?" vroeg hij onnoozeltjes.

„Dat weet je heel goed!" zei de directeur. „Jij... jij, leelijke hondendief!"

„Leelijke... wat?" vroeg Potterolie verbaasd.

„Hondendief... dat versta je wat goed! Waar heb je den hond gelaten?"

„Welke hond?"

„Durf jij nog te vragen, welke hond?"

„Ik weet niet wat u bedoelt!" zei Potterolie, maar zijn gezicht was wit geworden als krijt en zijn stem beefde.

„Zoo... weet jij niet welke hond ik bedoel... Nu, dat zullen we je dan gauw genoeg aan je verstand brengen! Ken jij dezen jongen?"

Potterolie keek met een valschen blik naar Karel.

„Dien jongen... nee... ja... ik heb hem straks voor het eerst gezien met Zwartemes!"

Karel werd kwaad.

„Nietes!" riep hij. „U zei zelf, dat ik u zoo bekend voorkwam... is dat soms ook niet waar?"

„Dat is waar," zei Potterolie, „maar wat zou dat?"

„Heb jij gisteren," ging de directeur verder, „met Sardelli water gevraagd voor de auto... op een boerderij?"

„Ja!"

„En heb je toen niet met den boer en een paar jongens, die daar met een soort woonwagen op de boerderij waren, zitten praten?"

„Ja!"

„En heb jij toen niet een hond gezien... antwoord dan, hondendief!"

„Neen... ja... 't is te zeggen,” stotterde Potterolie, die stond te trillen van zenuwachtigheid, „'t is te zeggen, ik kan hem wel gezien hebben... maar daar heb ik niet zoo op gelet!”

„Waar is Sardelli?”

„Die is bij den troep, die in de volgende stad al vast de tweede tent opzet!”

„Hmmm... je ontkent dus, dat je den hond hebt meegenomen?”

„Ik weet nergens van, baas!”

De directeur haalde plotseling de paar hondeharen te voorschijn, die Zwartemes in den wagen gevonden had.

„Weet je wat dat zijn?” vroeg hij.

„Hondeharen,” zei Potterolie.

„Precies, hondeharen... en weet je waar wij die gevonden hebben?... in jouw wagen en nu vertel je als de weerga hoe die haren daar komen... als die niet van den gestolen hond zijn, dan wil ik op staanden voet al mijn olifanten levend opeten!” bulderde de directeur.

Potterolie keek angstig rond; na een poosje zei hij:

„Ik weet het... ik heb een paar maanden geleden een van de honden uit den stal in mijn wagen gehad... dien grooten gelen hond, die toen zoo ziek was... misschien zijn ze van dat beest afkomstig!”

„Hmmm,” zei de directeur, „'t kan waar zijn... maar ik geloof er niks van... enfin, je hoort nog wel van me... Karel, Zwartemes... ga mee naar den wagen! Daar kunnen we rustig verder praten!” En tot Potterolie zei de directeur: „Jij blijft vandaag verder in het kamp. Als ik je laat roepen, heb je onmiddellijk te verschijnen!”

„Ja directeur!” zei Potterolie gedwee en hij keek met een valschen blik naar Karel.

Te zamen met Zwartemes en den directeur wandelde Karel naar den directeurswagen. Het geheele kamp was uitgelopen. De een vertelde het den ander:

„Er is wat aan de hand met Potterolie!”

„Hij heeft een hond gestolen!”

„Van dien jongen!”

„En Zwartemes heeft het ontdekt!”

„De directeur heeft gezegd, dat hij hem zal ontslaan!”

„Welnee, hij heeft hem al ontslagen!”

Zoo spraken de menschen uit het kamp met elkander, toen Karel met zijn twee metgezellen naar den wagen liep. In den wagen telefoneerde de directeur: „De uitgangen kunnen weer vrij gegeven worden!”

Door het raampje zag Karel hoe de menschen weer gewoon in en uit liepen en vijf minuten later was alles in het kamp of er niets bijzonders gebeurd was.

* * *

„Kijk eens, Karel,” zei de directeur na een poosje, „ik vind jou een aardige jongen, maar je heele visite aan het circus heeft ons tot dusver meer narigheid dan plezier gebracht!”

„Dat is zijn schuld niet,” zei Zwartemes.

„Dat beweer ik ook niet,” zei de directeur, „maar ik zeg alleen maar dit: we hebben het heele kamp in opschudding gebracht en den hond niet gevonden!”

„In den tijd, dat wij hier voor uw wagen moesten wachten,” zei Karel en de tranen sprongen hem zoowaar in de oogen, „in dien tijd heeft Potterolie den hond uit zijn wagen gehaald, heeft alles netjes opgeruimd en Loebas ergens anders verstoep.”

De directeur liep heen en weer in het kleine vertrekje.

„Dat is alles heel mooi wat jij vertelt, Karel,” zei hij, „maar je kunt dat allemaal niet bewijzen. We hebben een paar hondeharen gevonden... goed, wat zegt Potterolie? Hij zegt: die haren zijn van een zieken hond, dien hij verpleegd heeft. En daar staan we! Nee Karel, als je op den man af vraagt, geloof ik, dat

Potterolie den hond heeft gestolen... maar daarmee komen we er niet."

„We moeten het op een andere manier aanleggen!" zei Zwartemes.

„Precies!" zei de directeur.

„Maar hoe?" vroeg Karel.

De directeur liep nog maar steeds heen en weer. Eindelijk zei hij:

„Karel, jongen, luister eens. Jij gaat nu naar je vrienden in dien wagen van jelui... hoe heet die ook weer...?"

„De Trekpote," zei Karel.

„Juist, „De Trekpote"," zei de directeur, „goed, jij gaat naar je vrienden in „De Trekpote" terug. Jelui bepraat het zaakje nog eens en intusschen zullen Zwartemes en ik het ook nog eens bespreken... en weet je wat, vanavond, om half zeven, dat is vóór de eerste voorstelling, komen jij en je vrienden hier bij me, dan zullen we eens samen overleggen. Weet je wat, kom maar een half uurtje eerder, kom maar om zes uur!"

„Dag meneer," zei Karel, „dag Zwartemes," en toen wipte hij het trapje af en liep langzaam naar den uitgang.

Daar zat Zandstra nog, de portier, die hem zoo vriendelijk geholpen had.

„En Karel?" riep hij al van verre, „heb je het hondebeestje al gevonden?"

Karel vertelde verdrietig aan Zandstra alles wat er gebeurd was.

„Dat is niet zoo mooi, Karel," zei de baardige portier, „dat is niet zoo mooi. Weet je zeker, dat het jouw hond was, die je in den wagen van Potterolie gezien hebt?"

„Het kan niet anders," zei Karel, „ik heb beslist een hond gezien... enne... toen we later in den wagen kwamen kijken was er niets te bespeuren van een hond, alleen die paar haren, maar daar loog die Potterolie zich uit, dat kon je duidelijk zien!"

„Tja,” zei Zandstra, „dat is een gek geval... Zal ik jou eens wat zeggen, Karel! Die Zwartemes mag nou honderdmaal een Indiaan wezen, maar er is één ding, waar ik met mijn boerenpetje niet bij kan. Waarom heb jelui nou met z'n beidjes voor dien wagen van den directeur gewacht? Dat was toch nergens voor noodig. *Jij* had kunnen wachten en Zwartemes had intusschen bij den wagen van Potterolie moeten opletten, dan had die den hond niet kunnen wegbrengen... Maar je ziet het alweer, jongen, als hadden komt is hebben te laat.”

Karel keek hoe langer hoe verdrietiger. Zandstra had gelijk, maar wat kon je er nu nog aan veranderen?

„Dag Zandstra,” zei hij met een trillende stem en toen sjokte hij het hek uit.

* * *

De menschen, die Karel zagen loopen, keken hem na. Hij liep maar in zich zelf te praten en lette niet op de dingen, die op straat gebeurden. In zijn gedachten ging hij nog eens alles na wat er dien dag gebeurd was en hoe meer hij er over nadacht, hoe vaster hij wist, dat Loebas bij Potterolie in den wagen geweest was en later ergens anders was verstopt. Maar waar? Hij moest er achter zien te komen. Zoo sjokte Karel maar door. Hij liep bijna met z'n neus tegen een melkboer aan en die maakte toen een vreeselijk kabaal, omdat hij juist met een kannetje vol melk in de hand liep.

„Hé druiloor!” riep hij naar Karel, maar die hoorde het niet eens. Karel lette ook heelemaal niet op den weg en het was eigenlijk zuiver toeval, dat hij precies in de goede richting liep naar „De Trekpot”. De vrienden, Willem en Edo en Max en neef Hendrik zagen hem al van verre aankomen en aan de manier, waarop Karel liep, merkten ze wel, dat het mis was.

„Laten we hem maar niet tegemoet loopen!” zei neef

Hendrik, en rustig gingen de vrienden toen op het trapje van „De Trekpoot” zitten.

Karel was eindelijk dichterbij gekomen. Treurig ging hij op het trapje naast de vrienden zitten. Met een beweging van zijn hand gebod neef Hendrik:

„Niets vragen!” en de jongens vroegen niets.

Zoo zaten ze daar enkele minuten zwijgend. Toen liet plotseling Karel zijn hoofd voorover in de handen vallen en begon heel hard te huilen. De anderen schrokken er werkelijk van. Ze dachten eerst, dat er misschien wat met Karel gebeurd was in het circus en dat hij daarom zoo onbedaarlijk snikte. Max, Edo en Willem stelden al voor om maar met z'n allen naar het circus te gaan en net zoolang aan te houden en te zoeken totdat ze Loebas eindelijk gevonden hadden! Al moesten ze ook het heele circus op z'n kop zetten!

Maar neef Hendrik moest van al die praatjes niets hebben. Hij begreep wel, dat de spanning voor Karel te groot was geweest en dat hij nu zoo hilde uit teleurstelling over den ongelukkigen afloop. Want al had Karel nog niets verteld, uit zijn houding viel zoo al op te maken, dat hij in het circus weinig bereikt had.

Neef Hendrik haalde eerst maar eens een glas water om Karel wat te laten opknappen.

„Hier Karel,” zei hij, „drink maar eens wat. Dat zal je goed doen!” En dat was zoo, want toen Karel het heele glas met ijskoud water leeggedronken had, was hij opeens veel kalmer geworden. Met horten en stooten deed hij zijn verhaal. Zwijgend luisterden de anderen. Toen Karel verteld had wat er precies gebeurd was, begrepen ook Max en Edo en Willem, dat ze met hun vijven al net zoomin wat aan de zaak konden veranderen als Karel. Willem merkte op:

„Die Potterolie... die moesten ze potdosie grauwe erwten in zijn schoenen stoppen en 'm zoo hier vandaan naar China laten lopen... zoo'n lillekerd...”

Maar neef Hendrik zei: „Jongens, met al die dingen schieten we geen millimeter op... De directeur had het bij het rechte eind. We moeten gaan nadenken hoe we nu het beste en het snelste kunnen ontdekken waar Potterolie Loebas kan hebben verstopt!”

„Vast niet in het circus,” zei Max, „dat durft hij niet!”

„Of juist in het circus,” zei Edo, „ik heb wel eens gelezen... als je iets wilt verstoppen, zoo dat niemand het kan vinden... moet je het heelemaal niet verstoppen, want op de gewone plaatsen, daar zoeken de menschen het immers nooit.”

Of ze wilden of niet, maar nu moesten de jongens toch om Edo lachen.

„Jij bent een filosoof,” zei neef Hendrik.

„Een wat?” vroeg Edo.

„Een vieze stoof!” zei Max.

„Ga zoo door, mijn zoon,” lachte neef Hendrik, „ga zoo door mijn zoon, en gij zult spinazie eten...”

„Lust ik niet!” zei Edo.

En toen lachten ze allemaal. Zelfs Karel moest meelachen. Maar toen het lachen voorbij was, zei neef Hendrik ernstig:

„Jongens, dat zaakje gooit ons heele reisplan in de war. Er zit nu niets anders op dan te doen wat wij van het begin af aan van plan geweest zijn.”

„En dat is?” vroegen de jongens.

„Met onzen wagen in de buurt van het circus blijven en scherp uitkijken. Als Potterolie den hond hier ergens in de buurt verborgen heeft, dan moet hij hem meenemen, wanneer het circus weggaat!”

„Dat klopt,” zei Karel.

„En als hij hem in het circus verstopt heeft, dan moet hij hem ook meenemen... en als Zwartemes dan goed uitkijkt, moet die dat merken!”

Karel begon weer moed te krijgen.

„We moeten Potterolie geen oogenblik uit ons gezicht laten gaan,” zei hij.

„Fijn!” juichte Edo, „spionneeren... hem overal stilletjes achterna gaan!”

„Zoo leuk is dat niet,” zei neef Hendrik, „dat kan jij nu wel zoo prettig vinden, maar ik heb liever Loebas dadelijk terug.”

Dat vonden ze allemaal.

„Goed!” zei neef Hendrik, „dan praten we vandaag niet meer over Loebas en niet meer over Potterolie of Zwartemes. We gaan vanmiddag een fijne wandeling maken en vanavond om zes uur gaan we allemaal naar den directeur van het circus, om het heele zaakje met hem te bespreken. Afgesproken?”

„Afgesproken, kapitein,” zeiden de jongens en ze wilden opstaan van het trapje.

„Wat komt daar in de verte aan?” riep neef Hendrik opeens, „dat is daar een heele volksoploop... er is warempel een paard op hol!”

In de verte naderde in volle vaart een rijtuigje. Er liep een groot paard voor en het beest draafde pijlsnel over den weg. De menschen stoven opzij van schrik. Nader en nader kwam het rijtuigje...

„Dat is...” riep Karel en hij dorst het nauwelijks zeggen.

„Dat is de boer van „Runderrust”,” riep Willem.

„Het beest is niet op hol,” zei neef Hendrik, „de boer laat hem zoo hard draven... wat... wat... zie ik daar... jongens, jongens, zie je wie daar naast den boer zit... Hoera, hoera, hiep, hiep, hoera... jongens, Loebas zit naast den boer in het rijtuig... Loebas...”

En jawel hoor, nu zagen de jongens het ook! Loebas zat naast den boer in het rijtuigje en het schrandere beest blafte, dat het een aard had. De jongens sprongen in het rond van plezier en toen renden ze het rijtuigje tegemoet. Met een schok stond het paard stil. Loebas

wipte uit het rijtuig en liep luid blaffend en jankend naar zijn baas, besnuffelde hem van alle kanten, liep toen weer naar de jongens en naar den woonwagen en wist niet wat hij doen moest om zijn vreugde te uiten.

„Zie zoo,” zei de boer, toen ze allemaal weer een beetje op adem waren gekomen, „en nu wil jelui zeker allemaal graag weten hoe ik zoo in eens aan dat lieve schoothondje van jelui gekomen ben, nietwaar. Wel, dat is doodeenvoudig.”

„Doodeneenvoudig,” zeiden de jongens, als een echo.

„Ja, doodeenvoudig. Hij kwam een half uur geleden bij me binnen loopen. Waar hij vandaan kwam, weet ik niet. Hij hijgde en zocht jelui overal. Toen heb ik het paard maar voor de brik gezet en ben als de weerga naar jelui toe gereden, want ik dacht, dat jelui wel blij zouden zijn om Loebas weer te zien!”

„Dan heeft,” zei Karel langzaam, „dan heeft Potterolie vanmorgen den hond buiten het hek gebracht, heeft Loebas de vrijheid gegeven en is gauw weer naar zijn wagen teruggegaan.”

„Zoo moet het zijn gebeurd,” zei neef Hendrik, „het kan niet anders... enne... toen heeft Loebas natuurlijk zijn neus op den grond gelegd, heeft met zijn hondeverstand gedacht, dat wij nog bij den boer waren, waar Potterolie hem had gestolen en is netjes naar den boer gekuierd!”

„Zoo’n fijne potteloeressie,” zei Edo en hij begon een wilde stoeipartij met Loebas, die wat graag aan het spelletje meedeed.

„En heb jelui nu geen kopje thee voor een arm mensch over,” zei de boer, „ik val haast in mootjes van den dorst!”

„Eén kopje thee,” zei neef Hendrik, „tien als het moet,” en hij ging snel aan het werk om thee te zetten, maar halverwege zei hij: „Jongens, gaan jelui maar met de theeschenkerij verder, ik spring even op de

fiets om naar het circus te telefoneeren. De directeur moet immers weten, dat de hond terecht is."

De jongens zetten een keteltje thee en toen ging het heele gezelschap in een kring op den grond zitten, Loebas in het midden.

Neef Hendrik kwam spoedig terug.

„De directeur was blij, hoor," zei hij, „en hij heeft gevraagd of we vanavond toch maar willen komen, want hij wil graag met den heelen volksstam kennis maken heeft hij gezegd... Is er voor mij nog een plaatsje vrij in den kring?"

De jongens schoven wat dichterbij. De thee smaakte heerlijk. Loebas, in het midden van den kring, legde zijn grooten kop op den schoot van den baas en zoo zaten ze daar allemaal tevreden in het zonnetje.

„Het gezin is weer compleet!" zei de boer.

Gezellig zaten de jongens in den kring. Neef Hendrik had een groote sigaar in zijn hoofd gestoken en tegen die sigaar een vlammetje van een lucifer gehouden. Nu rookte hij gezellig. De boer van „Runderrust" trok aan een kort pijpje, dat hij uit zijn achterzak had opgediept. De jongens dronken af en toe een slokje van hun thee. Loebas lag met zijn kop op den schoot van neef Hendrik. Zijn oogen waren dichtgevallen, het dier sliep.

Het was warm en de jongens begonnen een beetje doezelig te worden.

„Sakkerjenne-de-mallemosterdpot," zei de boer, „was me dat rijden vanmorgen, toen Loebas bij me in het wagentje zat."

„Zoo," zei Willem en hij moest opeens verschrikkelijk luid geeuwen.

„Kan jij je hand niet voor je mond houden als je gaapt," zei de boer, „zoo meteen ziet een zwaluw jouw mond voor zijn nest aan en gaat eiertjes leggen tusschen je tanden en kiezen."

„Tja," zei neef Hendrik en hij sloeg met een luiden

klap op de knie van Karel, die vlak naast hem zat.

„Au!” riep Karel, „dat is mijn knie!”

„Dat hóór ik,” zei neef Hendrik, „neem me niet kwalijk, ik dacht, dat ’t mijn knie was. Maar jongens, als we niet oppassen sukkelen we zoo meteen allemaal in slaap en dan heb je kans dat intusschen Potterolie komt...”

„Ja,” ging de boer verder, „en als Potterolie dan hier is en hij vindt ons allemaal slapend... dan neemt-ie een touw... neemt ons allemaal gevangen en sleept ons naar het circus...”

De jongens lachten om de grappige bedenksels van den boer.

„Daar moet je niet om giechelen,” zei de boer, „zoo iets kàn gebeuren... zoo ben je gezond en zoo ben je gevangen genomen... enne... als Potterolie ons dan eenmaal in het circus heeft gebracht... dan verstopt hij ons allemaal in een grooten woonwagen... enne... enne... dan trekt hij neef Hendrik een leeuwenhuid aan... enne mij een huid van een beer... en van Karel en Willem en Max en Edo maakt hij allemaal kleine leeuwjes en ijsberen... en dan begint hij met ons toch zeker een groot nieuw circus... Tjonge nee, laten we oppassen, dat we niet in slaap vallen, want ik voel er niks niemendal voor om in te slapen als een mensch en wakker te worden als een leeuw...”

Maar zooiets kan toch zeker niet,” zei Edo. „Als hij ons in de huid van een of ander beest stopte en hij liet ons optreden, nou dan zou ik toch zeker heel hard gaan roepen... enne dan was het zoo afgelopen... dan kwam er een agent en die nam Potterolie mee en sloot hem op in een donker hok bij de ratten en de muizen... enne nooit kreeg hij wat anders dan water en brood, dat is ook geen lolletje...”

Willem begon plotseling heel hard te lachen:

„Ik zie me al,” zei hij, „in een leeuwenhuid door

een kooi kruipen en opzitten en pootjes geven... Niks hoor, ik blijf wakker, voordat Potterolie mij te pakken krijgt."

„Potterolie zal wel wijzer wezen," zei neef Hendrik. „Geloof maar gerust, dat die nu een goede les heeft gehad. Die begint niet zoo gauw weer aan meenemen te denken, wanneer hij een hond ziet."

„Die directeur is anders geen makkelijk heertje," zei Karel. „Tjonge, tjonge wat ging die te keer toen hij hoorde, dat iemand uit zijn circus een hond gestolen had... Wanneer hij Potterolie had gesnapt, dan zou er wat voor dat heer hebben gezwaaid..."

„Je kunt ook niet een Joris Goedbloed zijn, wanneer je met zoo'n massa menschen te maken hebt," zei de boer.

Neef Hendrik stond op.

„Ik weet wat, jongens," zei hij, „de boterhammen voor vanmiddag zijn ingepakt... en ik heb in de veldflesschen wat thee gedaan, met suiker natuurlijk, want jelui zijn eigenlijk nog maar heele kleine jongetjes, die graag suiker snoepen... en ginder is een garage. Ik stel voor om den woonwagen daarheen te rijden, „De Trekpot" daar vanmiddag neer te zetten... en wij gaan er op uit..."

„Loopen?" vroeg Karel en hij keek benepen naar zijn schoenen.

„Waarom niet?... maar tja, jij bent natuurlijk een beetje moe, jij hebt vandaag al een heele massa werk gedaan... Weet je wat... we zetten den woonwagen in de garage en jij gaat in den wagen een deuntje slapen... en intusschen gaan wij er op uit. Goed?"

„Ik bedank je lekker," zei Karel. „Ik voel er geen snars voor om nu naar bed te gaan..."

„Wees maar niet bang, hoor," zei neef Hendrik, „ik heb maar wat geplaagd. We kunnen de fietsen toch immers van den woonwagen los maken. Dan zetten we

dus „De Trekpot” op stal en wij gaan in den omtrek een beetje toeren.”

„Hoera!” riepen de jongens en Edo had direct weer een liedje bij de hand en begon te zingen:

„Rijen, rijen, rijen in een wagentje
En als je niet meer fietsen kunt, dan draag ik je.
„Rijen, rijen, rijen in een wagentje
En als je niet meer fietsen kunt, dan draag ik je.”

En de jongens pakten elkander bij de handen. De boer moest meedoen of hij wilde of niet en voordat neef Hendrik het goed wist, stond hij midden in een kring en de jongens dansten om hem heen en zongen:

„Lang zal neef Hendrik leven
Lang zal hij kleven
Lang zal hij kleven in een harington
In de gloria... in de gloria!”

En toen liepen de jongens uit den kring allemaal heel hard op neef Hendrik toe en gooiden hem speelsch op den grond, rolden over hem heen en begonnen een woeste stoeipartij. Loebas danste er om heen en blafte van plezier.

Lachend en zingend stonden de jongens weer op. Neef Hendrik klopte het stof van zijn broek en riep:

„En nu als de weerga op de fietsen, want als ik hier nog langer blijf, hakken jelui mij in mootjes, pekelen me in en verkoopen me als prima gemarioneerde rol-mops... opschieten, op de fiets!”

De jongens maakten alles in gereedheid.

De boer ging afscheid nemen.

„Tot ziens, jongens,” zei hij, „en goed op den hond passen, hoor... en als jelui nog eens in de buurt komt... jelui weet, bij mij ben je altijd welkom.”

Toen vertrok de boer.

De jongens zetten de voeten op de pedalen en voort ging „De Trekpote” weer, naar de garage, waar de jongens hem dien middag zouden stallen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

De jongens hadden „De Trekpote” netjes in de garage gereden. De woonwagen stond er best geborgen. Zij hadden de fietsen losgemaakt van de stangen en nu reden ze vrij en blij er op uit.

„Een half uurtje fietsen hier vandaan,” had de man van de garage gezegd, „heb je prachtige duinen. Als je daarheen gaat ben ik er zeker van, dat jelui middag wel besteed is.”

„Vooruit dan, jongens,” riep neef Hendrik, „naar de duinen!”

In een vlug gangetje reden ze over den weg. Loebas draafde mee en had schik voor tien. De weg naar het duin liep langs het circus. De jongens zagen in de verte weer de groote tent en de vele wagens.

Opeens begon Loebas te blaffen en te janken. Hij legde zijn neus op den grond en rende een zijstraat in.

„Wat heeft Loebas?” riep neef Hendrik, „hij schijnt iets te ruiken... vast en zeker een spoor... Hem achterna, jongens!”

Ze reden zoo vlug ze konden achter Loebas aan. Die liep voor hen uit, den neus nog steeds op den grond. Zijn ooren plat tegen den kop. Zijn oogen fonkelden en al zijn haren stonden overeind.

„Loebas is kwaad,” riep neef Hendrik, terwijl ze achter het beest aan fietsten, „we moeten hem pakken, want anders gaat hij gekke dingen doen.”

Maar dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan, want Loebas liep hard en de jongens moesten toch ook nog om het verkeer denken.

Opeens begon Loebas nog harder te loopen en hij rende met groote sprongen op een troepje mannen toe, dat in de straat luid pratend wandelde.

„Houd hem vast, jongens,” schreeuwde neef Hendrik, „houd hem vast... daar ginder loopt Potterolie... daar ginder loopt Potterolie... en als Loebas hem te pakken neemt, dan gebeuren er ongelukken.”

Maar het was reeds te laat.

Loebas stiet een kort en nijdig gebrom uit. Hij sprong op een van de mannen toe — het was werkelijk Potterolie — met zooveel kracht, dat deze bijna op den grond viel. En wat er nu volgde ging allemaal zoo snel in zijn werk, dat de jongens het nauwelijks konden bijhouden. Potterolie was opzij gesprongen en begon zich te verdedigen tegen den woedenden hond. De andere mannen van het groepje waren ook opzij gegaan en keken toe hoe Potterolie met alle macht probeerde zich den hond van 't lijf te houden. Hij probeerde te schoppen en te trappen, maar Loebas gaf hem geen kans. Het dier sprong om hem heen en overal waar hij maar een gelegenheid zag, sprong hij op Potterolie toe en probeerde hem te bijten.

„Hier Loebas!” riep neef Hendrik, die intusschen naderbij gekomen was, „hier Loebas!”

De hond bleef even staan en keek naar zijn baas. Potterolie hield even op met schoppen en trappen om adem te scheppen... en op dat oogenblik deed Loebas een sprong naar voren, zette zijn tanden in den zolder van de broek van Potterolie en krik-krak, daar ging de broek van den hondendief in flarden. Toen was Loebas tevreden. Hij kwam kwispelstaartend naar neef Hendrik toe en ging rustig op den grond liggen. Het was net alsof hij zeggen wou:

„Ziezoo baas, hoe heb ik hem dat geleverd. Heb ik eer van mijn werk of niet?”

Nu, dat had Loebas. Potterolie was er werkelijk

meer dan erg aan toe. Zijn broek was letterlijk in flarden gescheurd, alleen het onderste stuk van zijn rechterpijp was nog heel. Hij stond in zijn onderbroek op straat.

Er waren natuurlijk nog wat meer mensen op het standje komen toeloopen en plotseling begon iedereen heel hard te lachen. De mensen lachten hoe langer hoe harder. Iedereen deed mee en ten slotte hoorde je in de straat niets anders dan:

„Ha... ha... ha... kijk die vent in zijn onderbroek!”

Chauffeurs zetten hun auto's stil, staken hun hoofden uit het portierraampje en lachten mee. De ramen van de huizen werden omhoog geschoven en overal zag je mensen naar buiten komen om te zien wat er toch aan de hand was, en als ze den man zagen, die daar in zijn onderbroek midden op straat stond, begonnen ze allemaal mee te lachen.

In de verte naderde een agent. Hij zag het opstootje en kwam snel dichterbij. Zijn gezicht stond ernstig.

„Dat wordt mis, jongens,” zei neef Hendrik zachtjes, „die agent is een strenge, dat kan je aan zijn gezicht zien.”

De politieman werkte zich snel door de mensen heen en zijn gezicht werd hoe langer hoe boozter, maar nauwelijks was hij bij Potterolie gekomen of hij brulde het ook uit van het lachen.

Edo had natuurlijk weer een liedje klaar en hij begon:

„En ze hebben z'n broek gevonden...
gevonden...
gevonden...
„En ze hebben z'n broek gevonden...
„Maar de vent zit er niet in.”

En natuurlijk begon al spoedig iedereen mee te zingen en binnen een paar minuten stond Potterolie

midden in een troep van wel vierhonderd menschen,
die allemaal luidkeels meezongen:

„En ze hebben z'n broek gevonden...
gevonden...
gevonden...
„En ze hebben z'n broek gevonden...
„Maar de vent zit er niet in.”

Het standje was nog lang niet afgelopen, want Potterolie kon toch ook niet in zijn onderbroek in de straat blijven staan. Hij schaamde zich wel geducht, maar hij dorst niemand om hulp te vragen, want dan zouden de menschen meteen hooren, waarom Loebas zoo kwaad op hem was en dat wilde hij natuurlijk niet. En dus begon Potterolie langzaam weg te loopen. Honderden menschen liepen achter hem aan. Het werd een heele optocht. Iedereen liep mee, groote menschen en kinderen en overal langs den weg kwamen de menschen naar buiten om te zien hoe daar een man op klaarlichten dag in zijn onderkleeren op straat liep, met alleen maar een stuk van een rechterpijp om zijn been en verder niets.

Toen begon Potterolie harder te loopen, hoe langer hoe harder. De jongens fietsten met den oplocht mee en ze konden haast niet meer van het lachen.

Zoo kwam men eindelijk bij het circus en daar verdween Potterolie op een holletje in zijn wagen.

„Eventjes uitblazen hoor,” zei neef Hendrik, „ik heb pijn in mijn kaken van het lachen. Heb je ooit zoo iets gekks gezien...”

Op een stoepje gingen ze even zitten en ze raakten niet uitgepraat over Loebas, die op zijn eigen houtje Potterolie had bestraft en over de gescheurde broek van den hondendief...

* * *

Tegen vijf uur kwamen de jongens, Loebas en neef Hendrik uit het duin terug. Ze hadden eerst een prachtigen fietstocht er heen gemaakt en onderweg natuurlijk over niets anders gesproken, dan over Potterolie en zijn afstraffing.

Af en toe zei geen van de jongens wat, maar plotseling schoot er dan weer eentje in een lach en dan zeiden de anderen:

„Die denkt zeker aan de broek van Potterolie!” en zoo was het dan ook.

In het duin speelden ze een paar fijne spelletjes. Schuilhokje-met-verlos natuurlijk en ook roovertje. Maar toen ze flink vermocid waren, zochten ze een rustig plekje ergens in een duinpan en daar gingen ze liggen.

„Hier gaan we fijn een uurtje uitrusten,” zei neef Hendrik, „en je hoeft niet bang te zijn voor Potterolie, want die durft toch niet in de buurt te komen als Loebas de wacht houdt.”

Eerst praatten ze nog wat met elkander, maar allengs hield de een na den ander zijn mond en het was geen kwartier later of ze sliepen allemaal. Loebas lag bij hen in de buurt. Het beest had de oogen gesloten, maar er kon geen konijn over het zand glippen of Loebas tilde den kop op en keek of er onraad dreigde.

Neef Hendrik was het eerst van allen bij de hand.

„Opschieten jongens,” riep hij. „Het is over vieren. We moeten nog naar de stad terug. We moeten ons potje voor vanavond nog koken en om zeven uur moeten wij immers naar het circus, om den directeur op te zoeken.”

De jongens klopten zich het zand van de kleeren, pakten hun fietsen en voort ging het weer, terug naar de stad.

Vijf uur sloeg de torenklok toen ze daar aankwamen.

Ze reden naar de garage, waar „De Trekpot” stond.

Neef Hendrik ging naar den baas van de garage: „Kijk eens baas,” zei hij, „nu kunnen we twee dingen doen... We kunnen den woonwagen weghalen... ergens buiten gaan staan... en daar ons potje koken... Dat is één ding... Maar we kunnen hem ook hier laten en hier een hoekje van de garage gebruiken om ons potje te koken... want we moeten om zeven uur bij den grooten baas van Circus Salto wezen... en veel tijd hebben we dus niet.”

De baas van de garage streek eens met zijn hand door zijn kuif en langs zijn oor en dat gaf daar een groote zwarte veeg, want zijn handen waren vettig en vuil.

„Tja,” zei hij, „ik zeg altijd: ieder diertje heeft zijn eigen pleziertje en je moet maar doen wat je niet laten kunt. Wil je naar buiten gaan en daar je maaltijd klaarmaken... ik zal je er niet kwaad om aankijken en als je het hier wilt doen, vind ik het ook goed.”

„Dan blijven we maar hier,” zei neef Hendrik.

„Uitstekend,” zei de garage-baas, „maar één ding wou ik met jou afspreken... Dat is: geen vuur in mijn garage! Er is hier veel te veel benzine en ander brandbaar spul.”

Neef Hendrik schoot in een lach.

„Hoe wilt u nu, dat we ons eten koken zonder vuur... We zijn toch geen tovenaars.”

„Nee,” zei de baas van de garage, „dat zie ik wel, want anders had jou toch zeker allang er voor mij een paar nieuwe auto's bij getooverd... Maar jou hoeft toch niet in de garage koken... Wat mij betreft kan je het gerust achter op het erf doen. Het is er ruim genoeg en wat schoon hoor!”

„In orde!” riep neef Hendrik, „dan koken we op het erf!”

* * *

Nu begonnen de jongens het eetgerei uit den wagen te halen. Een prachtige Primus, een soort gaskoker, die met petroleum gestookt wordt, kwam te voorschijn en een handig stel pannen, die allemaal in elkan- der pasten en die je zoo gemakkelijk kon wegstoppen.

„En wat eten we vanavond kapitein?” vroeg Willem.

„Wel,” zei neef Hendrik, „raad eens!”

De jongens gingen raden:

„Gebakken spinnekoppen!” zei Karel.

„Mis!”

„Roode kool met slagroom!”

„Ook mis!”

„Soep met hagelslag-chocola!”

„Mis!”

Zoo zeiden de jongens allemaal gekke dingen en intusschen had neef Hendrik de primus in orde ge- maakt en er een steelpan met water op gezet.

„Ik weet wat we krijgen,” zei Edo.

„Wat dan?”

„Heet water.”

„Ja,” zei Max, „elk een bordje heet water en een papiertje er bij, waarop staat: dit is soep!”

Neef Hendrik goochelde met een grooten linnen zak, dien hij uit den wagen had opgediept.

„Hierin zit...” zei hij.

„Rijst!” riepen de jongens.

„Geraden,” zei neef Hendrik, „we eten rijst en hier in dat papier heb ik meel... en weet je wat ik daar straks van ga maken?”

„Pannekoeken,” riep Karel.

„Geraden,” zei neef Hendrik, „tjonge, tjonge wat is die Karel een knappeling... die heeft zeker wel eens meer bij moeder thuis in de keuken ge- neusd!”

Het water begon te koken.

Heel handig deed neef Hendrik de rijst er in en het

duurde niet lang of daar stond een pot zalige lekkere rijst voor de jongens klaar.

„Zie zoo,” zei neef Hendrik, die intusschen van het meel in een andere pan beslag had gemaakt. „Zie zoo, nou stoppen we de pan rijst zoo lang lekkertjes in een paar dikke dekens en intusschen gaan we pannekoeken bakken.”

Dat was een pret! De boter siste in de pan en dan liet neef Hendrik er een dikken straal beslag in loopen. Al spoedig rook het heerlijk daar op het erfje achter de garage.

De baas van de garage kwam kijken.

„Ik moet zeggen, jelui bent me een stelletje lekkerbekken!” riep hij.

„En een honger dat we hebben!” zei Karel, „als u met uw oor op mijn buik gaat liggen kan je mijn maag hooren te keer gaan als een radiotoestel, zoo rammelt hij!”

De baas van de garage droeg iets in zijn rechterhand, maar wat het was konden de jongens niet zien, omdat hij die hand op den rug hield.

Hij zei: „Mijn vrouw zag uit het raam, dat jelui pannekoeken ging bakken en toen zei ze tegen me: Gerrit, zei ze, die jongens beneden gaan pannekoeken eten... weet je wat, neem dit voor ze mee, dat is bij pannekoeken altijd wat lekker” en meteen haalde de baas van de garage een grooten pot abricozen-jam te voorschijn en gaf dien aan neef Hendrik.

Hoera!” riepen de jongens, „hiep, hiep, hoera!” en toen begon de eetpartij. De jongens smulden, dat het een aard had. En Loebas deed ook zijn best. Karel at het meeste van allemaal. De baas van de garage stond er bij te kijken en ook zijn vrouw was er bij gekomen.

„Tjonge, tjonge,” zei de vrouw, „wat eet die Karel een massa... het lijkt wel holle-bolle-Gijs.”

Edo begon direct het liedje te zingen van:

„Heb je wel gehoord van den holle-bolle-wagen
Waar de Groote Gijs op zat
Hij kon schrokken,
Groote brokken
Een koe en een kalf
En een heel paard half.”

„Zing jij maar,” zei Karel, „dan zal ik intusschen wel dooreten, maar als er straks niks meer voor jou over is, moet je niet gaan huilen!”

„Waar laat zoo'n jongen al dat eten,” zei de vrouw.

„Wil ik het u vertellen,” zei Karel, die juist het laatste beetje pannekoek oppeuzelde, „wil ik het u vertellen, maar dan moet u mij beloven, dat u het aan niemand oververtelt.”

„Dat beloof ik,” lachte de vrouw.

Karel stond op en nam de vrouw mee naar een hoekje van het erf en daar fluisterde hij haar in het oor:

„Weet u hoe het komt, dat ik zooveel kan eten?... Ik heb aan mijn maag een kussensloop gebonden en wat niet in mijn maag kan, dat zakt vanzelf in die kussensloop!”

„Ach ga weg, malle!” lachte de vrouw weer, die schik had in het vroolijke troepje.

Neef Hendrik klapte in de handen.

„Uitscheiden met grapjes, jongens!” zei hij, „eerst samen de borden wasschen en de potjes en pannetjes schoonmaken en dan de boel netjes opbergen!”

Iedere jongen maakte zijn eigen bordje schoon met het heete water, dat onder 't eten al op de primus had gestaan en daarna kwamen de pannen aan de beurt. Het was gauw in orde en toen keek neef Hendrik op zijn horloge.

„Sapperdekriek,” riep hij, „weet jelui hoe laat het

is... Nee? Vijf minuten voor zessen... Wat zullen we doen tot het zeven uur is."

De baas van de garage keek eens naar de lucht en zei: „Nou kapitein, als ik je een goeie raad mag geven, dan zou ik zeggen, laat de jongens hun baadjes uittrekken en eens lekker onder de pomp gaan poedelen en plassen. Het is danig warm geweest vandaag en ze hebben vanmiddag heel wat stoffig zand in hun huid gekregen. Als ze nou onder de pomp gaan, zijn ze frisch voor den heelen avond!"

„Dat noem ik nog eens een patent idee," zei neef Hendrik en de jongens gingen in den woonwagen. Daar trokken zij hun kleeven uit en hun badpakken aan en even later stond het heele troepje onder den ijskouden waterstraal van de pomp en plenste, dat het een lieve lust was.

Tegen half zeven riep neef Hendrik:

„Aankleeden... we gaan naar het circus," en geen tien minuten later liepen ze allemaal, Loebas voorop, den weg op, die naar het circus „Salto" voerde.

Toen de jongens met neef Hendrik bij het circus „Salto" aankwamen, stond daar al een lange rij menschen te wachten voor den ingang.

„Belangstelling genoeg!" zei Willem.

„Misschien wachten ze wel op ons," zei Edo en je kon aan zijn stem niet hooren of hij een grapje maakte dan wel of hij het meende.

„Tja, menschen genoeg!" zei neef Hendrik, „maar je moet rekenen er zijn een massa nieuwsgierigen bij. Allemaal lui, die wel eens zoo van buiten door het hek naar binnen willen koekeloeren, maar er een rood half centje voor uitgeven, niks niemendal hoor."

Zoo pratend liepen ze naar het draaihek, waardoor de menschen binnenkwamen.

„We zijn uitgenoodigd door den directeur," zei neef

Hendrik in het Duitsch tegen den portier, die daar op wacht stond.

„Bitte folgen Sie mich,” zei deze en dat was ook Duitsch en beteekende: Wilt u maar met mij meegaan.

„Rare taal, dat Duitsch,” zei onder het loopen Max tegen Willem, „rare taal hoor... ze zeggen: *bieten* tegen je en dan bedoelen ze geen krotten, maar of je wilt meegaan.”

Karel hoorde het en zei:

„Ik ga ook vast nooit geen Duitsch leeren, mij veel te moeilijk... Ik neem Engelsch.”

„Dat is nog veel moeilijker,” waarschuwde neef Hendrik, „want in het Engelsch schrijf je: *street*, je spreekt uit: *striet* en je bedoelt: *straat*... maar hier is de *wagen* van den directeur al.”

De portier wees naar den *wagen*.

„Bitte,” zei hij weer.

„Krotten,” zei Max stiekum en toen lachten ze allemaal, maar niet hardop natuurlijk.

„Binnen!” werd uit den *wagen* geroepen en een voor een liepen de jongens het kleine trapje op en stapten zij den *wagen* van den directeur binnen. Ze waren nu in den huiskamer-*wagen*. Het kantoor was in den anderen *wagen*. Nieuwsgierig keken de jongens rond. Karel had hun natuurlijk al een massa verteld van het circuskamp, maar nu zij er zelf waren, was er toch nog zooveel vreemds te zien, dat zij geen oogen genoeg hadden.

„Maak het je gemakkelijk jongens,” zei de directeur, die met een paar pantoffels aan zijn voeten in een luien stoel zat. „Maak het je gemakkelijk, ik ben van plan een uur lang hetzelfde te doen.”

„Moet u dan niet in het circus optreden?” vroeg neef Hendrik.

„Eigenlijk wel,” zei de directeur, „maar ik heb tegen me zelf gezegd: vanavond neem ik vrij. Van-

avond wil ik eens een beetje praten met die jonge snuiters van dien hond. Jelui lijkt me een avontuurlijk stel om zoo een tocht met een woonwagen te maken... Wil je wel gelooven, als ik veertig jaar jonger was, ging ik met jelui mee."

„Heeft u dan nog niet genoeg van de wereld gezien?" vroeg Karel.

„Genoeg... och, wat is genoeg? Het zwerven zit ons in het bloed hé! Mijn vader deed precies hetzelfde als ik... Ik ben in een woonwagen geboren. Ik heb nooit anders dan in zoo'n wagen gewoond... daar ga je aan wennen."

De directeur drukte op het knopje van een electrische bel. Er verscheen een gitzwarte neger met dikke roode lippen, witte tanden en glimmend krullend haar.

„Breng een grooten ketel thee," zei de directeur.

De neger knikte, dat het in orde was.

„Dat zou een mooie Pietermanknecht zijn," meende Karel.

„Dat is een rasechte neger," zei de directeur, „die ik zelf uit Abessinië heb mee gebracht... Weet jelui waar dat ligt... precies, in Afrika... Wel, op een goeien dag, dat is nu al weer een jaar of vier geleden... was ik met mijn circus daar in de buurt. Er waren groote feesten in het land, want de oude koning was gestorven... apropos, weet jelui hoe de koning van Abessinië heet... nee... nou ik wist het toen ook niet hoor, maar de koning daar noemen ze de Negus..."

„De Negus!" herhaalden de jongens.

„Of de Tienus," lachte de directeur, „maar goed... de oude Negus was gestorven en nu gaat het daar zoo in dat warme land, dat ze dan niet direct een nieuwen nemen. Als het land in de rouw is om den dooden Negus, dan wachten ze precies drie maanden en dan komt de nieuwe aan de beurt... dat is dan gewoonlijk zijn zoon... En die nieuwe koning wordt

met groote feesten ingehaald. Dan zijn er kermissen in het heele land en dan wordt er overal vuurwerk ontstoken, enfin dan is het er wat je noemt een lollige boel... en van zulk een feestelijkheid moeten wij circuslui het juist hebben, dat snap je. Om kort te gaan, we waren juist in de buurt... we hadden gespeeld in Egypte en nog een eind verderop, toen de tijding kwam: over drie maanden beginnen ze in Abbessinië met de pret en wij pakten onmiddellijk het heele hudge en mudje bij elkander en zeiden tegen elkaar: daar moeten we bij zijn. Enfin, we waren er bij hoor. We hadden een aardigen tijd, maar warm, dat het er was, warm, daar hebben we hier geen idee van. De negers kan dit niks schelen, die hebben toch zoo wat niets anders aan dan, laat ik maar zeggen, een waterdicht touwtje, maar wij Europeanen, wij willen ook wel een beetje gekleed gaan, waar of niet? Een van onze gasten was natuurlijk... je raadt het al... de Negus. Die had zich prachtig bij ons vermaakt. Ik moest een avondje bij hem op visite komen en we werden de beste vrienden. Wij zeiden gewoon jij en jou tegen elkaar. Ik mocht hem niet meer Sire noemen, maar doodgewoon Negus en als ik erg vriendelijk was, zei ik gewoon Negentje tegen hem. En hij noemde me Directeur of Dirk, ofschoon mijn eigenlijke voornaam Alcibiades is, maar dat vond hij veel te lang. Hij zei altijd: als ik jouw voornaam eenmaal wil uitspreken, moet ik tweemaal ademhalen. Goed, we waren dan de beste vrienden... en toen de tijd was gekomen, dat we moesten weggaan, zei Negentje tegen me:

„Dirk, jongen, je weet nooit hoe een stuivertje rollen kan, maar als je nog eens van je leven zonder werk komt, dan kan je bij mij terecht... al zou ik er zelf voor van mijn troon moeten opstaan, maar in mijn land zal er voor jou altijd een stoel zijn om op te zitten.”

Nou jelui snapt, ik was door deze woorden diep getroffen en ik zei:

„Negus, ik heb een besten tijd hier gehad en je kan nooit weten, dat jouw onderdanen je nog eens wegsturen... zooiets kan toch voorkomen, waar of niet... en dat je geen raad weet. Maak je dan maar geen zorgen, je komt bij me en alles is gezond.”

De directeur wachtte even.

De neger kwam geruischloos den woonwagen binnen en zette de kopjes thee op tafel. Toen bleef hij achter de jongens staan.

„En is die neger,” vroeg Edo, „nou de gewezen Negus?”

„Nee,” zei de directeur, „mijn vriend de Negus van Abessinië is nog altijd koning van zijn land... Elk jaar met Kerstmis krijg ik een ansichtkaart van hem en dan stuur ik hem met Nieuwjaar eentje terug... Zooiets onderhoudt de vriendschap, waar of niet? Maar met dien neger is heel wat anders gebeurd. We hadden dan eindelijk afscheid genomen van den koning en van zijn hofhouding en van alle menschen in dat groote warme land en we trokken met onze wagens in de richting van de grens... Op een dag kwamen we in een of ander dorp en daar was een drukte van belang. Er zou den volgenden dag markt zijn. De groote markt, die maar eenmaal per jaar zou worden gehouden. Dat moesten we natuurlijk zien en we bleven dus een nacht over... maar stel je voor, toen we daar den volgenden dag op dat stuk grond kwamen tusschen oude hutten, die ze van klei en van benzine-blikken hadden gemaakt... stel je voor wat we daar zagen... Weet je wat ze op de markt gingen verkoopen? Slaven! Doodgewone slaven. Neger van vreemde stammen, die ze hadden meegenomen en die ze nu op de markt gingen verkoopen. Je snapt, dat we zooiets nog nooit hadden meegemaakt. We vonden het allemaal een groot

schandaal om slaven te houden. Ik werd er gewoonweg razend om, want ik was om zoo te zeggen de vertegenwoordiger van de beschaving in dat negerland, waar of niet?

Ik ging dus naar de markt, met al mijn mannen te paard... al mijn olifanten en alles wat ik nog verder in het circus had en ik zei: De slavenmarkt gaat niet door! Wel, dat gaf een consternatie van de andere wereld. Zooiets was nog nooit vertoond, maar ik liet er geen gras over groeien en ik maakte eigenhandig de touwen los van de slaven en ik zei in dat beetje Negersch dat ik intusschen geleerd had: Loop naar je grootje... en ze *liepen*, geloof dat maar gerust hoor, alleen één slaaf niet. „Ik heb geen grootje,” zei die slaaf, „ik sta moederziel alleen op de wereld.” Nou jongens, de tranen sprongen me gewoon in de oogen, toen die arme slaaf dat zei en ik riep geroerd: „Dan zal *ik* je grootje zijn... kom jij maar bij mij in het circus!”

Maar de bevolking van Abessinië was rebelsch. „Kan me allemaal niks bommen,” zei ik, „geen slavenhandel meer in Abessinië... We leven in het jaar 1928 en niet meer in de Middeleeuwen. Maar je snapt, dat geen uur later mijn vriend de Negus met alles bekend was en die zat er leelijk mee, want zijn ministers wilden den slavenhandel in stand houden. Kijk eens, ik had natuurlijk best tegen dien Negus te keer kunnen gaan, maar ik dacht: wat kan die man er aan doen? Ik zei. „Maak jij je maar kwaad... maar die slavenmarkt is toch lekker niet doorgegaan... en de volgende jaarmarkt is pas over een jaar, waar of niet... en den anderen dag waren we over de grens. Maar die eene slaaf is altijd bij me gebleven. Hij is mijn huisknecht geworden en trouw, dat hij is!”

„Hoe heet hij?” vroeg Willem.

„Willem,” zei een zware stem achter hem en die stem was van den slaaf, „Willem Steenhof.”

„Willem Steenhof,” zei neef Hendrik, „maar dat is toch een gewone Hollandsche naam.”

„Natuurlijk,” zei de neger, „en ik ben ook een doodgewone Hollander, een Hollandsche neger uit Curaçao, de baas heeft daar zoo even maar wat zitten fantaseeren. Hij heeft jelui gewoonweg voor den gek gehouden.”

De directeur zei geen woord, maar had schik voor tien.

„Heb ik jelui eventjes fijn te pakken gehad,” zei hij na een poosje.

„Daar heb ik nu altijd de grootste schik van,” vertelde de directeur verder, „om de menschen de baarlijkste nonsens te vertellen van dien negerbediende van me. Zoodra de menschen iemand zien, die er een beetje anders uitziet dan zij zelf, die zwart is of bruin, of rood, denken ze altijd, dat de vreemde sinjeur iets bijzonders is. Niks van waar natuurlijk! Je hebt jongens, als die een Chinees op straat zien loopen, dan roepen ze hem na of schelden hem uit. Kinderachtig natuurlijk, want al heeft zoo’n Chinees nou knoopsgatenooogen, daarom is het toch een gewoon mensch, net zoo als jelui of ik. Je moet een vreemdeling nooit beschouwen als iets dat minder is dan jij zelf. We zijn toch zeker allemaal menschen en we hebben geen van allen onze gezichten zelf mogen uitzoeken... Maar apropos, jongens... tegen acht uur begint de voorstelling in het circus... als ik je nu een goeden raad mag geven, dan gaan jelui er niet heen...”

„Als je me nou,” zei neef Hendrik, „een directeur van een circus, die de menschen uit zijn tent vandaan jaagt.”

„Precies,” zei de directeur, „jelui zoudt je er heusch niet vermaken, weet je waarom niet? Omdat jelui achter de schermen hebt mogen kijken. Jelui hebt

vandaag zooveel gehoord van Karel over het circus en over de menschen, die er in zijn, dat er voor jelui geen aardigheid aan is. Weet je hoe ze zoo iets met een geleerd woord noemen, maar je hoeft het niet te onthouden hoor, je mag het meteen weer vergeten; zooiets noemen ze: de illusie is voor jelui verdwenen... en daarom moet je er niet heengaan vanavond."

„U hebt gelijk," zei neef Hendrik.

„Maar daarom stuur ik jelui niet weg," zei de directeur, „want ik heb voor vanavond een veel grooter pretje in het vooruitzicht. Kijk eens, ik heb wat goed te maken bij jullie, want al heb ik nou ook niet zelf dien hond van je gestolen, dien Loebas, het was er toch eentje van mijn circus, die hem jullie afhandig maakte, en dat vind ik vervelend. Nou had ik jelui het volgende willen voorstellen... Luister goed!"

„En of!" riepen de jongens.

De directeur wachtte even en stak heel langzaam een sigaar op. De jongens konden niet stil blijven zitten van nieuwsgierigheid.

„Nou dan," zei de directeur... „Vanavond spelen we voor het laatst in deze stad. We beginnen tijdens de voorstelling al de tent af te breken en alles in orde te maken voor de afreis. Om elf uur gaat het publiek naar huis... om twaalf uur staat er hier op het terrein niets meer. Zou jelui nou niet eens willen zien hoe dat gaat?"

„Graag meneer!" riepen de jongens.

„Maar je bent er nog niet," ging de directeur verder, „dan noodig ik jelui uit om vannacht op een van de groote auto's mee te rijden naar de volgende plaats, waar we spelen. Dat is een reuze avontuur jongens, midden in den nacht door het land trekken met een langen circustroep. En nu zie ik aan jelui gezichten wat je zeggen wilt: „De Trekpote!" Geraden? Maak

je daarover geen zorg hoor. Die Trekpots laat ik zoo meteen afhaken en die rijden we netjes in een van de groote leege wagens mee. Die gaat mee."

Neef Hendrik keek eens naar de jongens:

„Tja," zei die, „ik weet niet of ik dat wel kan toestaan... zoo'n troepje jongens 's nachts op kermis-auto's door het land..."

Maar de jongens lieten zich niet afschepen.

„Hè, kapiteintje," smeekten ze, „het kan toch best... We zullen heusch voorzichtig zijn... Doe het nu maar."

„Nu goed dan," zei neef Hendrik.

„Hiep, hiep, hoera!" riepen de jongens.

NEGENDE HOOFDSTUK.

De klok in den woonwagen van den directeur tikte met heldere slagen het achtste uur.

„We gaan, jongelui," zei de baas van het circus, „we gaan."

Buiten was het nog licht. Het was druk in de straten van het circuskamp. Je zag er cow-boys rondloopen en negers en Chineezers, allemaal kant en klaar gekleed om dadelijk in de voorstelling te kunnen optreden.

„De laatste bezoeker is binnen," kwam een jongen melden.

„In orde," zei de baas, „geef dan maar het signaal en onmiddellijk weerklonk het geluid van een sirene door het kamp: „Oeoeoeoeieiiii".

Nu begon er een vreemd schouwspel, want terwijl de menschen in het circus waren, begon men buiten de tent al af te breken. Handige kereltjes klommen langs den voorbouw omhoog en lieten groote stukken hout aan touwen naar omlaag zakken.

„Dat zijn de muzikanten," zei de directeur, „nu

zijn ze tentwerkers, maar na de pauze moeten ze muziek maken. Dan worden ze afgelost door de muzikanten, die nu in de tent spelen... opzij jongens, de leeuwen komen er aan!"

En jawel hoor, daar kwam met groote stappen een zware olifant aankuieren en die trok in zijn eentje vier groote karren achter zich aan. Daar zaten de leeuwen in.

Mannen maakten voor de beesten een lange loopgang van allemaal hekken en toen ging de schuif van den wagen open en liepen de leeuwen tusschen de tralies door de tent binnen. De mannen reden de wagens weg en toen kwam een soort automobiël aanhobbelen, waarop een reusachtig groote kooi vast zat.

„Als de leeuwen er nu uit komen,” zei de directeur, „zitten ze meteen in den reiswagen. Zoo doen we met alle dieren.”

„Dat is voor die arme beesten ook geen pretje,” zei neef Hendrik.

„Nee,” zeide directeur, „de paarden reizen met den trein... die kunnen met hun fijne pooten niet zoo best tegen het geschok van de auto's.”

Het was een vreemd en bedrijvig gezicht. Heel het kamp was in beweging. En iedereen wist precies wat hij te doen had. Er werd niet geschreeuwd of geroepen. Alles ging bijna geruischloos en iedereen ruimde elk papiertje of strootje, dat in zijn buurt lag, meteen op. Straks zou het terrein schoon zijn.

Binnen ging de voorstelling voort. De leeuwen hadden hun nummer gemaakt. Toen kwamen de zeehonden en de beren en de tijgers en allemaal kwamen ze na affloop in de reiswagens en de paarden gingen direct door naar den extra-trein, die hen 's nachts naar de andere stad zou brengen.

Buiten het hek werd de drom van kijkers al maar groter.

Zoo werd het eindelijk elf uur.

De voorstelling was afgelopen. De menschen kwamen uit de tent en keken hun oogen uit van verbazing, want de wereld was opeens heel anders dan straks, toen ze de tent waren binnengegaan. De jongens waren natuurlijk vol belangstelling. Ze stonden bij elkander en praatten over alle mogelijke dingen, die ze zagen. De directeur had hen alleen gelaten; die moest alles nagaan.

„Weet je,” zei Edo, „zoo’n circus is toch ook nog wel wat anders dan alleen maar een beestenspul. Die directeur dat is toch een vent met hersens in zijn kersepit, want je moet zoo’n zaakje als dit toch maar onder de knie hebben.”

„Die directeur is niet mis,” vond Karel.

Neef Hendrik draaide zich om en sprak: „Nou moet jelui eens opletten hoe leep of ze dit hier allemaal hebben bekeken. Er gebeurt hier niets of het heeft een reden. Zie je dien wagen daar ginds, daar doen ze niets aan, weet je waarom niet? Omdat het de elektrische centrale is. Die blijft het langst en ook de wagen met de telefoons.”

„Maar de wagens van den directeur zijn al weg,” zei Willem.

„Goed,” zei neef Hendrik, „maar de directeur is er nog. Hij heeft mij verteld, dat hij het allerlaatste weggaat en ’s nachts in zijn auto den heelen stoet langs rijdt... heen en weer... heen en weer... om te zien, of alles in orde is. Van slapen komt dan natuurlijk niets.”

„Hè,” zei Edo, „ik wou maar, dat het al vannacht was, „zoo’n tochtje in zoo’n groote auto ’s nachts over de donkere wegen en met zoo’n langen stoet auto’s van het circus, dat zal me lijken.”

Zoo verstreek de tijd. Leeger en leeger werd het terrein. Buiten stelden de auto’s zich op en toen de klok twaalf uur sloeg was alles gereed.

„Instappen heeren,” kwam de directeur zeggen, „ik heb jelui allemaal bij elkander gestopt in een wagen, waar dekens liggen voor het geval jelui slapen wilt... door een deurtje kun je bij den chauffeur komen... jelui woonwagen „De Trekpot” heb ik op den trein laten zetten... het leek me een beetje gevaarlijk om met het lichte ding zoo hard te rijden... en nu, voorwaarts marsch, naar wagen 156...!”

De tocht door het donker begon!

Het werd een tocht vol spanning en avontuur. De weg was donker en er waren in de verte alleen maar roode lichtjes te zien. Die waren van auto's voor hen. Achter hen kwamen de andere auto's; het was een heel lange stoet. En af en toe raasde een groote roode auto met scherpe zoeklichten voorop langs den stoet, dat was de wagen van den directeur. Het leek net een herdershond, die driftig langs de kudde schapen rent om de dieren bij elkaar te houden.

De jongens waren al spoedig goede vrienden geworden met den chauffeur van hun auto. Thomas heette de man. Hij sprak een raar taaltje; wat het precies was wisten de jongens niet, maar ze begrepen hem en dat was de hoofdzaak.

Edo vroeg:

„Wat ben jij eigenlijk, Thomas...”

„Ikke... chauffeur!”

„Nee, dat bedoel ik niet... wat ben je, Hollander of Duitscher of Engelschman?”

„O,” zei Thomas, „je bedoelt van mijn nationaliteit... tja, dat is niet zoo gemakkelijk gezegd: ik ben, om zoo te zeggen, niks!”

„Niks,” zeiden de jongens, „dat bestaat toch niet.”

„Tja, dat bestaat wel... ik ben wat ze noemen: statenloos. Kijk dat zit zoo... ik ben eigenlijk van huis uit een Rus, die in Polen geboren is... maar voor den grooten wereldoorlog was Polen Russisch,

dus ik ben een Rus... Maar na den oorlog is Polen een gewoon land geworden en dus zou ik nu Pool moeten zijn, maar dat kan weer niet, omdat ik soldaat ben geweest en tegen Polen gevochten heb... dat lijkt gek, maar toen ik tegen Polen vocht... toen was Polen er nog niet... maar waren er mensen, die Polen van Rusland wilden afhalen en ik zat nu toe-
vallig aan den verkeerden kant..."

De jongens keken elkander aan; ze begrepen er niks van.

„Gooi het maar zoolang in mijn hoedje,” zei Karel, „dan zal ik het wel uitzoeken als ik niet zoo’n slaap heb.”

Thomas praatte door:

„En dus heb ik nou geen enkel land en scharrel maar zoo’n beetje door de wereld... Ik ben niet altijd in het circus geweest, gossie nee hoor... voor den oorlog had ik een aardig boerderijtje en daar liepen koeien en een heele troep kippen rond, maar dat is nou allemaal weg... en laat ik jelui maar niet vertellen wat ik zoo allemaal heb meegemaakt, want daar zijn jelui nog allemaal veel te kleine jongens voor.”

De jongens protesteerden: „Kleine jongens... welja, kleine jongens, kan je net denken... we zijn toch zeker al groot genoeg...”

„Dat kan best wezen,” zei Thomas, „maar dat zullen we toch maar bewaren voor een anderen keer. Jelui denkt geloof ik, dat het voor mij zoo’n pretje is om van den oorlog te vertellen. Nee hoor, als je dat niet zelf hebt meegemaakt, weet je niet half hoe verschrikkelijk dat is. Dat heeft nou letterlijk niets te maken met moed of met dapperheid... dat is het ergste wat een mensch kan overkomen... maar jongens, ik heb gezegd, dat ik er niet over spreken zou... en dus doe ik dat niet.”

Edo zuchtte.

„Zoo'n man, als die Thomas,” zei hij tegen neef Hendrik, „heeft toch wel een massa meegemaakt in zijn leven. Die kan nog eens wat vertellen... als hij maar wilde...”

Thomas lachte en trok eens aan het korte pijpje, dat hij in den mond had.

„Zal ik jelui dan eens de geschiedenis vertellen,” zei hij, „van dat gedresseerde varken, dat we in het circus hebben gehad... Ja? Goed daar gaat-ie dan.

Op een goeien dag... dat is nou al weer een paar jaar geleden... kwam er bij ons aan het circus een boerenjongen met een varken, zoo groot en zoo vet als ik er nog nooit een had gezien. Hij vroeg of we het beest in het circus konden gebruiken. Nou, je snapt wat de directeur zei. Die zei, dat het boertje het varken maar naar de tentoonstelling met de Paaschdagen moest sturen, dan won het vast en zeker den eersten prijs, maar nee hoor, dat boertje liet niet los. Dat varken was wat voor het circus, zei het mannetje, want... dat varken kon schrijven en rekenen... en het kon ook op de klok kijken, maar niet later dan vier uur...”

De jongens proesten het uit.

Thomas vertelde verder: „Je snapt, dat de baas het ook niet geloofde, maar het boertje hield vol en toen ze lang genoeg met elkander ruzie hadden gemaakt, was het al bijna acht uur 's avonds geworden en de voorstelling zou net beginnen. Toen kreeg dat boertje opeens een reuzen-idee. „Weet je wat directeur,” riep het mannetje, „weet je wat... laat het beest vanavond optreden in het programma... en als alles goed gaat, betaal je mij wat ik er voor vraag... als het niet goed gaat, betaal ik jou een schadevergoeding.” Goed, zei de directeur, en zoo ging het boertje met het beest naar de stallen. Wel jelui snapt, dat we allemaal geweldig nieuwsgierig waren naar de kunsten

van dat varken, maar wat ik jelui vertel is de zuivere waarheid... het ging goed. In het begin lachte het publiek zich natuurlijk slap om dat dikke varkenslichaam, dat daar de arena kwam binnenwaggelen met dat boertje er achter aan, maar toen het nummer begon, werd het doodstil, want het was werkelijk buitengewoon. Het beest schreef met zijn rechterpoot letters in het zand en toen dat een poosje geduurd had, veegde het boertje het zand schoon en toen gebeurde het grootste wonder... Jelui zult het niet gelooven, maar ik heb het met mijn eigen oogen gezien en wat ik vertel is de zuivere waarheid... toen gebeurde het grootste wonder zeg, want dat varken ging met zijn rechtervoerpoot in het zand... strafregels maken. Eerst tien „ikkies” onder elkaar en toen tienmaal „mag” en zoo stonden er in een minimum van tijd tien strafregels: „Ik mag mijn stal niet vuilmaken, ik mag mijn stal niet vuilmaken.” Tien maal...”

„Maar dat bestaat toch niet,” riepen de jongens.

„Laat me nou uitvertellen,” zei Thomas, „het mooiste komt nog, want toen liet het boertje het beest rekenen, dat je hooren en zien verging. Het begon eerst met één en één is twee, maar toen werd het hoe langer hoe moeilijker... en op het lange laatst maakte het beest de naaste vormsommen... je weet wel van die gekke dingen, vermenigvuldigen, optellen, aftrekken en deelen en allemaal met getallen van minstens een Kilometer lengte en het ging gesmeerd hoor... De directeur stond aan den kant en keek naar het wonder en je kon aan zijn gezicht zien, dat hij vast van plan was om het geleerde varken te koopen, want zooiets is natuurlijk een reuzennummer voor een circus... maar het op de klok kijken werd een mislukking, want dat bleek het varken niet te kunnen. Maar enfin, schrijven en rekenen was toch al een reuzending, waar of niet jongens?”

„Natuurlijk,” zeiden de jongens, „en hoe is het afgelopen?”

„Het is niet afgelopen,” zei Thomas, „want het is nooit begonnen... Toen de baas na de voorstelling het boertje wilde opzoeken, was het mannetje verdwenen en lag er een briefje van hem. In dat briefje stond: „Ik heb me bedacht... varkens hooren op den mesthoop, niet in een circus... ook al zijn het nog zulke geleerden,” en daarmee was het uit.

„En heb jelui er nooit meer wat van gehoord?” vroeg neef Hendrik en je kon aan zijn gezicht zien, dat hij van het heele verhaal niks geloofde.

„Nooit meer,” zei Thomas, „en wat we ook deden, we konden maar niet te weten komen, waar dat boertje woonde.”

Intusschen ratelden de wagens over de hobbelige wegen. De boomen schoven voorbij in het licht van de schijnwerpers. Ze waren nu al drie uur onderweg. Het was wel erg romantisch, maar de jongens begonnen toch duchtig slaap te krijgen.

Thomas merkte het.

„Als jelui een dutje wilt doen,” zei hij, „geneer je dan maar niet Jeanetje... in den wagen liggen dekens en je vindt nog wel ergens een zachte plank om er op te liggen. Als jelui wakker wordt zijn we in de vreemde stad.”

De jongens vonden de dekens en al spoedig lagen ze in den schommelenden wagen. Neef Hendrik bleef bij Thomas voorin zitten praten. Edo was het langste wakker van allemaal. Hij hoorde Thomas nog vertellen, dat hij wel eens in drie dagen niet had kunnen slapen, omdat het zoo druk was in het circus... toen dommelde ook Edo in...

* * *

De stad, waarheen het circus Salto in den donkeren nacht was getrokken, lag aan een rivier. Midden in de stad was een groote wei, die glooiend afliep naar den waterkant. Daar had het circus een plaats gekregen. Het was een ruime wei, de koeien waren voor een paar dagen naar een ander weiland gebracht. Om het land was een groot hek gezet en nu stonden de wagens van het circus langs het hek op een rij. Midden in de wei stond de groote tent al klaar en iedereen was druk in de weer om alles verder in gereedheid te brengen, want vanavond zou het circus weer spelen.

De directeur had wagen 156 een eindje buiten het gewoel laten plaatsen. Want in dien wagen sliepen onze jonge vrienden Max en Edo en Karel en Willem nog.

De zon stond al hoog aan den hemel. De klok op den toren wees half elf en nog altijd lagen de jongens in de auto en sliepen.

Maar toen het tegen kwart voor elf liep, kwam er wat beweging in den wagen. Karel draaide zich, nog half in den slaap, een halven slag om en rolde tegen Willem aan. Die werd wakker en keek slaapdronken rond om te zien wie hem daar zoo onverwacht stoorde. Hij zag Karel, die intusschen heelemaal wakker geworden was. Aan den anderen kant van den wagen lagen Edo en Max, maar die sliepen nog.

„Psssst,” deed Karel tegen Willem.

„Wat is er,” fluisterde deze heel zachtjes.

„Die twee mafdoozen daar slapen nog!”

„Nou... wat zou dat?”

„Zullen we die twee eens een poets lappen?”

„Goed... maar wat dan?”

Karel ging zitten denken. Willem zat er bij en dacht ook na. Hoe zouden ze Edo en Max, die daar zoo rustig lagen te slapen, eens lekkertjes kunnen plagen?

„Als we ze eens water over hun hoofden smeten,” zei Karel.

„Phh,” smaalde Willem, „water, dat is zoo gewoon... nee we moeten iets heel anders uithalen. Wat je noemt een kanjer van een poets... Ik weet wat!”

„Wat dan?”

„We gaan ergens wat verf halen en dan schilderen we Max een clownsgezicht... in zijn slaap natuurlijk en dan maken we Edo wakker en zeggen hem, dat hij niets moet laten merken!”

„Reusachtig,” riep Karel.

„Dan laten we hem eerst zoo rondloopen en dan merkt hij pas wat er gebeurd is, wanneer hij straks naar de pomp gaat om zich te wasschen.”

Karel schoof heel voorzichtig naar de deur van den wagen.

„Ik ga zien of ik ergens wat verf kan krijgen,” zei hij en meteen was hij verdwenen.

Een paar minuten later kwam hij terug.

„Ik heb een pijpje rooie schmink gekregen... van een van de clowns. Die lachte zich een hoedje, toen hij hoorde wat we wilden uithalen. En die zei, dat je voor zooiets beter schmink kon nemen dan verf... nou en hier is schmink.”

Karel en Willem maakten eerst heel voorzichtig Edo wakker en toen ze dien verteld hadden wat er ging gebeuren, was die natuurlijk direct van de partij.

Heel voorzichtig liepen ze nu in den wagen rond. Karel ging aan den eenen kant van Max zitten, Willem aan den anderen kant. Edo zou met het pijpje schmink gaan werken.

Nou dat kòn Edo!

Heel voorzichtig teekende hij den slapenden Max een groote, roode, vuurroode punt op zijn neus.

Het was een gek gezicht, die slapende jongen met zoo'n rooien dop op zijn neus.

„Max heeft een bietenneus,” zei Willem en toen begonnen ze alle drie te lachen, maar dat mochten ze natuurlijk niet hardop doen, want anders zou Max wakker geworden zijn. Ze lachten dus in hun zakdoeken en het was precies of ze met hun drieën zaten te hinniken, zoo een gek geluid maakte dat.

Toen ze genoeg gelachen hadden, ging Edo verder met zijn schilderij. Op de eene wang van den slapenden Max zette hij allemaal streepjes.

„Wat is dat?” vroegen de jongens.

„Stil maar,” zeide Edo, „dat zul je zoo meteen wel zien...” en dat was zoo, want toen hij klaar was, stond daar met roode letters op de wang van Max geschreven: „Hiep, hiep, hoera!”

En op de andere wang schreef Edo: „Wie kijkt mij na?”

„Nou nog op zijn voorhoofd een vraagteeken!”

Het vraagteeken stond er spoedig.

De jongens gierden van het lachen in den wagen en heel voorzichtig deden ze een rondedans rondom den slapenden Max, waarbij Edo heel zachtjes zong:

Heb je niet den kleinen Max gezien?

Kwam dat ventje hier voorbij misschien?

Ik heb hem, moet je weten,

In het gedrang vergeten!

Zeg hoor nou wat ik zeg... die kleine Max is weg.

Maar stil... Max bewoog en opeens waren de jongens doodbedaard. Max deed de oogen open, keek eens rond en zei:

„Ook goeie morgen!”

„Morge!” zeiden de jongens terug. Hun gezichten stonden doodgewoon, maar het kostte hun moeite om zoo gewoon te kijken, want zooals die Max er uit zag, was werkelijk tè gek. Maar Max wist natuurlijk

nergens van. Hij maakte zijn kleeren wat in orde en zei:

„Willen we eens kijken waar de pomp is!”

„Goed,” zeiden de anderen en toen gingen ze met hun viere den wagen uit naar het groote woonwagenkamp.

Wel, je snapt, dat gaf daar een opschudding.

De eerste, die den jongen met dat rare gezicht opmerkte, was Zwartemes, de Indiaan. Hij grijsde, maar had zijn gezicht prachtig in bedwang.

Maar een paar kleine Japansche jongetjes hadden schik voor tien. Luid lachend wezen ze naar Max en toen bleven ze achter hem aanloopen.

„Wat is er?” vroeg Max.

„Weet ik niet,” zei Edo, „ik versta geen Japansch, zie je!”

En toen kwamen er hoe langer hoe meer menschen. Mannen riepen elkaar en wezen op de jongens. Vrouwen bleven staan en het werd langzamerhand een heele volksverzameling. Maar Max wist nog altijd niet wat er eigenlijk aan de hand was. Zoo kwamen ze bij de pomp.

„Wasschen jongens!” commandeerde Karel, „eerst Max!”

Max nam een stuk zeep en een paar handen vol water en begon te plassen, dat het een lieve lust was, maar dat maakte de zaak nog erger, want nu zag zijn heele gezicht rood en toen konden de jongens niet meer hun lachen inhouden. Ze rolden om en om van de pret.

Max merkte nu wel wat er gebeurd was, want zijn handen waren natuurlijk ook rood geworden van de schmink en hij was heel erg kwaad... maar daar kwam de directeur van het circus aanloopen. Die had van verre het standje gezien en kwam eens kijken wat er gebeurd was.

Rie
Reinderhoff

„Als die Max zijn broek uittrekt, konden we er best een potje dam op
spelen.” blz. 133

Hij lachte. Hij klopte Max op den schouder en zei: „Maak je niet boos, vrindje, dat is niet goed voor je slanke lijn... je moet maar denken, dat jouw beurt ook wel eens komt... maar zooals je nu bent kan je vast en zeker voor een echten Indiaan, een roodhuid doorgaan.”

„Ja,” zei neef Hendrik, die er ook bij gekomen was, „nou is Max precies een roodhuid... Zie maar, dat je ergens wat vet opduikt Max, anders krijg je dien smeerbeol niet van je gezicht.”

De directeur keek de jongens eens peinzend aan.

„Over roodhuiden gesproken,” zei hij, „ik geloof, dat ik voor de jongens een aardigheidje heb vandaag, dat hun best zal bevallen.”

„Wat dan meneer?” vroegen de jongens, die aan het roode gezicht van Max al niet meer dachten, „wat dan meneer?”

Maar de directeur zei:

„Als jelui straks klaar bent met die wasscherij en je hebt gegeten, kom dan maar eens bij me in den wagon. Dan zullen we verder zien!”

TIENDE HOOFDSTUK.

Nog nooit hadden de jongens zoo snel hun ontbijt naar binnen gewerkt en even later stonden ze voor het schrijfbureau van den directeur.

„Kijk eens jongelui,” zei deze, „ik vind je een aardig stelletje bij elkander en toen ik jelui daar zoo straks bij die pomp zag staan, toen zei ik tegen me zelf: ik moest die rare pisangs vandaag toch eens een pleiziertje doen. Voel jelui daar wat voor?”

„En of meneer,” zei Max.

„Reken maar,” zei Edo.

„Wel wis en warempel,” zei Karel.

„Nogal glad!” zei Willem.

„Goed dan,” ging de directeur verder, „jelui moet dan weten, dat ik vanmorgen een telegram heb gekregen... Kijk daar ligt het en daar staat in, dat vandaag, vanmiddag om half één, hier aan het station zal aankomen een Indianenstam.”

„Een Indianenstam?” zeiden de jongens ademloos.

„Nou ja, een Indianenstam... het zijn er maar twintig en ze komen regelrecht uit Amerika. Ze blijven een jaar bij mij in het circus en dan gaan ze weer terug. Het zijn eigenlijk maar drie huisgezinnen, maar er is een groot opperhoofd bij... Witte Vleermuis... en die loopt natuurlijk vanmiddag vooraan. We gaan ze namelijk afhalen van het station. Het heele circus... allemaal te paard natuurlijk. En de burgemeester komt aan het station en zal ze verwelkomen en dan gaan we in een optocht door de stad naar het circus terug... en als jelui nu zin hebt, dan zullen we vijf makke paarden uit den stal zoeken en daar gaan jelui met je neef boven op zitten en zoo rijd je mee in den feestelijken stoet... Afgesproken?”

„Natuurlijk!” riepen de jongens, „hiep, hiep hoera!”

De directeur drukte op een belletje.

De zwarte bediende verscheen weer.

„Roep den stalmeester,” zei de directeur en even later kwam een groote, vriendelijk lachende man den woonwagen van den directeur binnen.

„Stephan,” zei de directeur, „deze jongelui rijden vanmiddag mee in den optocht. En hun neef gaat ook mee. Neem je de heeren mee en zoek eens een paar aardige paardjes voor ze uit, maar makke beesten hoor, geen springers!”

„Komt in orde baas,” zei Stephan en daar gingen ze.

De paardenstal was een groote ruime tent.

Het rook er naar hooi.

In een lange, lange rij stonden de paarden. Meer

dan tweehonderd. De beesten stonden allemaal apart, met een schot er tusschen.

„Anders trappen ze elkaar,” zei Max.

„En dat zijn hun namen,” zei Willem en hij wees naar de bordjes, die boven elk paard stonden.

Het eene paard heette Arend en het andere heette Attie en dan was er eentje, dat heette Jaap, maar dat was nog een kleintje.

Edo kreeg een bruin paard. Het heette Matrapas. En voor Max was er een paard, dat Carmen heette. Het paard van Willem heette gewoon Jan, maar het paard van Karel had een heel vreemden naam: Mattenklopper, heette dat beest.

„Gekke naam, Mattenklopper,” zei Karel.

„Tja,” zei de stalmeester, „maar dat paard voor den neef heet nog gekker... dat heet Koffiemolen... we geven de beesten zoo maar een naam, die ons net te binnen schiet en dan kom je wel eens voor rare gevallen te staan... maar wat ik zeggen wou, de heeren gaan toch niet in hun gewone plunje op het paard zitten?”

„Hoe dan?” vroegen de jongens.

„Wel, je moet je natuurlijk kleeden als een echte cowboy... zoo'n ruiter met een grooten hoed en een leeren broek. We gaan maar meteen door naar het magazijn om eens te kijken of daar wat voor jelui over is.”

De jongens keken elkander eens aan.

Dat beloofde een avontuur te worden, waarover ze nog lang zouden kunnen napraten. Allemaal boven op een echt, levend paard, in een langen optocht en met kleeren van een cowboy... wie zou dan niet van pret een gat in de lucht springen?

Tjonge, tjonge, wat zagen die jongens er kranig uit, toen ze in hun vreemde kleeren den wagon van den magazijnmeester verlieten.

Wie hen daar zoo had zien loopen, zou de vriendjes en neef Hendrik vast niet hebben herkend. Het leken wasch-echte ruiters uit het Wilde Westen, die daar het trapje afliepen.

Voorop liep Willem.

Die had een paar hooge leeren kaplaarzen aan en daarboven uit bolde een roode broek. Aan de kanten van de pijpen zat een breede strook wit paardenhaar. En zijn buis was blauw. Maar het mooist van alles was zijn groene hoed. Die hoed had een rand, zoo breed als drie gewone hoeden bij elkaar.

„Dat is geen hoed,” zei Willem, „dat is een parapluie!”

„Nietes,” zei Max, „dat is geen hoed en dat is geen parapluie, maar jij hebt een duivenplat op je hoofd!”

„Wat moet je mij in het ootje nemen?” kaatste Willem terug. „Kijk liever naar je zelf.”

Nu daar had Willem gelijk in, want die Max zag er ook niet gewoontjes uit. Die hadden ze een pak gegeven met allemaal groote vierkante ruiten.

„Max is in de ruiten gevallen,” zei Edo.

Maar Karel bekeek Max heel ernstig.

Hij draaide langzaam om hem heen en je kon aan zijn gezicht zien, dat hij over iets nadacht. Maar hij zei niets. Hij keek maar, die Karel.

„Wat is er?” vroeg Max.

Karel antwoordde niet.

Hij bleef maar kijken naar het pak van Max met de groote ruiten.

Het begon Max kriegel te maken. Wat was er dan toch aan hem, dat Karel zoo aandachtig keek? Hij begon er zenuwachtig van te worden. Wie weet wat er voor gekke dingen op dat pak stonden. Hij voelde er niets voor om voor schandaal te loopen.

„Wat is er?” vroeg hij nog eens aan Karel.

„Tja,” zei Karel langzaam en je kon merken, dat

hij nog altijd nadacht, „tja... het zou misschien best kunnen!”

En toen zweeg Karel weer.

„Wat zou best kunnen?” vroegen de andere jongens en neef Hendrik, die ook nieuwsgierig was geworden, want hoe ze ook keken, ze konden aan dat geruite pak, dat Max in het magazijn had aangetrokken, niets bijzonders ontdekken.

„Wat zou best kunnen?” vroegen ze nog eens.

Karel draaide nog steeds om Max heen en zijn gezicht ging hoe langer hoe snuggerder staan.

„Toe vertel op... wat is er... wat zou best kunnen?” vroegen de anderen ongeduldig.

„Ik denk zoo,” zei Karel langzaam, „ik denk zoo... als die Max zijn broek uittrekt, konden we er best een potje dam op spelen... het zijn toch immers allemaal ruiten...” en toen lachte Karel heel hard, omdat hij dien Max zoo lekker voor den gek gehouden had.

Maar Max lachte niet mee.

„Ik ben toch in elk geval niet gekleed als een meisje,” zei hij en die steek was voor Karel, want hij had een pak gekregen van een Schotschen Hooglander. Dat is een broek van heel lange kousen, die tot aan den buik reiken en daarover heen een kort rokje. Ja, Karel liep met een rokje aan en geen wonder, dat de jongens begonnen te lachen, toen Max zei, dat Karel gekleed ging als een meisje.

„Waar zijn je vlechten, Karel?” plaagden ze.

„Kareltje heeft zich een Engelsch kopje laten knippen,” plaagde een ander.

Karel kreeg eerst een kleur, maar toen deed hij het verstandigste. Hij begon lustig mee te doen.

„Ik heet geen Karel,” zei hij, „ik heet vandaag Carolientje.”

„Leve Carolientje!” riepen de jongens geestdriftig uit.

In de verte kwam Loebas aandraven.

Die had in den woonwagen van de jongens, in „De Trekpot”, geslapen en was nu op zoek naar zijn baasjes. Hij begreep niets van de verkleedpartij en hij snuffelde aan de kleeren van de jongens. Edo was ook al als ruiter gekleed en neef Hendrik zag er uit als een neger-opperhoofd, maar dan natuurlijk niet zwart, zoo hadden ze hem uitgedost.

De dikke stalmeester kwam op hen toe.

„Naar de paarden, jongens!”

Daar stonden de paarden in een lange rij.

Alle menschen uit het circus, die een beetje konden paard rijden, stonden er bij en hielden de dieren aan de teugels.

Er liepen ook een paar mannen rond met foto-toestellen.

„Dat zijn journalisten,” zei neef Hendrik, „menschen van de krant. Die komen hier kijken en morgen staan de plaatjes dan in de krant.”

„Misschien komen wij ook wel in de krant,” zei Karel en hij had de woorden nog niet goed uit den mond, of een van de fotografen riep tegen een anderen fotograaf:

„Zeg Jan, zie je die jongens met dien hond daar, dat is een aardig troepje voor een plaat... zouden ze Hollandsch verstaan?”

„Die denken, dat we in het circus hooren,” zei Karel en hij riep naar de fotografen:

„Kom maar hier hoor... we hebben best verstaan wat jelui daar net hebt gezegd en je mag ons best fotografeeren.”

„Zijn jullie Hollanders?” vroeg de fotograaf.

„Reken maar... we zijn net zoo Hollandsch als de nieuwe Hollandsche maatjesharing,” antwoordde neef Hendrik.

En toen ging de man, die bij den fotograaf liep, aan het vragen. Hoe ze in het circus waren terecht

gekomen en wat ze allemaal hadden gedaan. En hoe lang ze al van huis waren en nog veel meer. En op het lange lest vroeg hij hoe ze heetten.

Dat vertelden ze hem natuurlijk.

„Wel bedankt jongens,” zei de man en tegen den fotograaf zei hij: „Dat wordt een aardig stukje voor het ochtendblad!”

„Stukje?” vroeg Karel, „wat bedoelt u?”

„Wel,” zei de man, „ik ben ook van de krant zie je en ik schrijf nu een verhaaltje over jelui. Zoo’n artikeltje, dat noemen wij nou een „stukje”.”

„Een stukje?” vroeg Karel nog eens, „en dat gaat u maken?”

„Ja,” zei de man, „wat zou dat?”

„Niks,” zei Karel, „maar ik wou alleen maar zeggen, dat u dan een echte stukjesdraaier bent.... Ajussies!”

De man moest er zelf om lachen.

„Jelui bent me een mooi span voor een bokkewagen,” zei hij.

* * *

De directeur van het circus Salto kwam op de jongens toe.

„Bevallen de paarden jelui nog al!” vroeg hij.

„Ze zien er mooi uit,” zeiden de jongens.

„En het zijn makke beesten,” ging de directeur verder, „het zijn allemaal doodgoeie dieren. Ze zullen geen mensch kwaad doen en als je maar rustig op hun ruggetjes blijft zitten, gebeurt er letterlijk niets.”

„Ja, maarre...” zei Max en zijn stem beefde een beetje, „maarre... maarre... ik heb nog nooit op een paard gezeten... behalve dan op een hobbelpaard, maar toen was ik heel klein... maarre... op zoo’n paard.”

De directeur lachte hartelijk.

„Bang!” vroeg hij.

„Nee niet bang,” zeiden de jongens en brutale Karel zei: „Nee bang zijn we niet... maar ik weet alleen niet of dat paard wel weet, dat hij mak moet wezen.”

„Dat zal best losloopen,” zei de directeur, „wacht, ik zal jelui wel even op het paard helpen en hier deze vijf ruiters,” hij wees op vijf groote stevige circusklanten, die er vlak bij stonden, „deze vijf komen naast elk van jelui rijden. Die houden jelui zoo'n beetje in de gaten, begrepen... En nu, één twee drie in de stijgbeugels.”

Wip, daar zaten de jongens boven op den rug van hun paarden. Neef Hendrik had meer paard gereden, dat kon je duidelijk zien. Zoo recht als die zat er geen een. Maar de jongens deden hun best en gaandeweg ging het wel. Ze gingen al rechter zitten op dien lekker-warmen paardenrug en ze voelden zich wat trotsch.

Nu wipten alle andere ruiters op hun paarden.

De directeur sprong op een prachtigen witten schimmel. De hoornblazer gaf een signaal en daar ging het vooruit.

Dat was even een gek gevoel, zoo'n bewegend paardenbeest onder je, maar de dieren liepen precies achter hun voorgangers aan en de jongens hadden niet veel anders te doen, dan rustig mee te sjokken in den stoet.

Zoo kwamen ze buiten het hek en toen begon de groote pret pas. Want het heele stadje was uitgelopen om den optocht van het circus te zien. Iedereen, die maar eventjes vrij kon nemen, was naar het station gegaan of naar de straten in de omgeving.

Karel en Willem en Edo en Max voelden zich heele pieten, daar boven op die paarden. Heel wat jongens stonden langs den kant en die keken met diep ontzag omhoog naar die kranige ruiters, die zoo

maar op een paard zaten en meereden in den stoet.

„Wat gaat-ie fijn hé?” juichte Karel.

„Reuze!” riep Edo.

Max was heelemaal van den kook door de gebeurtenissen. Hij begon te roepen:

„Ik ben de Sheik van Akiboebeleboe. Ik rijd op mijn vurigen zwarten mustang door de groote woestijn... Allah...il...allah...!”

Neef Hendrik zei:

„Sheik, houd gauw je grooten mond, anders zullen we je eventjes krijgsgevangen maken.”

„Wie is de vermetele,” riep Max, „die het waagt op zoo snooden toon tot mij te spreken? Moet ik mijn lijfwacht sturen om hem te tuchtigen? Of zal hij voortaan een beetje beter op zijn woorden passen? Sheik Akiboebeleboe laat zich niet beleedigen... Zijn zwarte mustang...”

Maar opeens hield Max zijn mond, want het paard, waar hij op zat, wipte eventjes met de achterpooten en met een vaartje schoof Max naar voren. Hij klemde zich vast om den hals van het beest en riep:

„Help, ik val er van af!”

„Sheik Akiboebeleboe zit in den piepzak,” spotte neef Hendrik. De ruiter die naast Max reed, pakte het paard bij den teugel en heel voorzichtig werkte Max zich weer vast in het zadel.

„Hoe is het Sheik?” vroeg Karel.

„Houd je mond, vervelende pisang,” zei Max nijdig.

„De Sheik is niet in zijn hum!” zei neef Hendrik.

Zoo kwamen ze aan het station.

Daar was het een drukte van belang.

De paarden werden allemaal netjes naast elkaar gezet, aan weerskanten van de straat. Tusschen die lange rijen moesten straks de Indianen doorloopen.

De directeur reed af en aan.

Die regelde alles.

Er kwam ook een groote auto met een luidspreker er op, want de Indianenhoofdman zou straks ook een toespraak houden en dat moesten alle menschen natuurlijk hooren. En verder waren er menschen van de radio, die met een raar stukje marmer heen en weer liepen.

„Dat is een microfoon,” zei neef Hendrik, „ze gaan dat allemaal uitzenden wat er hier gebeurt. Dan komt er een meneer voor dat blokje marmer staan en die vertelt alles wat hij ziet en dat hooren ze dan overal in de heele wereld.”

„Overal?” vroeg Max, „bij ons thuis ook?”

„tuurlijk,” zeiden de jongens.

„Gossie, wat zou ik dan graag eens mijn moeder goeiendag zeggen,” zuchtte Max.

„De Sheik wil naar z'n mammië,” spotte Karel.

„Daar hoef je heusch niet mee te spotten,” zei neef Hendrik.

Bij het station kwam beweging in de menschen-massa.

„Zou de trein er al aankomen?”

Maar het was de burgemeester. Die droeg om zijn hals een grooten zwaren zilveren ketting en daaraan hing een soort gulden.

„Dat is de ambtsketen,” zei neef Hendrik, „zooiets dragen ze alleen maar bij heel zeldzame gelegenheden en die mannen, die daar bij hem loopen met die hooge hoeden en die zwarte jassen, dat zijn de wethouders en die anderen, dat zijn zeker de leden van den gemeenteraad. Tjonge tjonge, wat een deftigheid, en daar zijn wij zoo maar bij.”

De jongens konden van hun hooge zitplaats precies op een stuk van het perron kijken. Daar kwamen de kruiers al aanloopen. De trein was in zicht. En na twee minuten rolde de trein het station binnen.

„Daar heb je ze!” riepen Max en Edo plotseling

uit en jawel hoor, uit den trein stapten de Indianen in prachtige kleeding en de kruiers sjouwden met groote koffers.

De muziek begon te spelen. De politie drong de menschen wat achteruit. De burgemeester deed zenuwachtig, want die moest zoo meteen een redevoering gaan houden en dat is lang niet gemakkelijk. Iedereen was erg onder den indruk.

Nu kwamen de Indianen uit het station.

En alle menschen riepen uit volle borst:

„Hiep, hiep, hoera!”

Het was alsof er een rilling van plezier ging door alle menschen, die voor het station stonden, toen de stoet van de twintig Indianen uit het gebouw op de straat kwam. Nu het was dan ook wel een feestelijk gezicht. Voorop liep natuurlijk Witte Vleermuis, het opperhoofd. Het was al een oud man, zijn haren waren wit als sneeuw. Hij droeg een rood fluweelen buis en daarover lagen allemaal gouddraden.

„Zou dat echt goud zijn?” vroeg Karel, boven op zijn paard, aan Willem, die vlak naast hem, ook op een paardenrug zat.

„'tuurlijk jô,” zei Willem, „die Indianen hebben het goud immers zoo maar voor het oprapen. Dat kan je in alle Indianenboeken lezen. Ze hebben daar in Amerika geheime goudmijnen. De blanken weten die niet, maar de Indianen, reken maar, dat die wel weten hoe ze er komen moeten!”

Achter het opperhoofd kwamen de andere Indianen, een paar mannen, een paar vrouwen en wat jongens. Statig liepen ze een stukje van de straat over en toen wenkte de directeur hen naar de microfoon. Daar gingen ze staan. De burgemeester met zijn ambtsketen om, de wethouders en de leden van den gemeenteraad kwamen daar ook staan.

„Nou gaan ze een redevoering houden,” riep Max

en dat was zoo. De burgemeester deed zijn mond open en dicht en af en toe hoorde je ook wel eens een paar woorden van wat hij zei, want de menschen op straat en die uit de ramen van hun huizen hingen, maakten een lawaai, dat je niet alles kon hooren. De burgemeester zei iets van welkom en nog eens van welkom en toen ging de directeur voor het marmeren blokje staan en die zei precies hetzelfde, maar met andere woorden en dat klonk wat plechtig.

„Nou gaat het opperhoofd spreken,” zei Karel.

Het werd opeens heel stil, want de menschen wilden natuurlijk hooren wat die oude Indiaan te vertellen had, maar ze hadden zeker gedacht, dat hij Nederlandsch zou gaan spreken en dat was mis. De oude Indiaan sprak doodgewoon Indiaansch en niemand verstond er een oortje van; alleen de Indianen zelf begrepen wat het opperhoofd zei en het was zeker erg mooi, want toen hij klaar was, riepen ze allemaal „How!”

„Dat beteekent: bravo!” legde Willem uit.

„Daar gaat Zwartemes,” riep Karel en ja warempel daar stapte Zwartemes, de Indiaansche vriend van Karel naar voren en die begon in het Nederlandsch te vertellen wat Witte Vleermuis zooeven in het Indiaansch had gezegd en dat was ook al weer van welkom en nog eens welkom.

„Ik vind redevoeingen een saaie beweging,” zei Willem, „ze zeggen allemaal precies hetzelfde, alleen gebruiken ze er andere woorden voor.”

Een van de jongens uit het stadje was langzaam door de menschen naar voren gedrongen en hij stond nu tusschen de paarden van Edo en Max in. Toen Zwartemes de woorden van Witte Vleermuis vertaalde, riep de vreemde jongen naar zijn vriendje, die boven in een lantaarn was geklommen:

„Laat je niet besjoegelen jô, dat is geen echte

Indiaan, ze hebben dien knul verkleed en een beetje opgeschilderd."

Willem hoorde dat en hij riep omlaag van den rug van zijn paard:

„Je weet er geen spat van, malle brasem, die man daar is een echte Indiaan... Hij heet Zwartemes..."

De jongen keek omhoog naar Willem en zei:

„Zeker net zoo een echte Indiaan als jij een echte cowboy bent."

„En toch is het een echte Indiaan," zei Willem.

„Nietes!"

„Welles!"

„Nietes!"

„Welles."

Willem maakte zich kwaad en daardoor werd het paard onder hem een beetje onrustig. De jongen sprong verschrikt achteruit en Willem hoorde hem tegen zijn vriendje in den lantaarnpaal zeggen:

„Die kleine cowboy daar boven op dat paard, da's een kwaje hoor, die heeft zijn paard de sporen gegeven om mij bang te maken!"

Nu ging de heele stoet zich opstellen.

Dat was geen gemakkelijk werkje. De directeur draafde heen en weer en regelde alles. Voorop moesten natuurlijk de gasten loopen en in rijtuigen daarachter kwamen de burgemeester, de wethouders en de raadsleden. Daarachter kwam een auto met allemaal jonge heeren, die hooge hoeden op hun hoofden hadden en groote sigaren rookten! Op het voorruitje van de auto stond een papiertje geplakt en daarop was met zwarte letters gedrukt: PERS.

„Daar heb je die krantenlui weer," zei Karel.

„Die komen ook overal bij," mopperde Willem, „en wij mogen achteraan loopen."

En achter de auto met de pers kwamen de menschen uit het circus. Eerst kwam er een ouderwetsche

postkoets, zoo eentje, die hoog op de wielen staat en daarin zaten vier dwergen, verkleed als Chineezers, dan kwamen de negers, de bruine menschen van Ceylon en nog veel meer. Ze liepen allemaal, vele honderden menschen, in de bontste kleedij. En heelemaal achteraan kwamen de ruiters.

Zoo trok men door de stad. De menschen langs den weg juichten van plezier toen ze den feestelijken stoet weer zagen voorbijtrekken. Netjes in de rij liepen de paarden, waarop onze vrienden, Karel en Willem en Max en Edo en neef Hendrik zaten. Loebas, de hond, liep naast de paarden en je kon aan zijn snuit zien, dat hij met zijn hondenverstand dacht: „Daar hoor ik ook bij!”

Opeens gebeurde er iets onverwachts. Juist, toen het voorste gedeelte van den stoet voorbij de jongens trok, die nog in het gelid langs den kant stonden, begon het paard, vlak naast dat van Willem, te steigeren. De oude Indiaan, Witte Vleermuis, het groote opperhoofd, dat heelemaal uit Amerika was gekomen om den gast te zijn van het circus Salto, sprong opzij, om niet geraakt te worden door de voorpooten van het schuwe beest, maar het hielp niet. Het paard draaide zich een halven slag om en begon met zijn achterpooten in de lucht te schoppen. De oude Indiaan zou vast en zeker door de hoeven worden getroffen. De menschen begonnen te gillen. Het was een zenuwachtig gedoe en niemand wist precies wat er allemaal gebeurde.

Willem, die boven op zijn paard alles had gezien, bedacht zich geen oogenblik. Hij boog heel ver links over zijn paard heen en greep het steigerende beest van zijn buurman bij de teugels. Toen gaf hij een flinken ruk. Het beest schrok door dien onverwachten ruk en bleef stokstijf staan, maar nu gebeurde er iets veel ergers. Het paard van Willem, zenuwachtig

door alle drukte rondom en in de war gebracht door het gegil en geschreeuw van de menschen, legde zijn ooren in den nek, nam een sprong vooruit en sloeg op hol.

Willem was door den schok eerst achterover en toen voorover gevallen. Hij klemde zich stevig vast aan de manen van het beest, dat als een pijl uit den boog over de door de politie vrijgehouden straat vloog. Loebas, de hond, draafde naast het hollende beest mee.

De menschen gilden, de politie floot en dat maakte het hollende paard nog angstiger.

Toen sprong plotseling Loebas met een grooten sprong vlak voor het paard en hapte naar den bek van het beest. Het schrok even, maar rende door. Weer sprong Loebas omhoog en nu bleef het paard staan, niet wetend wat voor beest daar voor zijn voorpooten heen en weer sprong.

Zoo plotseling was de schok, dat Willem uit het zadel vloog. Nog even probeerde hij zich vast te houden aan de manen, maar de schok was te hevig en met een grooten boog vloog hij over den kop van het paard en viel met een harden slag op de straatsteenen. Nog even zag hij de gezichten van de verschrikte menschen, die op hem kwamen afhollen, toen werd alles rood en donker voor zijn oogen en Willem was bewusteloos...

ELFDE HOOFDSTUK.

Een kwartier was het nu al geleden, dat het ongeluk was gebeurd en Willem was nog steeds bewusteloos. Er was een auto gekomen van den geneeskundigen dienst en die had heel voorzichtig Willem naar het ziekenhuis gereden. Daar lag hij in een groot wit bed en er stonden twee dokters en een paar ver-

pleegsters om hem heen. De directeur van het circus, de jongens, neef Hendrik en een paar menschen van de kranten wachtten beneden in de wachtkamer van het ziekenhuis.

De gezichten van de jongens en van neef Hendrik stonden strak. Zij hadden roode oogen van het huilen en dat was geen wonder, want toen ze Willem hadden zien wegdragen op de brancard, die uit de ziekenauto was gekomen, hadden ze allemaal gedacht, dat hun vriendje dood was.

Maar de dokter had hen gauw getroost.

„Nee, dood is hij nog lang niet hoor... zoo gauw gaat dat niet, maar hij heeft wel een stevigen klap gehad van de straatsteen, pardoes tegen zijn achterhoofd. Enfin, we zullen nu maar eerst eens zien, dat hij weer bij zijn bewustzijn komt.”

Daarop wachtten de jongens nu.

De directeur van het circus zei:

„Hij is een stevige knaap, die vriend van jelui... Hij zal het wel halen... en het mooiste is, dat hij dat ongeluk heeft gekregen om een ander te redden. Ik heb precies gezien hoe het ging. Als hij dat wilde paard van zijn buurman niet bij de teugels had gegrepen, had Witte Vleermuis een schop van het beest gekregen en zoo'n oude man zou er vast en zeker aan gestorven zijn.”

Neef Hendrik zei:

„En Loebas heeft het hollende paard tegengehouden. Stel je voor, dat het was doorgehield. Geen honderd meter verder waren de spoorboomen en die waren juist gesloten. Willem had wel onder den trein kunnen komen.”

De directeur keek eens naar neef Hendrik en zei:

„Loebas is een kraan van een hond, als hij er niet geweest was, zou het ongeluk veel erger geweest zijn.”

Zoo praatten ze daar beneden in de wachtkamer

van het ziekenhuis en intusschen lag die arme Willem boven tusschen de lakens en wist niet wat er met hem gebeurde. De dokters en de verpleegsters stonden met bedrukte gezichten rondom het bed en probeerden van alles om hem weer bij bewustzijn te brengen.

Na een half uurtje ging de dokter naar beneden. Hij zei tegen de mensen in de wachtkamer:

„Willem is eventjes bij kennis geweest en nu slaapt hij al weer. Het is het beste, dat u nu maar naar het circus teruggaat en morgenochtend tegen tien uur terugkomt. Dan weten we wel wat meer.”

„Hoe lang kan die ziekte duren?” vroeg neef Hendrik.

De dokter zei: „Tja, dat is heel moeilijk te zeggen. Hij heeft een smak gedaan, die een mensch op leeftijd niet zou hebben overleefd, maar die jonge hoofden kunnen heel wat verdragen. Ik denk, dat hij het er wel doorhaalt, maar veertien dagen zal hij zeker in het ziekenhuis moeten blijven.”

„Veertien dagen... veertien dagen,” zeiden de jongens, „dat is net de heele vacantie!”

De directeur van het circus zette zijn hoed op. „Ga mee jongens,” zei hij, „thuis kunnen we verder praten.”

Voor de deur van het ziekenhuis wachtte de auto van den directeur en die bracht hen in snelle vaart naar het circus Salto terug.

Daar was het ook al een heele opschudding. Er stonden groepjes mensen bij elkander. Iedereen praatte over het ongeluk. Iedereen zei, dat Willem een flinke jongen was om zijn leven te wagen voor den ouden Indiaan. Toen de jongens door het hek waren, kwamen van alle kanten de mensen op hen af en vroegen hoe het met Willem was, maar de directeur zei, dat ze de vriendjes nu niet moesten lastig vallen.

Uit een van de groepjes trad een man naar voren,

het was Potterolie, de clown, die voor een paar dagen hun hond had gestolen en die door Loebas zoo danig was toegetakeld. Hij stak zijn hand uit naar neef Hendrik en zei:

„Ik hoop van harte, dat Willem weer beter wordt... Hij is een flinke jongen... en Loebas is een beste hond.”

„Dank je wel Potterolie,” zei neef Hendrik, „laten we nu maar weer goede vrienden worden!”

„Naar den wagen,” riep de directeur en het heele clubje liep naar den wagen van den directeur.

* * *

In den wagen zat ook Witte Vleermuis, het Indianenopperhoofd en Zwartemes vertaalde zijn woorden.

„Directeur,” zei hij, „wilt u naar het ziekenhuis telefoneeren en zeggen, dat ze den knapsten professor moeten roepen, die er te vinden is. Alles wat het kost betaalt mijn stam. De jongen heeft mij het leven gered, wij zullen zorgen, dat hij weer beter wordt, how!”

„Dat komt in orde,” zei de directeur.

„Directeur,” zei neef Hendrik, „’t eerste, wat we nu moeten doen, is den vader en de moeder van Willem waarschuwen.”

„Precies,” zei de directeur, „dat had ik ook al gedacht, de ouders moeten hierheen komen. U kunt dadelijk met mijn auto naar hen toe rijden en hen hierheen meebrengen... en wat jelui zelf betreft. Ik blijf nog een week hier in de plaats met het circus. Als Willem in dien tijd niet beter is, dan gaan jelui met het circus mee naar de andere stad en telkens, als er bezoek is in het ziekenhuis, brengt mijn auto jelui heen en weer. Jelui blijft zoolang mijn gasten... enne... wat dien woonwagen van jelui betreft, dien Trekpot, die blijft zoolang hier. De vacantie is nu toch in de war geloopen.”

„Uitstekend,” zei neef Hendrik, „dan ga ik maar meteen naar den vader en de moeder van Willem.”

Witte Vleermuis, het Indianenopperhoofd, wenkte de jongens. Hij zei wat tegen Zwartemes en deze vertaalde:

„Gaan jelui mee naar den wagen van de andere Indianen?”

Langzaam liepen ze nu naar de andere leden van den Indianenstam. Het opperhoofd praatte met de mannen en de vrouwen en eindelijk zei hij iets tegen Zwartemes.

„Jongens,” zei deze, „het opperhoofd zegt, dat de Indianen ook hun medicijnman hebben meegebracht, dat is de toovenaar van den stam en die heeft gezegd, dat de Indianen een grooten dans moeten maken om Manitou, dat is de god der Indianen, te smeecken Willem weer gezond te maken.”

Nu begon een vreemd tooneel.

De Indianen staken hun kleeren vol met kleine veertjes en in de hand namen zij belletjes en trommels. In een grooten kring begonnen ze te dansen.

De medicijnman stond in het midden en die riep allemaal vreemde woorden, waarop de dansende Indianen antwoordden met nieuw gezang en nieuw gerinkel van de bellen. Het was een onheilspellend gezicht. Het geheele circus was komen kijken, maar niemand die er lachte, want de gezichten van de Indianen stonden ernstig en ook al geloofde je niet aan zulke dingen als een medicijnman, je kwam toch onder den indruk van het tooneel.

Wel een half uur duurde de dans en toen was het uit.

De medicijnman zei iets tegen het opperhoofd en die vertelde het weer aan Zwartemes.

„De medicijnman zegt,” vertelde Zwartemes, „dat Willem heel hard gevallen is, maar dat hij beter zal worden, heelemaal beter!”

Na een poosje kwam de auto van den directeur terug met den vader en de moeder van Willem. Die gingen direct naar het ziekenhuis en toen ze terug kwamen, stonden hun gezichten minder droevig dan toen ze er heen gingen.

„Er is een beroemde professor bij,” vertelden ze, „en die zegt, dat Willem vast en zeker weer beter wordt.”

„Dat is de professor, die Witte Vleermuis gestuurd heeft” zei neef Hendrik.

„Ja,” zei de vader van Willem, „de dokter zei ook, dat er een boodschap was gekomen, dat de knapste professor moest worden gehaald om Willem beter te maken. De Indianen zouden alles betalen.”

„Blijft u vanavond hier,” vroeg de directeur van het circus, „of gaat u weer naar uw huis terug. Mijn auto staat tot uw beschikking en die zal u morgenochtend ook van huis halen.”

„En de jongens zijn vanavond mijn gasten,” zei het opperhoofd, „zij zijn de vrienden van den stam geworden... als Willem beter is zullen we hun plechtige opname in onzen stam vieren met een groot feest... Vanavond zijn zij onze gasten!”

En trotsch als pauwen stapten Karel en Max en Edo met neef Hendrik achter Witte Vleermuis aan. Tjonge, tjonge wat voelden zij zich groot. Als Willem beter werd, zouden ze lid worden van een Indianenstam en voortaan zouden ze de vier Indiaansche jongens uit hun klas zijn.

Edo zuchtte:

„Als Willem nou maar beter wordt!”

„Wat zucht mijn roode broeder,” zei Max, die zich voorgenomen had om voortaan niet anders dan op de Indiaansche manier te spreken, „wat zucht mijn roode broeder alsof hem een steen op het hart gevallen is. De groote Manitou heeft gezegd, dat Willem beter wordt.”

„Maar de groote Manitou kan zich ook vergissen,” zei Edo bedenkelijk.

Max keek minachtend naar zijn broertje en zei schamper:

„Mijn roode broeder Edo heeft het hart van een squaw, zijn stem is die van een jakhals en zijn moed die van een schaap...”

Dat liet Edo zich niet zeggen:

„Zeg ben je heelemaal besuikerd,” riep hij nijdig, „je moet mij niet uitschelden... ik heb geen stem van een jakhals... en ook niet den moed van een schaap...”

„Mijn broeder is bang,” ging Max voort, hij is bang, zooals de zonen van een jakhals altijd zijn...”

Maar nu gleed een glimlach over het gezicht van Edo.

„Zoon van een jakhals,” riep hij lachend uit, „nou heb ik je... nou ben je d'r gloeiend bij... want als *ik* de zoon van een jakhals ben, dan ben jij er ook eentje... je bent toch immers mijn broertje.”

„Die zit!” zei Karel.

„Dat komt,” zei neef Hendrik, „dat komt er van als jongetjes Indiaansch doen.”

„Jongetjes,” protesteerden ze nu alle drie, „jongetjes, over een paar weken zijn we allemaal echt lid van een Indianenstam en dan wil ik wel eens zien wie ons nog voor jongetjes durft uitschelden.”

„How!” zei neef Hendrik.

Zoo pratend en kibbelend waren zij bij de wagens van de Indianen gekomen.

Het waren vier wagens, die in een kring waren gezet. Op de open ruimte in het midden brandde een vuurtje. Een groote koperen ketel hing aan een haak in de vlammen.

„Mate!” zei Witte Vleermuis.

„Wat zegt-ie,” vroeg neef Hendrik aan Zwartemes.

„Mate,” zei de oude Indiaan, „dat is een soort

Indiaansche thee, die Witte Vleermuis pas heeft meegebracht uit Amerika. Het is een groote eer als een Indiaan je uitnoodigt om mate met hem te drinken."

Allen gingen op hun hurken rond het vuur zitten en toen gingen de groote koppen mate rond. Het smaakt verrukkelijk, precies thee met suiker.

„Zal ik jelui nu eens de geschiedenis van Witte Vleermuis vertellen," vroeg Zwartemes, die een beetje met het oude opperhoofd had zitten fluisteren.

„Graag," riepen de jongens en Zwartemes begon zijn vertelling.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Dit is het verhaal van Witte Vleermuis, zooals Zwartemes het vertelde:

„Ik ben nu negen en tachtig jaar oud. Mijn haar is grijs geworden en mijn armen en beenen zijn vermoeid als ik een kwartiertje ver geloopt heb. Maar eens was ik een jonge man en mijn vader was het groote opperhoofd Vliegende Arend, een van de grootste opperhoofden, die de roode mannen ooit hebben gehad.

Onze stam woonde in een vallei. Als ik aan mijn jeugd terugdenk dan zie ik die vallei weer, rondom hooge bergen en op den top van een van die bergen lag altijd sneeuw, zoo hoog was die. Toen heette ik nog niet Witte Vleermuis, ik werd Grootvoet genoemd, omdat mijn voeten grooter waren dan die van de anderen.

Rustig leefde onze stam daar. We joegen als we behoefte hadden aan voedsel of we vischten in de rivier, die niet ver van onze plaats door het dal stroomde. We waren gelukkig en tevreden. Onze wereld was maar klein, we kenden de Indianenstammen, die een eindje van ons vandaan aan den anderen kant van de

rivier woonden. Maar dat er ook nog andere menschen waren, menschen, die blanke gezichten hadden en een blanke huid, dat wisten we niet. Tja, tja, ik ben nu al een oude man en de tijd, waarvan ik nu spreek, is wel tachtig jaar geleden.

Maar op een keer kwam een bode van een van de stammen in de buurt bij ons en hij vertelde een wonderlijk verhaal, dat hij weer gehoord had van een anderen stam en die hadden het weer van een ander. Het verhaal was door het heele land gegaan en iedereen had het aan een ander verteld en zoo was het eindelijk bij ons terecht gekomen. Er was een groot huis gekomen, zoo vertelde dat verhaal, en dat huis dreef op het water. Het was een groote kano eigenlijk, maar veel grooter dan honderd kano's bij elkander en dat groote drijvende huis zat vol met vreemde mannen, die witte gezichten hadden en witte handen. Ze kwamen van ver over zee, ging het verhaal verder en ze waren naar het land van de Roode Mannen, dat waren wij, de Indianen, gekomen om goed te ruilen voor mooie kralen. Het verhaal vertelde, dat ze lange stokken bij zich droegen en als ze die tegen hun schouders legden, dan ging het onweeren en dan vielen de vogels zoo maar dood uit de lucht. Het was een vreemd en gek verhaal en niemand van onzen stam, die het eigenlijk wilde gelooven. We lachten er zoo een beetje om en we vonden, dat de man, die het overbracht, wel aardig sprookjes kon vertellen.

Maar na een paar maanden kwam een ander weer met hetzelfde verhaal en nu vertelde hij er bij, dat hij de witte mannen zelf had gezien. Ze trokken met wel honderd groote wagens door het land naar het Westen en ze hadden hun vrouwen en kinderen meegenomen. Af en toe, zoo vertelde dat nieuwe verhaal, bleven er een paar achter, die hadden dan een mooie en vruchtbare streek ontdekt en daar bleven ze wonen.

Maar de anderen trokken verder, steeds maar weer verder naar het Westen.

Mijn vader, het groote opperhoofd Vliegende Arend, was een wijs man en hij riep op een avond alle mannen van den stam bij elkander en zei:

„De bleekgezichten zullen ook naar deze vallei komen en ik vraag u, roode mannen, wat zullen wij doen als zij hier willen gaan wonen?”

De mannen van onzen stam spraken. De een wilde de blanken terug jagen met pijl en boog, de ander wilde vluchten en een andere plaats om te wonen zoeken, maar mijn vader was een vreedzaam en verstandig man en sprak:

„De vallei waar wij wonen is groot genoeg. Als de blanken hier willen wonen, kunnen zij komen.”

En zoo bleef het.

Wel, het duurde niet lang of de blanken kwamen. Het heele dorp liep uit om die vreemde mannen te zien, die een huid hadden, zoo wit als van vogels met allemaal roode pukkels er op en met haren eraan die ze baarden noemden.

Mijn vader was hen tegemoet gegaan en had met hen gesproken, want een van de blanken verstond de taal van onzen stam.

De blanken namen onze vallei in bezit en zochten de beste plekjes uit. Daar bouwden ze huizen en om die huizen bouwden ze sterke muren, want de Indianen van onzen stam waren wel erg vreedzaam, zeiden ze, maar wij telden wel drieduizend stevige mannen en zij waren maar met veertig.

Het duurde niet lang of er kwamen meer blanken.

Wat nog nooit gebeurd was, gebeurde nu. Onze jagers kwamen met leege handen thuis, want nu er zooveel menschen in het dal woonden, werden ook meer vogels geschoten en meer visch gevangen. Mijn vader keek elken dag bezorgder en op een avond

stapte hij naar den aanvoerder der blanken en vroeg hem te spreken. Wat ze precies hebben gesproken weet ik niet, maar ik herinner mij heel goed, dat daarna alle mannen van onzen stam bij elkander werden geroepen en vader ernstige woorden sprak.

„De blanken hebben gezegd,” zoo sprak hij, „dat zij de vallei in bezit hebben genomen en dat wij, de Indianen, geen recht hebben op den grond en niet op de vogels in de lucht en de visschen in het water. De blanken hebben gezegd, dat de Indianen maar moeten verder trekken als de vallei niet voldoende voedsel geeft.”

Zoo sprak mijn vader en daarna spraken de mannen van onzen stam.

Op dien avond kreeg ik mijn eerste werk als lid van onzen stam te doen. Mijn vader zeide mij, dat ik naar alle Indianenstammen in den omtrek moest gaan en de opperhoofden uitnoodigen tot een belangrijke vergadering boven op den hoogen berg, die altijd met sneeuw was bedekt. Daar wilde mijn vader met de hoofden van alle Indianenstammen, die wij kenden, spreken over de blanken, die onze vallei in bezit hadden genomen.

Ik reisde vele maanden achtereen. Ik bezocht alle stammen in den omtrek, wel veertig in getal en overal hoorde ik dezelfde klachten. Overal hadden de blanken den grond genomen en overal hadden de Indianen geen eten meer. Allen wilden graag de vergadering van de opperhoofden van alle stammen bijwonen, maar er waren er ook, die zeiden: „We komen wel, maar wat geeft het... de blanke is toch sterker dan wij.”

Op een avond, toen de volle maan scheen, was de vergadering boven op den berg in een dicht bosch, waar de sneeuw op den grond lag. Dien avond kreeg ik mijn nieuwen naam, dien ik nu draag, omdat ik de bode was geweest, die alle stammen had afgereisd.

Witte Vleermuis noemde men mij en zoo zou ik voortaan heeten.

De vergadering duurde tot diep in den nacht. Er waren er, die alle stammen uit het Indianenland wilden oproepen tot een bloedigen oorlog tegen den blanken man. Anderen wilden de blanken zooveel goud geven als ze zelf wilden hebben, dan zouden ze vertrekken, want wij Indianen weten de geheime plaatsen, waar men het goud zoo maar kan oprapen. Maar mijn vader zei:

„Wanneer wij den blanken zooveel goud geven, dat zij vertrekken, zullen zij in hun land het goud aan de anderen laten zien en komen er steeds weer nieuwe, die allen begeerig zijn naar het goud en dan komen we pas goed in de ellende.”

Maar de mannen wilden niet luisteren naar de woorden van mijn vader, die hen er tegen waarschuwde om den blanken mannen toch niet te vertellen waar het goud te vinden was.

Jelui moet niet vergeten, dat wij Indianen in die dagen eigenlijk heelemaal niet begrepen waarom de blanke mannen zoo graag goud wilden bezitten.

Er waren in ons land plaatsen waar je het gele metaal zoo maar voor het grijpen had.

Het was voor ons Indianen heelemaal niet zeldzaam en van de zeldzaamheid hangt immers de waarde af.

Wij hadden veel liever ijzer of koper, want ijzer was hard en je kon er stevige punten mee maken aan je speren en aan je pijlen.

En van het roode koper kon je mooie armbanden maken. Maar goud... dat weeke gele metaal, dat niet hard werd ook al liet je het dagen lang in het vuur liggen, neen goud was bij ons heelemaal niet in tel.

Maar de blanke mannen waren er verzot op! Alle Indianen kenden het verhaal van de twee blanke

mannen, die samen naar de wildernis waren getrokken om goud te zoeken en toen ze het gevonden hadden, zoo begeerig waren, dat ze met elkander gingen vechten om den buit. Alsof er niet genoeg was voor alle twee.

Het eerste wat elke blanke man vroeg was: „Weet je ergens een goudmijn?” en eerlijk gezegd hadden wij Indianen een beetje medelijden met de blanken, die zoo verzot waren op een metaal, dat nergens voor te gebruiken was. Als je het goed bedacht, waren alle blanken eigenlijk gekken.

Dat alles vertelde mijn vader en hij zei er bij, dat de blanken nooit zouden weggaan uit onze landen, ook al gaf men hun goud. Er zouden steeds weer nieuwe komen. Maar de andere opperhoofden wilden niet luisteren naar de woorden van mijn vader.

Zij lachten om zijn woorden en hoe hij ook sprak, zij zonden een drietal roode mannen naar het hoofd van de blanken en zeiden, dat zij met hem wilden spreken.

Het hoofd van de blanken kwam.

Hij was een groote man, die altijd vloekte en vreeselijk ruw was, maar de roode krijgers waren vriendelijk tegen hem en zeiden:

„Wij weten een plaats waar men het goud kan oprapen alsof het gewone steenen zijn.”

„Waar is die plaats?” vroeg de blanke man.

„Wij zullen u er heen brengen,” zeiden de roode mannen, „en u kunt net zoo veel goud meenemen als uw paarden kunnen dragen, maar wij stellen één voorwaarde.”

„En die is,” schreeuwde de blanke man.

„Onze voorwaarde is, dat uw krijgers zoo spoedig mogelijk het land van de Indianen verlaten.”

„In orde,” riep de blanke man, en hij riep al zijn mannen tezamen en vertelde hun van de afspraak.

De afgezanten kwamen terug in de vergadering van alle opperhoofden.

Alle opperhoofden waren verheugd en zij keken een beetje medelijdend naar mijn vader, maar deze schudde zijn grijze hoofd en zei:

„Ik hoop, dat de blanke mannen hun woord niet zullen breken, maar ik geloof het niet.”

Op een zonnigen dag kwamen de blanken in een lange rij met karren en wagens en trokken ons tentendorp binnen.

Het waren er wel duizend. Zij waren van heinde en verre gekomen op het gerucht, dat de Indianen een goudmijn zouden aanwijzen en dat iedereen zooveel goud kon meenemen als zijn paard kon dragen.

Het was opeens een geweldige drukte in onze vallei. Zooveel blanken hadden we nog nooit bij elkander gezien. En ze vertelden, dat er over de zee nog veel meer blanken woonden, wel zooveel als er korreltjes zand liggen aan het strand.

De Indianen wilden het in het eerst niet gelooven. Zooveel menschen als er zandkorreltjes zijn, dat bestond immers niet, maar de blanken zeiden, dat wij dommooren waren en toen moesten we het wel gelooven.

's Avonds spraken onze Indiaansche mannen voor hun tenten over de vele blanke mannen, die er in de wereld zijn en ze begonnen een beetje angstig te worden, wanneer ze bedachten dat er misschien toch niet genoeg goud zou zijn om alle blanken tevreden te stellen en te doen terugkeeren naar hun eigen land.

Zoo kwam eindelijk de dag, dat de hoofdman der blanken zei: „We vertrekken vandaag naar de goudvelden.” De paarden werden gezadeld en allen kwamen bij elkaar op een groot grasveld.

Wel, toen ze allemaal in een grooten kring stonden, kwamen twee gidsen, Indianen natuurlijk, uit de tenten en die gingen hun vooruit. Ik reed ook mee, want ik wist wel waar de plaats was, waar het

goud te vinden was, maar ik wilde zien hoe dit afliep, want eerlijk gezegd, dacht ik ook, dat mijn vader veel te somber was.

Wel drie dagen en drie nachten achter elkander trokken wij door de bergen en eindelijk zeiden de gidsen: „Hier in de vallei ligt het goud voor het oprapen,” en dat was zoo.

Het was een dal midden tusschen de bergen.

De natuur was nergens zoo woest als hier. Wie den weg naar dit oord niet wist, kon dagen lang in den omtrek dwalen zonder te weten hoe hij over de hooge bergen met die steile wanden moest komen.

Maar wij Indianen wisten het wel.

Heel ver weg aan den anderen kant van de bergen was een grot.

Het leek een hol dat den beer tot woonplaats diende, maar als je er binnen ging, dan zag je, dat de natuur hier een soort gang had gemaakt, die een heel stuk door den berg ging. Het was er donker en de mannen moesten takken in brand steken om te kunnen zien waar men den voet moest zetten. Als je een uur door de donkere gang had geloopt, stond je plotseling voor een riviértje, dat hier diep onder de aarde stroomde. Waar het vandaan kwam wist niemand en waar het eindigde ook niet. Maar wij Indianen wisten, dat het riviértje niet diep was en als je het maar stroomopwaarts volgde, dan konden de paarden er best in loopen en dan kwam je eindelijk, na heel veel tijd, aan den anderen kant van de onderaardsche gang.

Daar zag je dan de goudvallei voor je oogen liggen. De wanden waren geel van het vele goud, dat het gesteente er bevatte en tusschen de steenen op den bodem lagen de korrels goud, zoo groot als eieren. Hoe die daar kwamen? Oude Indianen vertelden, dat het riviértje uit de onderaardsche gang vroeger een machtige stroom was geweest en hier de goud-

vallei een groot meer, waarin die stroom uitliep. Maar op een goeden dag waren de booze geesten, die onder den grond huizen, kwaad geworden op elkander. Ze hadden met elkander gevochten en zoo hevig was de strijd geweest, dat tot ver in den omtrek de bodem was gescheurd. Toen was het groote meer in den grond weggezonden en de breede rivier was een klein stroompje geworden, maar het goud lag voor iedereen voor het grijpen.

De blanke mannen vielen als gekken op den grond en begonnen hun zakken en buizen vol te stoppen met het gele metaal.

Dat duurde zoo eenige minuten en wij Indianen, stonden er bij en lachten onbedaarlijk, want zooveel haast was immers heel niet noodig. Zij hadden immers wagens meegenomen en paarden en we hadden toch allen tijd.

Een week lang bleven we in de goudvallei, toen was alles zoo vol geladen, dat er geen muis meer bij kon en zoo trokken we terug!"

Witte Vleermuis knikte toen Zwartemes zoover gekomen was met zijn verhaal. Al verstond hij de woorden niet, toch begreep hij wel ongeveer welk deel van het verhaal verteld werd.

Zwartemes wachtte even en ging toen verder:

„De blanke mannen verlieten ons, maar het gebeurde precies zooals mijn vader, Vliegende Arend, had voorspeld. Al heel spoedig verspreidde zich door het land het verhaal van de goudmijn, die de Indianen den blanken mannen hadden gewezen en er kwamen hoe langer hoe meer blanken naar onze vallei.

Het scheen wel of elke nieuwe stroom blanken ruwer en wreeder werd.

De eerste blanken waren vriendelijke mannen geweest, maar wat er nu kwam kende wetten noch geboden. Zij trokken bij den minsten twist de messen

uit de gordels of de revolvers en elken avond daverden de wanden van onze vallei van de kreten om hulp en de ruwe woorden.

Als onze mannen niet bereid waren met de goudzoekers mee te gaan, vielen er klappen, want de blanken waren ruw en zij vochten spoedig.

En het werd hoe langer hoe slechter voor de roode mannen.

De blanke mannen gedroegen zich of het land van hun was en zij joegen de Indianen weg.

Wie van ons Indianen niet spoedig vertrok, kreeg van de blanken ransel. Er was niemand bij wien de Indianen recht konden zoeken, want niemand wilde ons aanhooren. Wij waren heelemaal overgeleverd aan de willekeur van de blanke overweldigers.

Bij de Indianen begonnen hoe langer hoe meer mannen te vragen: „Moet dat zoo nog langer duren?”

Zoo gebeurde het, dat mijn vader mij opnieuw bij zich riep en tegen mij zei:

„Ga weer naar alle stammen, die in dit land wonen en vraag alle opperhoofden of zij naar een nieuwe vergadering willen komen.”

En opnieuw kwamen de mannen en nu spraken de opperhoofden heel anders dan den vorigen keer. Zij zeiden allemaal, dat mijn vader gelijk had gehad toen hij waarschuwde tegen de blanke mannen en zij vroegen hem wat er nu moest gebeuren!

Ik zie mijn vader nog zoo als hij daar stond op een grooten steen in het bosch, de grijze haren wapperend om zijn hoofd. Hij zei:

„Er is een tijd geweest, maar die is nu voorbij, toen konden wij probeeren in vrede te blijven leven met de blanken. Dat was voordat wij hun vertelden waar het goud te vinden was. Maar nu zij weten, dat er goud ligt in dit land, zullen wij nimmer meer in vrede kunnen leven. Steeds weer nieuwe blanken

zullen komen om hun paarden vol te laden met goud en de roode mannen zullen verjaagd worden van hun gronden. Wij moeten den blanken den oorlog verklaren."

Zoo gebeurde het. Er kwam oorlog.

Het werd de wreedste oorlog, dien ik ooit heb meegemaakt.

Wij Indianen vochten om ons land, om ons recht en om ons leven. Maar wij hadden een vijand tegenover ons, die vele malen sterker was dan wij. Geweren hadden de Indianen ook bemachtigd en we leerden er goed mee schieten. Er zijn in dien strijd duizenden Indianen gevallen.

Twintig jaar lang duurde die oorlog van de Indianen tegen de blanken en de Indianen verloren den oorlog.

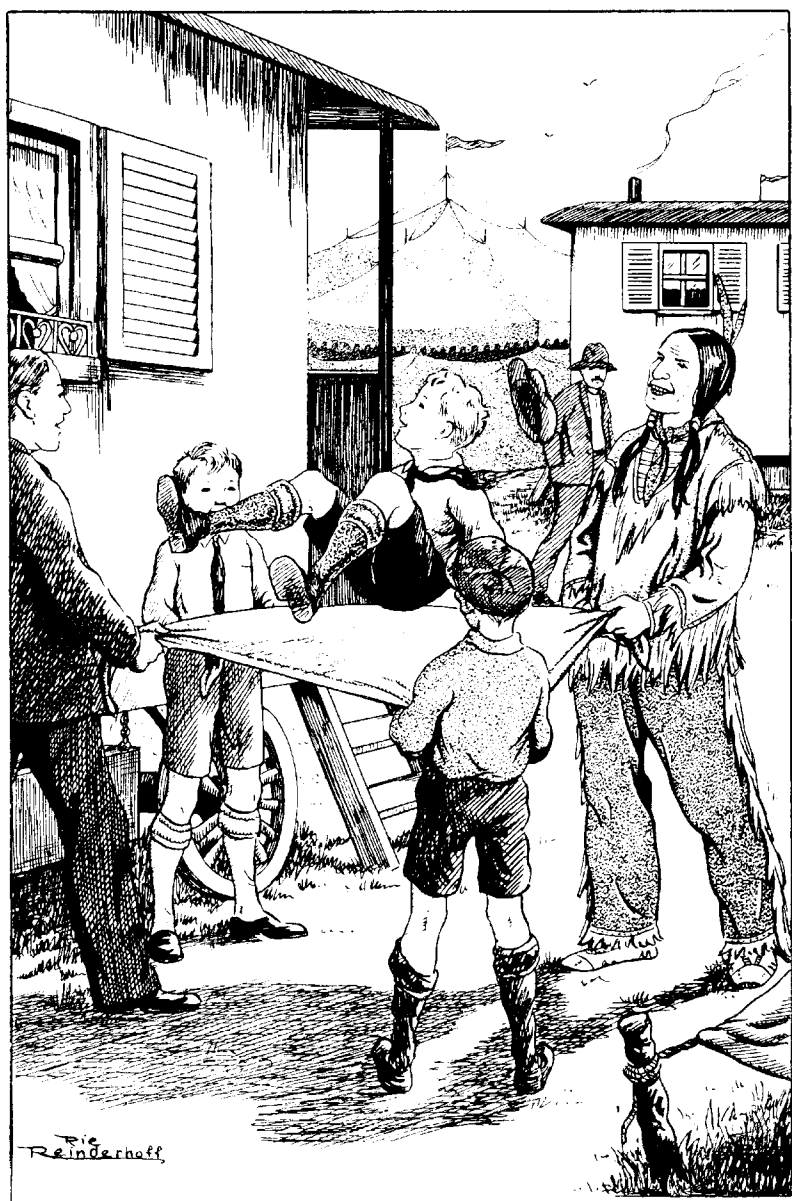
Niet omdat zij niet dapper waren, maar omdat de blanke mannen den Indianen leerden drinken van een drank, dien wij vuurwater noemen. Als ze dien drank hadden gedronken, wilden ze steeds meer hebben en dan werden ze vroolijk en daarna ziek. Maar denken konden ze niet meer en ten slotte kenden ze maar één verlangen: vuurwater. Zij liepen naar den vijand over voor een flesch vuurwater en ze wilden niet meer vechten als de blanken hun een slok beloofden.

Zoo werden de Indianen verjaagd van de eene vallei naar de andere. Duizenden en duizenden sneuvelden in den oorlog en ten slotte waren er nog maar zoo weinig over, dat de regeering heel veel soldaten zond met een generaal, die zei:

„Ophouden met vechten."

Nou, dat wilden de Indianen wel, maar ze wilden ook weer in het bezit komen van hun eigen grond.

Toen kwamen er nog meer mannen van de regeering en die gingen weer praten en ten slotte riepen die de opperhoofden van de blanken bij elkander en die van de Indianen en die moesten toen vrede sluiten.

„Zoo doen wij in Amerika met jongetjes, die weggloopen.” blz. 168

Mijn vader, de Vliegende Arend, was intusschen gestorven en ik was hem opgevolgd als het eerste opperhoofd. Alle andere opperhoofden waren onder mij gesteld, maar veel waren het er niet meer, want in den oorlog waren vele mannen en vrouwen en kinderen gestorven en nog meer waren het slachtoffer geworden van het vuurwater.

De regeering zei, dat de Indianen een vaste woonplaats zouden krijgen en daar mochten de blanken niet komen.

Zoo werd de vrede gesloten en nu wonen de weinige Indianen, die er nog over gebleven zijn in hun afgesloten gebied."

Zwartemes eindigde zijn vertelling.

Witte Vleermuis zuchtte. Daarna zei hij iets tegen Zwartemes.

„Jongens,” zei de oude Indiaan, „het opperhoofd Witte Vleermuis zegt, dat hij mij die geschiedenis heeft laten vertellen, omdat jelui lid zult worden van den stam, zoodra Willem beter is. Hij zegt, dat je goed moet weten wat dat beteekent. Overal waar Witte Vleermuis komt, vertelt hij de geschiedenis van de Indianen, hoe ze werden verdreven en verdelgd. En als jelui nou lid wordt van den Indianenstam, en dat worden jelui, want je vriendje Willem heeft immers het leven van Witte Vleermuis gered, als jelui nou lid wordt, dan ben jelui een deel geworden van die geschiedenis. Wat dat beteekent begrijp jelui nog niet, maar dat hoeft ook niet, als je maar weet, dat Indianen ook menschen zijn en als je dat maar ook aan je vrienden en zoo vertelt."

„Dat zullen we,” riep Max.

„Vast en zeker!” zei Edo.

„Reken maar,” zei Karel, „’t is toch zeker een reuze schandaal zooals die blanken de Indianen hebben behandeld en geloof maar vast, dat ik het aan iedereen

zal vertellen. Jakkie, ik vind het niks leuk, dat ik een blanke ben. Ik wou, dat ik een echte Indiaan was."

„Dan zul je je een ander velletje moeten laten aanmeten," zei neef Hendrik en toen lachten ze allemaal weer.

Een tijdje lang nog zaten de jongens bij de twee Indianen om het vuur.

Toen kwam er een boodschap van den directeur.

Het was een papiertje, waarop geschreven stond:

„Over tien minuten gaat de brandweer van het circus oefenen. Wil jelui er bij zijn. De directeur."

Nou dat lieten de jongens zich geen tweemaal vragen. Ze vertelden Zwartemes wat er aan het handje was en die vertaalde het weer voor Witte Vleermuis en toen stapten de jongens op.

„Dag hoor!" zei Max, „we zien jelui nog wel."

„How!" zei Edo.

„De blanke man groet den rooden man," zei Karel gewichtig, maar Zwartemes schoot er van in een lach en gaf Karel voor de grap een schop tegen het weeke gedeelte van zijn rug, zoodat hij holderdebolder over het gras tuimelde.

Karel stond op en sloeg het stof van zijn kleeren. Toen ging hij, voor de grap, in de bokshouding tegenover den ouden Indiaan staan.

„Kom maar op als je durft," riep hij lachend.

Zwartemes riep terug:

„Moeten we de strijdbijl opgraven?"

„Ja!" riep Karel nog steeds lachend.

Maar Edo en Max en neef Hendrik wilden zoo lang niet wachten.

„Toe jô, schiet nou een beetje op met je flauwsies," riep Edo, „zoo meteen begint die geschiedenis met de brandweer en dan sta je hier nog te ginnegappen."

„Ginnegappen," zei Karel beleedigd, „ginnegap-

pen... dat noemt-ie sapperdemallemosterdmolen ginne-
gappen, als ik hier bezig ben een Indiaan te verslaan,
in mootjes te hakken, in azijn te leggen... dat noemt-ie
ginnegappen."

„Maar nu werd neef Hendrik ook ongeduldig.

„Schiet je op of niet, vervelende snijboon," riep hij.

„Ik kom al," zei Karel lachend en hij liep met de
anderen mee en tegen Zwartemes riep hij:

„Wacht maar mannetje, als ik straks m'n kom-
metje koffie gedronken heb, gaan we verder met den
oorlog."

Arm in arm drementen de vrienden nu over het
grootte circusterrein, Loebas de hond naast hen.

Waar ze voorbij kwamen hoorden ze vriendelijke
groeten, want na de geschiedenis met het hollende
paard waren de vrienden de helden van den dag
geworden.

Zoo kwamen ze bij de plaats waar de eigen brand-
weerwagens van het circus al klaar stonden, de brand-
weerlieden er naast.

Buiten het hek stonden honderden menschen nieuws-
gierig te kijken, want er was een omroeper door de
stad gegaan om aan boeren, burgers en buitenlui te
vertellen, dat er 's avonds een oefening van de brand-
weer zou zijn en nu stonden de menschen er in dichte
drommen op te wachten.

Toen de jongens bij de brandweerwagens versche-
nen, maakten de menschen ruimte voor hen.

„Daar heb je ze," hoorden ze zeggen, want de
heele stad wist al van het ongeluk, dat Willem was
overkomen.

De oefening van de brandweer begon.

Het was wat aardig, maar op den langen duur
ging het toch vervelen.

„'t Is jandoppie allemaal precies hetzelfde," zei
Edo, „ze maken ergens een brandje en dan gaan ze

net zoo lang spuiten totdat het brandje uit is. Ik zou daar niet veel aardigheid in hebben."

„Wil je het misschien zelf eens probeeren?" vroeg een van de brandweerlieden, die dat hoorde.

„Zelf spuiten?" vroeg Edo.

„Zeker," zei de man en hij gaf Edo de zware straalpijp in de hand en daar ging het hoor.

Edo werkte met de straalpijp alsof hij het zijn leven lang gedaan had. Hij mikte den straal water pardoos op de brandende plekken en dat ging wat fijn.

Uit de groepen menschen, die er om heen stonden, kwam een jonge man naar voren met een stuk papier in de hand en een potlood.

„Mag ik u eens wat vragen?" vroeg hij.

„Zeker," zei Edo.

„U hoorde toch bij het troepje vrienden, waarvan vanmiddag die jongen dat ongeluk heeft gekregen, nietwaar."

„Ja," zei Edo, „wat zou dat?"

„Nou, wilt u mij daar dan wat meer van vertellen?"

„Waarom?"

„Voor de krant...!"

„O," zei Edo verrast en onwillekeurig maakte hij een beweging met zijn handen, maar daardoor sloeg de straalpijp opeens naar boven en, voor de menschen goed bemerkt hadden wat er gebeurde, was de man van de krant kletsnat gespoten.

Een stuk of wat menschen sprongen naar voren om de straalpijp vast te grijpen, maar een van de mannen struikelde over de slang en over hem heen vielen vele anderen.

Dat was een tumult.

De menschen rolden over den grond en midden tusschen hen spoot de straalpijp zijn water. In een oogwenk waren alle menschen drijfnat. Toen draaide een van de brandweermannen op den wagen de

kraan dicht en dat maakte een einde aan het kabaal.

Maar wat zagen de mensen eruit!

Het water liep hun bij straaltjes uit de kleeren.

„Ik moet zeggen, jelui bent me een mooi span voor een bokkenwagen,” mopperde de man van de krant.

„Kan ik er wat aan doen,” zei Edo, „die straal sprong opeens uit mijn handen. Ik ben zelf ook klits klats kledderenat geworden.”

„Is er hier niet ergens een drooglijntje?” vroeg Max, „dan gaan we er met z'n allen over hangen in het zonnetje.”

De brandweerdemonstratie was eigenlijk wel een beetje bedorven door alles wat gebeurd was.

„Uitscheiden!” riep de directeur, „de boel is in het water gevallen.”

Zwartemes kwam aanwandelen. De jongens vertelden hem wat er was gebeurd.

Samen liepen ze nu naar den wagen van den kleedingmeester, die 's morgens hun kleeren in ontvangst had genomen in ruil voor de kleeren, die ze in den optocht hadden gedragen en die nu kletsnat waren geworden.

„Ook een bof,” zei neef Hendrik, „ook een bof, dat het onze eigen kleeren niet zijn. Die zijn nu lekker droog.”

Tien minuten later stonden de jongens, gewoon gekleed, weer op het weiland.

„Wat zullen we nu gaan doen?” vroeg Max.

„Willen we een spelletje spelen?” vroegen de anderen.

„Ik doe niet mee,” zei Zwartemes, die op de jongens gewacht had.

„Waarom niet?”

„Dat weten jelui wel!”

„Wij... wij weten van niks!”

„Karel, weet jij het ook niet?” vroeg Zwartemes ernstig, maar het was net of er in de hoekjes van zijn oogen allemaal kleine rimpeltjes kwamen.

„Nee,” zei Karel, „hoe zou ik dat kunnen weten.”
„Nou dan ben jij kort van memorie hoor,” zei Zwartemes, „we hebben toch zeker de strijdbijl opgegraven. Straks hebben je vrienden je weggehaald, maar je hebt gezegd, dat je mij in mootjes zou hakken en inpekelen... hier ben ik.”

Karel keek Zwartemes aan.

„Meent u dat werkelijk?” vroeg hij.

„Ik meen alles werkelijk. Oorlog is oorlog. Jij bent zelf begonnen. Nou scheid ik niet eerder uit of ik moet jou hebben verslagen.”

Karel stamelde verlegen:

„Ja, maar zoo heb ik het niet bedoeld.”

„Ik begrijp je niet,” zei Zwartemes en hij keek zeer ernstig.

„Nou,” zei Karel, „dat van straks was maar een gewoon grapje.”

„Dat kan je nu wel zeggen,” zei Zwartemes, „maar daar neem ik geen genoegen mee. Ik ben een Indiaan en ik laat me niet beleedigen.”

„Beleedigen,” zei Karel, „wie heeft u nu beleedigd?”

„Jij,” zei Zwartemes, „jij hebt gezegd, dat je mij zou in mootjes hakken en inpekelen... Dat is een beleediging. Ik ben een Indiaan en geen haring. Waar of niet, jongens,” en Zwartemes draaide zich naar Max en Edo en naar neef Hendrik. Zonder dat Karel het zag, gaf hij hun een stiekem knipoogje en zij begrepen direct, dat Zwartemes bezig was Karel voor den gek te houden.

„Nou, hoe zit dat,” vroeg Zwartemes nog eens, „heb ik gelijk of niet jongens?”

„Natuurlijk heeft Zwartemes gelijk,” zei neef Hendrik doodernstig; „ik schrok me zelf een hoogen hoed, toen je dat daar straks zei van die mootjes en dat inpekelen, want dat is toch zeker de grootste beleediging die je een Indiaan kunt aandoen.”

Karel stond het huilen nader dan het lachen.

„Ja, maar dat wist ik heusch niet,” stotterde hij.

„Kan me allemaal niks niemendal schelen!” zei Zwartemes, „een belediging moet gewroken worden. Ik zeg nogmaals: ik ben een Indiaan en geen haring.”

Edo had Max aangestooten en zei:

„We zijn natuurlijk wel vriendjes van je en we moeten je dus eigenlijk helpen, maar ja... Zwartemes heeft gelijk. En dus blijven wij neutraal!”

Karel keek den kring rond. Hij begreep nog niet, dat ze hem een beetje in het ootje namen.

„Schieet een beetje op,” riep Zwartemes ongeduldig, „komt er nog wat van den oorlog of niet?”

„I... i... ik w... w... weet niet hoe dat moet,” stotterde Karel weer.

„Dan zal ik het je leeren. Jongens haal een deken,” zei Zwartemes.

De jongens haalden een deken.

„Leg die hier uitgespreid op den grond!”

Dat gebeurde.

„Nu gaat Karel op tien passen afstand van de deken staan en ik aan den anderen kant ook op tien passen afstand,” legde Zwartemes uit. „Zoodra neef Hendrik roept „ja”, pakken we elkander beet.”

Schoorvoetend ging Karel op tien passen afstand van de deken staan. Aan den anderen kant stond Zwartemes.

„Alles klaar?” vroeg neef Hendrik.

„Ja!” zei Zwartemes. Karel zei niks, maar knikte.

„Ja!” riep neef Hendrik.

Zwartemes deed een stap naar voren, maar Karel draaide zich om en liep zoo hard hij kon.

„Ha, ha, ha,” brulden de jongens en ze konden haast niet meer van het lachen, „Karel loopt weg!”

„Wacht eens eventjes ventje,” riep Zwartemes. Hij haalde een lang touw te voorschijn, zwaaide het door

de lucht en daar vloog de lus van de lasso al over Karel's hoofd en voor hij het wist lag hij op den grond.

Alsof Karel zoo licht was als een veertje, tilde Zwartemes hem op en droeg hem terug naar de deken.

Daar legde hij Karel op de deken neer.

„Jongens,” riep Zwartemes, „iedereen aan een punt, zoo doen wij in Amerika met jongetjes, die wegllopen, hopsa, hela, hola.”

En daar vloog Kareltje door de lucht, plof daar viel hij weer terug op de deken en weer gooiden de jongens hem omhoog.

„Alle vogeltjes vliegen!” riep Max.

En Edo begon te zingen:

Hop Marianneke, stroop in het kanneke,
Laat dit Kareltje dansen.

Karel bemerkte nu wel, dat Zwartemes en de anderen hem voor den gek hadden gehouden. En hij deed nu maar alsof hij dat gehos en geschud lekker vond.

Edo had een nieuw liedje bedacht. Hij zong nu:

Karel, waarheen is uw vlucht
Hooooooooog in de lucht.
Over bergen en dalen
Waar ik een fopspeen moet halen.
Karel... waarheen is uw vlucht
Hoog in de lucht.

En hooger vloog Karel elken keer opnieuw, maar opeens zei de deken „krik-krak” en er kwam een groote scheur in het midden, waarin Karel halverwege bleef vastzitten. Door den schok vielen de anderen achteruit en toen zaten ze allemaal op den grond.

Karel had pret voor tien.

„Dat was een strop hè,” zei hij, maar de jongens gaven geen kamp en plaagden hem geducht met zijn angst voor Zwartemes.

DE RTIENDE HOOFDSTUK.

Twaalf dagen lag Willem nu al in het ziekenhuis.

De eerste dagen waren de jongens werkelijk bang geweest, dat Willem dood zou gaan en de beroemde professor, die er bij was gehaald ook. Maar die zei het niet. Die keek alleen maar ernstig en als iemand hem vroeg hoe het met den zieke ging, dan krabbelde hij zoo'n beetje in zijn baard en zei:

„Hhmm... we zullen wel eens kijken!”

Maar je kon aan zijn gezicht best merken, dat hij niets in zijn hum was.

Elken dag kwamen de vader en moeder van Willem aan het ziekenhuis. De moeder van Willem huilde veel, maar als ze bij het bed stond van haar jongen, dan hield ze zich flink.

De vriendjes, Max, Edo en Karel en neef Hendrik kwamen natuurlijk ook dikwijls, maar als je er was kon je al niet veel anders doen dan op een stoel zitten en naar Willem kijken, want die moest heel rustig blijven liggen met ijs op het hoofd en zoo en spreken mocht hij absoluut niet.

Ja, ja, die val van het paard was heel erg aangekomen.

Maar zie, op den vijfden dag van de ziekte kwam er plotseling een verandering.

Toen de jongens dien dag aan het ziekenhuis kwamen, zagen ze al aan het gezicht van den professor, dat er wat bijzonders aan de hand was. Die lachte hen al van verre toe en toen ze bij hem waren gekomen, riep hij:

„Nou gaat het den goeien kant uit jongens... we

hebben Willem in het goede spoor. De koorts is plotseling weggebleven en als er nu geen nieuwe dingen bijkomen, zul je zien hoe gauw Willem weer op de pootjes staat.”

Nu, nieuwe dingen kwamen er niet bij, maar toch ging de beterschap niet zoo spoedig als de jongens en de menschen uit het circus in hun eerste blijdschap wel hadden verwacht.

Het ging maar zoetjes aan, maar toch... elken dag was Willem weer wat beter en nu vandaag, op den twaalfden dag, vertelde hij hun:

„De prof heeft gezegd, dat ik over drie dagen uit het ziekenhuis ontslagen word.”

„Hiep, hiep, hoera!” riepen de jongens, veel te hard naar den zin van de verpleegster, die ijlings kwam toegelopen en vermanend zei:

„Zeg willen jullie als de wiedeweerga wel eens gauw jelui grooten mond een beetje dichtdoen, het is hier een ziekenhuis en geen kermis.”

Wel, dat begrepen de jongens ook best, maar de blijdschap om wat Willem hun had gezegd, was werkelijk te groot geweest, dan dat zij daar zoo spoedig aan hadden kunnen denken.

Onderweg naar het circus — waar ze nog altijd waren, omdat ze natuurlijk niet verder konden trekken met „De Trekpot” — onderweg naar het circus praatten ze natuurlijk druk over het groote nieuws.

De eersten, die ze binnen de circus-omheining ontmoeten, waren Zwartemes en Witte Vleermuis.

„Willem komt overmorgen weer thuis,” riepen ze van verre.

„Nietes,” riep Edo er tusschen door, „niet overmorgen, maar over-overmorgen... nog drie dagen heeft de dokter gezegd,” en de jongens maakten een kringetje en dansten luid zingend rondom de beide Indianen.

Edo had er natuurlijk direct een liedje op. Hij begon:

En Willem, die was ziek...
Hij had de reumatiek...
Hij lag in het hospitaal...
En zijn heele hoofd is kaal...

De menschen in het circuskamp begrepen wel, dat er iets bijzonders aan de hand moest zijn, want sinds het ongeluk met Willem, hadden ze de vrienden nog niet zoo vroolijk gezien.

Ze kwamen allemaal hard aanloopen en voordat de menschen nog iets hadden kunnen vragen, riepen de jongens het hun al van verre toe:

„Willem komt over drie dagen uit het ziekenhuis en dan is er een groot feest,” en toen begonnen ze opnieuw in het rond te springen op de wijs van een nieuw liedje, dat Edo in de gauwigheid alweer had bedacht:

Ja, dat is Willem, ja dat is Pietje Puck,
Ging paardje rijden en kreeg een ongeluk.
Trek je er maar niks van aan
Het zal weer beter gaan...
En van je hela, hola, hola, houd d'r den
[moed maar in.

Edo was zoo in de war van de pret, dat hij vier liedjes door elkander ging zingen en dat klonk zoo raar, dat Zwartemes de vingers in zijn ooren stopte en riep:

„Schei uit... al m'n haren gaan recht overend staan...”

Neef Hendrik legde Edo de hand op de schouders. Hij zei:

„Wees nou een beetje bedaard... Als Willem over drie dagen thuis komt, moeten we toch een of andere feestelijkheid gaan maken... een dingetje onder mekaar

zal ik maar zeggen... en daar moeten we toch over spreken."

Karel zei:

„Een soortement avondje dus!"

„Nu ja, avondje," zei neef Hendrik, „'t kan ook op een middag gebeuren."

„Natuurlijk," zei Karel, „ik heb wel eens meer op een middag een avondje gehad."

Lachend gingen de jongens naar „De Trekpot", die achter de gewone woonwagens stond. Daar zouden ze eens precies afspreken wat er zou moeten gebeuren, wanneer Willem uit het ziekenhuis kwam.

* * *

De jongens zaten met neef Hendrik en Witte Vleermuis en Zwartemes bij elkander op het trapje van „De Trekpot". Loebas lag op den grond en keek met zijn verstandige hondenogen naar zijn baas.

„Ik zou zeggen," zei neef Hendrik, „dat we het feest niet zoo geweldig groot moeten maken, ik bedoel, dat we niet de heele wereld er bij moeten halen. Zoo'n beetje gezellig onder elkander en dan niet te lang zal het beste zijn, want Willem is nog maar een zwak ventje moet je rekenen en daar kun je niet mee gaan voetballen."

„Tja, maar wat moeten we dan doen?" vroeg Karel.

Neef Hendrik zei:

„Om te beginnen halen we natuurlijk samen Willem van het ziekenhuis en als hij dan hier is, zorg ik, dat er wat extra lekkers op tafel is... voor ons clubje natuurlijk... nou en misschien kan Edo dan een liedje zingen of zoo..."

„Ik weet wat," zei Karel.

„Wat dan," vroegen de anderen.

Maar Karel keek heel geheimzinnig en zei:

„Dat zullen jullie wel zien als het zoover is.”

Eindelijk was dan de dag aangebroken, waarop Willem 's middags tegen één uur het ziekenhuis ging verlaten.

De dagen tevoren waren de jongens echt in spanning geweest. Karel deed verschrikkelijk geheimzinnig. Hij zat heele uren in „De Trekpot” en wat hij daar uitvoerde mocht niemand weten, want het moest een verrassing blijven, had Karel gezegd.

Maar eindelijk was de dag dan toch aangebroken.

's Middags gingen de jongens met twee automobielen naar het ziekenhuis. In de eene auto zaten de jongens met neef Hendrik en in de andere de vader en moeder van Willem. Bij die zou hij komen zitten. En ja hoor, daar kwam eindelijk de lift naar beneden en, geleund op den arm van zijn moeder, stapte Willem naar buiten. Hij zag nog een beetje witjes en deed wel nog wat slapjes, maar zijn stem klonk heel gewoon, toen hij zei:

„Zie zoo, daar is Wimpie weer.”

Achter elkander reden de auto's toen naar het circus.

Daar hadden de lui den ingang versierd met groene takken en er was een groot schild opgehangen, waarop met goudpapier letters stond geschreven: Welkom.

Wel, toen Willem eenmaal binnen was, moest hij natuurlijk handen drukken bij de vleet en het duurde een heel tijdje, voordat de vrienden hem veilig en wel door de menschen hadden heen geloodst naar „De Trekpot”.

Daar stond de tafel keurig gedekt. En eten, dat de jongens deden...

„Als een heele troep hongerige wolven,” zei Zwarte-mes, die er ook bij gekomen was.

Karel zat steeds maar te draaien op zijn stoel.

„Kom jongen,” zei neef Hendrik, toen het eten gedaan was, „kom jongen, schiet eens op... Je zou

toch voor een verrassing zorgen. Voor den dag er mee."

Karel stond op met een kop als een boei.

Hij haalde een dikke rol papier uit zijn buis te voorschijn en zei:

„Eh... eh... ikke... ik heb een gedicht gemaakt op de thuiskomst van Willem... enne, dat wou ik wel voorlezen."

De vrienden sloegen haast steil achterover van verbazing.

„Een gedicht?" stotterde Willem.

„Karel is waaratje een dichter," zei Edo.

En Max zei:

„Ik dacht, dat je alleen maar gedichten maakte als je verliefd bent."

Maar neef Hendrik vertrok geen spier van zijn gezicht en zei:

„Toe jongens, houd Karel nu niet langer op en maak hem ook niet zenuwachtig... Karel, voor den draad met je gedicht."

Karel rolde de rol papier een stukje af en begon:

De Trekpot is een wagen, die staat stevig op den grond,
Er onder zijn vier wielen en die rollen over den grond.
En met dien wagen gingen wij, Karel, Willem, Max,
[Edo, neef Hendrik en Loebas, fijn op stap.
We wisten toch niet beter of het werd een reuzengrap.

„Gossiepietermannetje," zei Willem, „'t is niet alleen een gedicht, maar het rijmt ook nog."

„Je bent een sufferd," zei Edo, „gedichten rijmen altijd... Een gedicht dat niet rijmt, noemen ze proza."

Maar neef Hendrik viel hen in de rede en zei:

„Laat Karel nu verder dichten," en Karel ging verder:

De Trekpot reed door het land, de vier fietsen er voor,
En als er niets gebeurd was, reden we nog altijd door.
Maar zooals het meer gaat in het gewone leven,
Je begint met lachen en je eindigt met beven.
Ik heb al onze avonturen in dichtvorm opgeschreven
En als je goed luistert en stil wilt zijn, maar even,
Dan zal ik jullie een overzicht geven
Van alles wat je hebt mogen beleven...

Max viel plotseling met een schok achterover. Hij
lag plat op zijn rug en zijn oogen keken in de lucht.

„Wat is er Max,” vroegen de anderen.

„Ik zal een bruine boon worden, als ik er wat van
snap,” zei Max eindelijk, na lang zuchten.

„Waarvan snapt?”

„Waar haalt die Karel in broodkruimeltjes naam
al die woorden vandaan. Het is compleet of je een
echt boek leest.”

En Karel keek precies als Napoleon op zijn stand-
beeld en zei:

„Dat heb je altijd met dichters... Waar ze de woorden
vandaan halen, weet je zelf niet, maar de menschen
vinden het prachtig.”

Max keek peinzend voor zich, toen zei hij plotse-
ling:

„Maar dat heb jij vast niet alleen gedaan Kareltje...
Daar heeft iemand jou bij geholpen.”

„Daar is geen kersesikkepit van waar,” zei Karel,
die kwaad begon te worden, „dichters hebben nooit
een compagnon, die werken altijd alleen.”

„En ik heb wel eens gehoord, dat op Maandag een
dichter zijn rijmpjes onderteekende met laat ik maar
zeggen Jansen en op Dinsdag met Pietersen... dat
bestaat toch niet als je heelemaal alleen bent?”

„Ach jô,” zei Karel korzelig, „dat is nou wat ze
noemen een sp... speu... speudoniem... ik bedoel een

pseudoniem... hè jakkie, dat is een woord, daar komt je tong van in den knoop. Maar ik heb het gedicht heelemaal alleen gemaakt en kan ik nou verder lezen of niet?"

„Ga je gang maar weer Karel,” zei neef Hendrik en Karel las verder:

Loebas, onze hond, was een onvoorzichtig beest
En als wij niet hadden opgepast, dan was hij er bijna
[geweest,
Want toen wij bij den boer zaten en zaten samen te
[praten,
Toen had er toch maar geen van ons ook maar in de
[gaten,
Dat van het circus een paar onverlaten
Loebas pakten bij zijn oor
En er gingen met hem vandoor.

Karel haalde adem. Toen rolde hij zijn papier nog verder af en ging verder:

Maar onze Willem is een reuzevent
En denk je, dat hij bang is? Niks hoor, geen cent.
Dat zal je wel uit het volgende hooren,
Toen Witte Vleermuis de macht over z'n paard had
[verloren.

Willem, voor geen kleintje vervaard,
Greep dadelijk de teugels van het wilde paard.
Dat was de redding van Witte Vleermuis.
Want heusch, met die knol was het lang niet pluis!
Maar omdat Willem zoo flink was en kordaat
Viel Witte Vleermuis gelukkig niet op de straat.
Dat deed nou onze Willem, en voor ik verder ga met
[dit gedicht,
Wil ik, dat jelui allemaal jelui bipsen van het trapje licht
En samen met mij een lied gaat zingen
Op Willem, die het steigerende paard ging bedwingen.

En allemaal stonden ze toen op, en Karel zette het lied in, dat ze allemaal meezongen:

Lang zal hij leven,
Veel zal hij geven,
Lang zal hij kleven
In de stijfse ton,
In de stijfse ton,
In de stijfse ton.
Hiep, hiep, hiep hoera!

Toen ging Karel verder met zijn gedicht:

Maar laat ik nu nog even vertellen, dat we in dit
[circus waren gekomen,
Wat we nooit van z'n leven hadden kunnen droomen.
We zochten naar Loebas, dien trouwen hond,
Welke ons vijftal in circus Salto vond.
Zoo kwamen we dus in het circus, de Trekpote ging mee
En we waren allemaal heel best tevrede.
Het duurde zoo een dag of vier
En we hadden reuze veel plezier.
Toen kwam de gebeurtenis met dat wilde paard,
Dat Willem bedwong, onvervaard.
Maar van zijn eigen knol beleefde hij geen lol,
Want van den schrik vloog die toen op hol.
Willem hield zich vast aan de manen van het beest,
Maar het scheelde niet veel of hij was den hoek om
[geweest,
Want toen het beest opeens ophield met rijden,
Smeet hij Willem pardoes met zijn hoofd op de keien.
Willem kwam in het ziekenhuis terecht
En de professor zei: „Jongens het gaat slecht.”
Maar de dokters hebben gewerkt als paarden,
Zoodat ze Willem voor ons bewaarden,
En nu zitten wij allemaal weer bij elkaar,

En Willem is beter, kijk zelf maar.
En aan het slot van mijn gedicht
Zeg ik, dat iedereen voor Willem zijn hoedje licht.

„Klaar,” zei Karel en hij stak de rol papier weer in zijn zak.

„Ik vind dat gedicht van jou een kolossaal stuk werk,” zei neef Hendrik en Zwartemes zei:

„Als Karel een Indiaansche jongen was, zouden we hem vast en zeker opperhoofd maken en dan moest hij elken dag een gedicht schrijven en 's avonds voorlezen bij het vuur.”

„Elken dag... een gedicht,” zei Karel, „dank je lekker hoor, ik heb me op dit vers bijna een hooge hoed gewerkt. Dat valt niks mee, hoor, om overal de goeie rijmwoorden op te vinden.”

Zwartemes stond op en zei:

„Witte Vleermuis heeft me gevraagd of ik jelui er aan wil herinneren, dat hij heeft gezegd: als Willem beter is, worden de jongens allemaal lid van den stam.”

„Nou en of we het ons herinneren,” riepen de jongens allemaal door elkander, „wanneer gebeurt dat, nu of later... over een week moeten we weer naar school.”

Zwartemes praatte wat met Witte Vleermuis en toen zei hij:

„Het opperhoofd heeft een veel beter plan. Hij wil het nog een jaar uitstellen.”

„Nog een jaar uitstellen,” riepen de jongens, „jakkie wat flauw, waarvoor is dat nou nodig?”

„Dat zal ik je zeggen,” zei Zwartemes, „Witte Vleermuis heeft gezegd, dat hij over een jaar weer in Amerika is... enne... enne...”

„Toe nou... spreek op!” riepen de jongens ongeduldig.

„Enne... enne...” ging Zwartemes tergend langzaam

verder, „hij zegt, dat jelui het volgend jaar op kosten van den stam... naar Amerika moet komen en daar zullen we dan het feest vieren van de inwijding in den stam.”

De jongens zaten sprakeloos van verbazing. Toen sprongen ze allemaal overeind en brulden om het hardst:

„Hiep, hiep, hoera!”

„We gaan naar Amerika!”

„Lang leve Witte Vleermuis, hiep, hiep, hoera.”

Edo had natuurlijk direct weer een liedje en begon te zingen:

Naar Amerika
Ga hem achterna,
Naar dat warme land
Met mijn Ferdinand.

En neef Hendrik schudde het hoofd en zei:

„Jelui zijn me toch een stelletje bofferds. Zoo maar naar Amerika. Het is niet te gelooven!”

* * *

Nog een half uurtje bleven de jongens zoo bij elkan-
der. Toen kwam de auto weer om Willem te halen,
want die moest nog elken dag wat rusten en dat kon
hij natuurlijk beter thuis doen dan in „De Trekpot.”

En weer een week later was de dag aangebroken,
dat de jongens met „De Trekpot” hun dorp weer binnen-
reden.

De week in het circus was omgevlogen.

En toen waren ze weer op weg gegaan.

Ze hadden een warm afscheid genomen van den
aardigen directeur.

„Houdt je goed, jongens,” had hij gezegd, „ik wou

maar, dat ik zoo oud was als jelui en dat ik ook weer naar school moest. En als jelui nog eens ooit van je leven in de buurt van circus „Salto” komt, houdt je dan niet vreemd. Jelui bent altijd van harte welkom.”

En van Zwartemes en Witte Vleermuis was het afscheid nog hartelijker geweest.

Het Indiaansche opperhoofd had voor elk een aardig cadeautje, een prachtig vulpotlood, waar je allemaal kleine potloodjes in moest stoppen en „dat vanzelf schreef”, zooals Karel zei.

De geheele bevolking van het circus stond aan het hek te wuiven, toen de jongens weggingen.

De fietsen waren weer gespannen voor „De Trekpot” en daar gingen ze weer. Loebas rende vroolijk blaffend naast den wagen.

En zoo fietsten ze den weg terug.

Den eersten dag kwamen ze langs de boerderij „Runderrust”, waar hun avontuur eigenlijk begonnen was.

Ze zochten den boer op, die toen zoo vriendelijk voor hen was geweest en toen moesten ze natuurlijk dien avond blijven, want de boer wilde precies weten, wat er eigenlijk gebeurd was in al dien tijd.

En het was al donker, toen de jongens eindelijk hun heele geschiedenis hadden verteld.

„Tjonge, tjonge,” zei de boer, toen hij alles gehoord had, „’t is niet te gelooven... ’t is niet te gelooven... het is compleet een echt boek.” En voor de jongens slapen gingen, moesten ze natuurlijk weer naar den stal en daar smaakte de kaas nog net zoo lekker als den eersten keer.

Karel zei:

„’t Is net of we weer de heele reis van voren af aan maken.”

En den volgenden dag gingen ze verder.

Het heele dorp liep uit om hen te zien terugkomen

want het krantje van het dorp had natuurlijk ook over het ongeluk geschreven en gisteren had er in gestaan, dat de jongens het volgend jaar naar Amerika zouden gaan om daar Indiaansche jongens te worden.

Ze waren gewoonweg de beroemdheid van het dorp geworden.

De menschen stonden langs den weg. Voorop stond de bakker Wittem, bij wien de jongens een paar weken geleden in gonjezakken koekjes gegeten hadden en er stonden allemaal vriendjes.

En verder stond er een muziekcors met allemaal koperen instrumenten, die glansden in de zon.

Al die menschen stonden uit te kijken of „De Trekpot” in de verte niet naderde.

Ja, daar naderde in de verte een zwart stipje.

„Daar komen ze,” riepen alle menschen en de muziek begon te spelen.

„Tetererettetetete.”

En de vaders en moeders liepen hen een eind tegemoet en daar begon midden op den weg een zoenpartij, dat Karel en Edo en Max een kleur kregen van verlegenheid en riepen:

„Toe, schei nou uit, we zijn toch geen zuigelingen meer!”

Maar ze vonden het toch maar wat fijn, dat ze weer bij hun vaders en moeders terug waren.

En nu stonden de jongens weer voor de school.

De vacantie was om.

Het was kwart voor negenen. Zoo dadelijk zou de bel gaan en dan zou de vacantie weer afgelopen zijn.

Karel en Edo en Max waren het middelpunt van een grooten kring. Willem was er nog niet. Die moest nog een weekje thuisblijven, had de dokter gezegd.

En natuurlijk moesten de jongens vertellen.

„We gaan naar Amerika, volgend jaar,” zeiden ze.

„Mogen we mee?” vroegen de anderen uit de klas.

En een jongen uit de klas zei:

„Kan die Witte Vleermuis niet de heele klas uitnoodigen? Dan kan de meester ook. Die Indianen zijn immers schatrijk?”

Daar ging de bel.

De jongens gingen de school binnen en toen ze allemaal in de bank zaten, kwam de meester binnen en zei:

„Ziezoo, jongens... de vakantie is nu weer achter den rug. Nu weer flink aanpakken. Wel wis en waaratje, daar zie ik zoo waar Karel en Edo en Max, hoe gaat het met de groote opperhoofden?”

„How,” zei Karel.

De meester ging verder:

„En nu gaan jelui zeker als de gesmeerde malle-mosterdpot Engelsch leeren... want als jelui het volgend jaar naar Amerika gaat, moet je toch minstens weten, hoe je een agent den weg moet vragen.”

Daar hadden de jongens nog heelemaal niet aan gedacht, maar ze zeiden onmiddellijk:

„Natuurlijk meester... we moeten het in een jaar heelemaal kennen.”

„Tjonge,” zei de meester, „jelui bent heel wat van plan, maar enfin, laten we maar eens kijken wat jelui er van terecht brengt... Eh... kinderen, we beginnen vandaag met aardrijkskunde en wel met de landkaart van... nu, raad eens Karel.”

„Amerika,” zei Karel.

„Precies,” zei de meester en hij haalde de kaart van Amerika voor den dag en wat hadden de kinderen een belangstelling voor al die plaatsen. Ze wisten direct waar New-York lag en waar Washington en toen de meester de Rocky Mountains aanwees, riepen ze allemaal:

„Daar wonen de Indianen.”

De les was om voor ze het wisten.

Twee PRACHTIGE Jongensboeken :

RUDI'S SPAANSCH AVONTUREN

DOOR DICK LAAN

Geïllustreerd door E. REYDON

Ingenaaid f 2.—

Gebonden f 2.90

Een bijzonder prettig geschreven boek, waarin de warme vriendschap tusschen Rudi en Max goed geteekend wordt, en dat den lezers tot het einde zal boeien. *Nederl. Bibliographie*

Het is een der aardigste der moderne jongensboeken en bovendien zeer leerzaam. *Sport Echo*

CIRCUSJONG

DOOR DICK LAAN

Geïllustreerd door E. REYDON

Ingenaaid f 2.90

Gebonden f 3.90

„Circusjong” is een boek, dat wij onzen Holland-schen jongens van harte aanbevelen. *Zutph. Crt.*

Allerlei avonturen beleven de vrienden, die boeiend zijn verteld. „Circusjong” is een alleraardigst jongens-boek. *Prov. Geld. en Nijm. Crt.*

Beide boeken zijn in den boekhandel verkrijgbaar

UITGAVEN VAN:
VAN HOLKEMA & WARENDORF — AMSTERDAM

DE VROOLIJKE REIZEN EN AVONTUREN VAN FLORIS OMMEGANCK

DOOR

JAC. A. HAZELAAR

GEÏLLUSTREERD MET TALRIJKE PRENTEN
VAN DEN SCHRIJVER

Ingenaaïd f 2.—

In prachtband f 2.90

Als de timmermanszoon Floris Arjaansz, een reizenden poppenspeler, Arend Vijgh, ontmoet, raakt hij zoo sterk onder diens bekoring, dat hij met hem mee wil door de wereld, iets waarin zijn vader slechts noode toestemt. Met den poppenspeler op reis beleeft hij tal van dwaze en vroolijke avonturen, welke *in dit uitnemende boek op kostelijke wijze zijn geschetst.* *Het Vaderland*

IN DEN BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

UITGAVE VAN:

VAN HOLKEMA & WARENDORF — AMSTERDAM